

TİM TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

İHRACAT 2019 RAPORU

YENİ VİZYON, YENİ YOL HARİTASI

İÇİNDEKİLER

BAŞKAN'IN 2019 DEĞERLENDİRMESİ.....4

1. BÖLÜM

2018'DE DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE EKONOMİ, TİCARET; TİM'İN 2018 AJANDASI.....	6
1.1. 2018'DE DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİ.....	8
1.2. 2018'DE KÜRESEL TİCARET VE TÜRKİYE İHRACATI.....	9
1.3. TİM'İN 2018 ÇALIŞMALARI VE YÜRÜTÜLEN PROJELER.....	12
1.3.1. TİM BÜNYESİNDE İHRACATIN KATMA DEĞERİNİ ARTIRMAYA YÖNELİK YÜRÜTÜLMÜŞ ÇALIŞMALAR.....	12
1.3.2. TİM BÜNYESİNDE İHRACAT HACMİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK YÜRÜTÜLMÜŞ ÇALIŞMALAR.....	16
1.3.3. TİM BÜNYESİNDE İHRACAT FARKINDALIĞINI ARTIRMAYA VE PAZARI GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ÇALIŞMALAR.....	25

2. BÖLÜM

2019'DA KÜRESEL BEKLENTİLER, FIRSATLAR VE RİSKLER.....	28
2.1. 2019 ÖNGÖRÜLERİ, FIRSATLAR VE RİSKLER.....	30
2.2. KÜRESEL TİCARETTE 2019 ÖNGÖRÜLERİ, FIRSATLAR VE RİSKLER.....	30

3. BÖLÜM

2019'DA TÜRKİYE EKONOMİSİ VE İHRACATIN PERFORMANSINA YÖNELİK BEKLENTİLER, HEDEFLER VE İHRACAT PAZARLARINA YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER.....	33
3.1. 2019'DA TÜRKİYE EKONOMİSİNİN PERFORMANSINA YÖNELİK BEKLENTİ VE HEDEFLER.....	34
3.2. TÜRKİYE'NİN İHRACAT PAZARLARINA YÖNELİK GENEL DEĞERLENDİRME.....	35

4. BÖLÜM

RCA MODELİ VE TÜRKİYE İÇİN FIRSATLAR ANALİZİ.....	38
4.1. AÇIKLANMIŞ KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK (RCA) MODELİ.....	42
4.2. TÜRK İHRAÇ ÜRÜNLERİNİN KÜRESEL TİCARETTEKİ POZİSYONUNUN ANALİZİ...46	
4.3. TÜRK İHRAÇ ÜRÜNLERİ İÇİN MEVCUT VE YENİ PAZARLARDA POTANSİYEL VE FIRSAT ANALİZİ.....	49

5. BÖLÜM

TİM'İN 2019 AJANDASI: 5G YOL HARİTASI.....	54
5.1. 5G YOL HARİTASI.....	57
5.1.1. GÜÇLÜ TÜRKİYE.....	57
5.1.2. GÜÇLÜ EKONOMİ.....	57
5.1.3. GÜÇLÜ İHRACAT.....	58
5.1.4. GÜÇLÜ İNSAN KAYNAĞI.....	59
5.1.5. GÜÇLÜ ALTYAPI VE İHRACAT EKOSİSTEMİ.....	59
5.2 5G YOL HARİTASININ 2019 AJANDASI.....	61
5.2.1. İHRACATTA SIFIR ATIK SEFERBERLİĞİ (KADIN KONSEYİ PROJESİ).....	61
5.2.2. İHRACATTA İLK ADIM SEFERBERLİĞİ.....	61
5.2.3. TRANSİT TİCARET VE MİKRO İHRACATIN KAYIT ALTINA ALINMASI.....	61
5.2.4. MİLLİ ÜRETİM VE İHRACAT HAFTASI.....	61
5.2.5. İHRACAT ŞAMPİYONLARI ÖDÜL TÖRENİ.....	62
5.2.6. BİLGİ EKONOMİSİ VE İNOVASYON HAFTASI.....	62
5.2.7. TÜRKİYE TASARIM HAFTASI/ DESIGN WEEK TURKEY.....	62
5.2.8. TÜRKİYE'NİN GİRİŞİMCİLERİ ÖDÜL TÖRENİ 2019.....	62
5.2.9. ALIM HEYETLERİ, TİCARET HEYETLERİ, FUAR VE ZİYARETLER.....	62
5.2.10. BÜYÜKELÇİLER BULUŞMASI.....	62
5.2.11. TÜRKİYE ALGI ARAŞTIRMASI.....	62
5.2.12. TİCARET MÜŞAVİRLERİ İLE İSTİŞARE TOPLANTISI.....	62
5.2.13. YURTDIŞI KURUM VE STK'LARLA İŞBİRLİKLERİ.....	63
5.2.14. TÜRKİYE TANITIM GRUBU FUAR KONSEPT TASARIMI.....	63
5.2.15. 2023 İHRACAT STRATEJİSİ SEKTÖR LİDERLERİ TOPLANTISI.....	63
5.2.16. ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ PLATFORMU ANA ORTAKLIĞI (BOĞAZIÇI ZİRVESİ).....	63

EK

DÜNYADA EN FAZLA İTHALATI YAPILAN 200 ÜRÜN VE TÜRKİYE İÇİN RCA (X) DEĞERİ EN YÜKSEK OLAN 47 ÜRÜN.....	64
--	----

Rapora Katkı Sağlayanlar

Prof. Dr. Çağrı ERHAN
 Prof. Dr. Emre ALKIN
 Dr. Can Fuat GÜRLESEL
 TİM Ekonomik Araştırmalar, Strateji ve İnovasyon

Dış Ticaret Kompleksi
 Çobançeşme Mevkii Sanayi Cad.
 Yenibosna-İstanbul
 Tel: +90 212 454 04 71
 Fax: +90 212 454 04 13
 E-mail: ekonomikarastirma@tim.org.tr
 Web: www.tim.org.tr

Bu araştırmaların tüm hakları Türkiye İhracatçılar Meclisi'ne aittir. Herhangi bir bölümünün veya tamamının izin alınmadan ve kaynak gösterilmeden kullanılması yasaktır.

İHRACATTA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE YENİLİKÇİLİK

2018 yılını, Cumhuriyet tarihimizin en yüksek ihracat rakamı olan 168,1 milyar dolar ile geride bıraktık. Özellikle Ağustos ayı itibarı ile Türkiye-ABD ilişkilerinde gözlenen beklenmedik gerginliğe bağlı olarak döviz kurları üzerinden yönetilen ekonomik saldırı, ticaret savaşları ve yükselen korumacı politikalar, 2018'de rekorlar kırmamıza ve ihracatımızı yeni seviyelere taşımamıza engel olamadı. Bunun yanı sıra, 2018'in 2. ve 3. çeyrek büyüme rakamlarında net ihracatın büyümeye sağladığı ciddi katkının yanı sıra, Ekim ve Kasım aylarında dış ticaret fazlası; Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında ise ödemeler dengesinde elde edilen cari fazlaya ihracatın pozitif etkisi, geçtiğimiz yıl Türk ihracatçısının ne denli değerli bir başarıya imza attığının somut göstergeleri oldu. Bu başarı; ihracat ailesi olarak bizlerin, hükümetimizin, ihracata emeği geçen herkesin ülkeyimizin çıkarlarını önlemesinin bir sonucudur. Dolayısı ile ihracat ailesi olarak elde ettiğimiz rekorun çok ciddi dayanışma örneği olduğunu düşünmekteyim.

Ekonomi yönetiminiz ve Ticaret Bakanlığımızın liderliğinde, ihracatta yeni rekorlara yönelik stratejik anlayışın aynı dirayetle devam edeceği 2019 yılında da, ihracat ailesi olarak gerek Hükümetimiz tarafından bizlere tevdi edilen, gerekse kendi kendimize üstlendiğimiz hedef, görev ve sorumluluklarımızın bilincindeyiz. Öncelikle ilk hedefimiz "Yeni Ekonomi Programı"ndaki

2019 hedefi olan 182 milyar dolarlık ihracat rakamını yakalamaktır. Bu nedenle, 2018 yılında mal ihracatında yakaladığımız ivmeyi, 2019 yılında da sürdürmeliyiz. Diğer taraftan da TİM olarak, 2019 yılında ihracatta yeni proje ve stratejiler üzerine de yoğunlaşacağız. İhracatta Sıfır Atık Seferberliği (Kadın Konseyi Projesi), 5G Yeni Vizyon, İhracatta İlk Adım, transit ticaret ve mikro ihracatın kayıt altına alınması, Rekabetçi hizmet ihracatı, ihracat yapan firma sayısındaki artışının sürdürülmesi ile, teknoloji, inovasyon, Ar-Ge, markalaşma stratejimizin güçlendirilerek, "İhracatta sürdürülebilirlik ve yenilikçilik" temel rotamız olacak. Ayrıca, Ticaret Bakanımız Sayın Ruhsar Pekcan'ın da sıklıkla dile getirdiği, ihracatta dijitalleşme, blokzincir teknolojisinin dış ticarete uyarlanması, e-ticaretin geliştirilmesi gibi konular da bu yıl gündemimizden düşmeyecek konular arasında yer alacak.

TİM olarak 2017 yılı sonunda, 2018'in ihracatımızda rekorlar yılı olacağını dile getirmiştik. Nitekim öyle de oldu. 2019 faaliyetlerimizi ve hedeflerimizi belirlerken de, önümüzdeki yılın "İhracatta Sürdürülebilirlik ve Yenilik Yılı" olacağını öngördük. Bu öngörümüzü gerçekleştirebilmek adına, sadece ihracat rakamlarında sıçramaya değil, ağırlıklı olarak ihracat hacmimizde sürdürülebilir bir ivme yakalamaya odaklanmamız gerektiğine inanıyoruz. Bir taraftan, yeni pazarlar ve bu pazarlara sunabileceğimiz

İSMAİL GÜLLE
TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ BAŞKANI

yeni ürünler üzerine çalışmaya devam ederken, diğer taraftan da mevcut pazarlarımızdaki ihracat potansiyelimizi artırmaya, ihracat anlamında diğer ülkelere göre geride kaldığımız alanları ortaya çıkartmaya odaklanacağız.

2019 yılı, dünya ekonomisi ve ticareti açısından ciddi riskler barındırıyor. ABD ve Çin arasında 2017 yılında başlayan ve 2018'de şiddetlenen ticaret savaşı, 2019 yılında da dünya ticareti için en büyük risk olmayı sürdürecektir. Bunun yanı sıra, Çin ekonomisinin yavaşlaması, Birleşik Krallık ile AB arasında anlaşmasız bir Brexit diğer kritik konular olarak karşımıza çıkıyor. ABD'nin İran'a yönelik yaptırımları, Suriye, Yemen, Kuzey Kore, Ukrayna gibi sorunlu ülkelerin sebep olacağı jeopolitik riskler de yine küresel ticareti olumsuz yönde etkileyecek başlıklar arasında yer almakta. 2019 yılında tüm bu risklerin küresel büyüme ve küresel ticarete belirgin bir yavaşlamaya neden olması beklenmelidir.

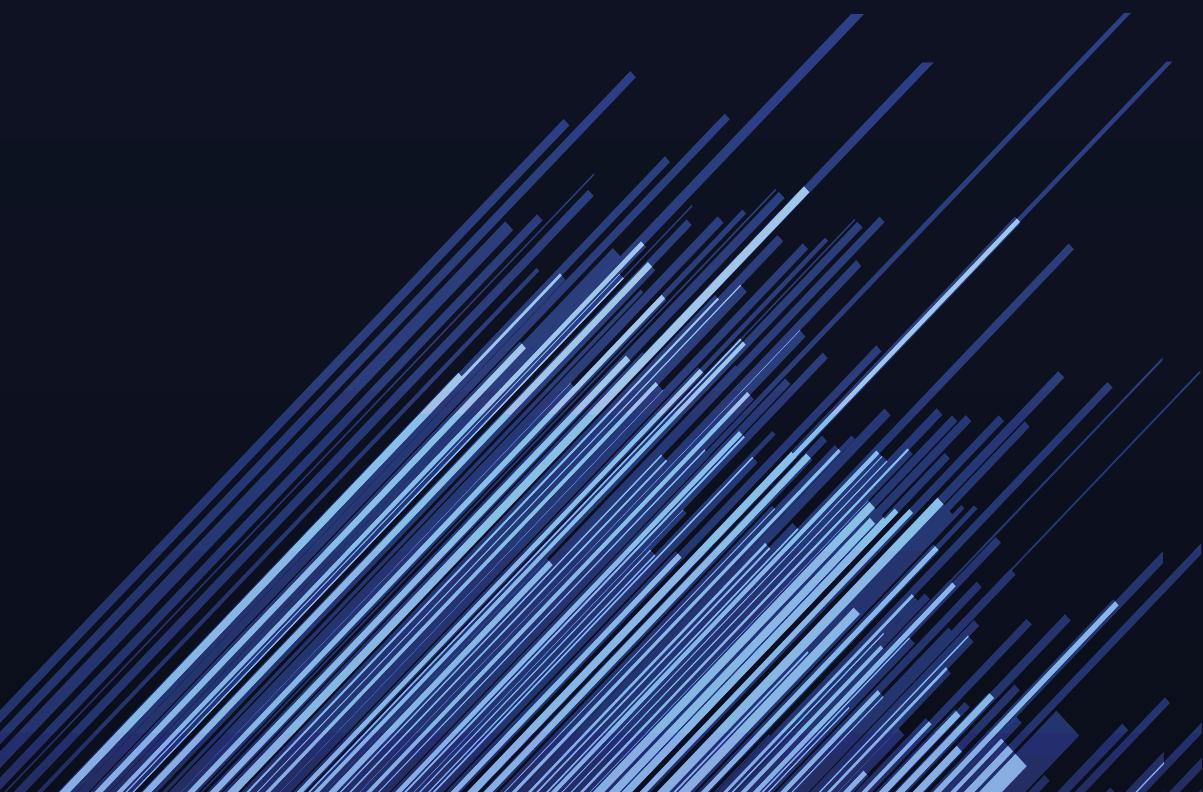
2019 yılı itibarı ile Türkiye İhracatçılar Meclisi olarak, kapsamlı ve yılın bütününe ışık tutacak nitelikte hazırlayacağımız raporların ilki niteliğinde olan "İhracat 2019 Raporu"nu ekonomi dünyasının ilgisine sunuyoruz. İlk kez bu kapsamda yayınlanan ve her yıl tekrarlanacak olan Raporu'muz; ticaretimizi etkilemesi beklenen bölgesel ve küresel ekonomik, siyasi, diplomatik

olayların, fırsatların ve risklerin incelendiği bir çalışma olarak hazırlandı. Ayrıca, İhracat 2019 Raporu'ndan başlayarak her yıl yayınlanacak olan Raporu'muzda ihracatımıza farklı küresel bakış açıları ve analiz metotları uygulayacağımız bölümlerimiz olacak.

Bu yılki raporda Dünya Bankası tarafından da yoğun bir şekilde kullanılan "açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük" (revealed comparative advantage-RCA) yönteminden yola çıkılarak, Türkiye'nin ihracat potansiyelini daha ileri seviyelere taşıyabileceği ürünlere yönelik kapsamlı bir analiz kaleme alındı.

Amacımız, bir yandan 2019 fırsat ve risklerini ihracatçılarımıza aktarırken, diğer taraftan da Türkiye'nin mevcut ve hedef pazarlarında öne çıkan ihracat ürünlerimizdeki potansiyeli, Türkiye için küresel bir rekabet becerisine dönüştürecek bilgileri derlemek oldu. Nitekim önümüzdeki aylarda raporda yer alan analizi daha geniş kapsamlı bir rapora dönüştürerek ekonomi yönetimimiz, ihracat dünyamız ve kamuoyu ile paylaşacağız.

İhracat ailesi olarak en büyük gayemiz, "Dış Ticaret Fazlası Veren Bir Türkiye". Buna da daha çok ihracat, daha nitelikli ihracat ve daha yenilikçi ürünler ile ulaşabiliriz. Raporun ihracat camiamıza yeni ufuklar kazandırmasını temenni ederim.

1.BÖLÜM

2018'DE DÜNYADA VE
TÜRKİYE'DE EKONOMİ, TİCARET;
TİM'İN 2018 AJANDASI

1.1. 2018'de Dünya ve Türkiye Ekonomisi

Dünya ekonomisi 2018 yılının büyük bölümünde kalıcı, dengeli ve kapsamlı bir ekonomik büyümeyi sürdürmüştür. Dünya üzerinde hemen hemen tüm bölgeler 2018 yılında potansiyel büyümelerine yaklaşmıştır. 2018 yılında ABD ekonomisindeki hızlanma küresel ekonomiyi de desteklese de özellikle yılın son çeyreğinde dünya ekonomisinde bir ivme kaybı yaşanmıştır. ABD'nin korumacılık önlemleri dünyanın geri kalanında yavaşlama etkisi göstermiştir.

Bu çerçevede 2018 yılında dünya ekonomisinin yüzde 3,7 büyümesi öngörülmektedir. Gelişmiş ülkelerde büyüme beklentisi yüzde 2,3'den yüzde 2,4'e, gelişmekte olan ülkelerde ise ortalama yüzde 4,7'ye revize edilmiştir. 2018 yılında gelişmiş ülkeler içinde özellikle ABD yüzde 2,9 büyüme beklentisi ile öne çıkmaktadır. Buna karşın 2017 yılında oldukça hızlı büyüyen AB'de büyüme 2018 yılında giderek yavaşlamaktadır ve büyüme yıl genelinde yüzde 2,2 olarak tahmin edilmektedir. Avrupa Birliği'nde Brexit belirsizliği olumsuz etkilerini daha çok göstermiştir.

Gelişmekte olan ülkeler 2018 yılını küresel olumlu mali koşullardan azami yararlanarak geçirmişlerdir. Para birimleri ise 2018 yılında oldukça istikrarlı kalmıştır. Özellikle ihracat gelirlerinin artması ve yatırımların hareketlenmesi ile birlikte gelişmekte olan ülke ekonomilerinin büyümesinde önemli rol oynamıştır.

Türkiye ekonomisi 2018 yılını iki etki altında yaşamıştır. 2018 yılının ilk yarısında ekonomide yönetilebilir riskler ile yüzde 6'nın

üzerinde büyüme sağlanmıştır. Yılın ikinci yarısında ise döviz kurlarındaki sıçrama ile birlikte bozulma yaşanmıştır. 2016 yılında yaşanan olayların ardından ekonomiye verilen desteklerin etkisi ile 2017 yılında hızlanan ekonomik büyüme 2018 yılının ilk iki çeyreğinde de sürmüştür.

Türkiye ekonomisi 2018 yılının ilk yarısında yüzde 6,3 büyümüş olmakla birlikte, Tablo 2'de görüleceği üzere Yeni Ekonomi Programına göre yıl genelinde yüzde 3,8 büyüme gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu kapsamda 2018 yılında ekonomik büyüme en yüksek katkıyı özel tüketim harcamaları, gayri safi sabit sermaye oluşumu (yatırım) ve ihracatın sağlaması ve kamu harcamalarının katkısının sınırlı kalması öngörülmektedir.

2018 yılında ihracat, ithalat ve dış ticaret açığı iki ayrı eğilim göstermiştir. Yılın ilk yarısında her üçü de birlikte hızlı artış göstermiştir. Yılın ikinci yarısında ise ihracat artışı hızlanarak sürerken ithalat ve dış ticaret açığında döviz kurlarındaki artışlar ve ekonomideki küçülme ile sert bir daralma yaşanmaya başlanmıştır. Turizm gelirlerinde ise önemli artış 2018 yılında da sürmüştür ve cari açık bir önceki yılın altında gerçekleşmiştir. Türk Lirası, uygulanan ekonomi politikaları ve mevcut risklerin fiyatlanmasının ötesinde Ağustos ayında yurtdışı kaynaklı gelişmeler ile değer kaybetmiş ancak alınan önlemler ile birlikte değer kayıplarının önemli bir bölümü geri alınmıştır.

Tablo 2. Türkiye Ekonomisi Temel Göstergeler 2016-2018

GÖSTERGE	2016	2017	2018 YEP Gerçekleşme Tahmini
GSYH BÜYÜME %	3,2	7,4	3,8
TOPLAM TÜKETİM BÜYÜME %	4,7	5,9	3,7
KAMU TÜKETİM BÜYÜME %	10,5	1,5	3,5
ÖZEL TÜKETİM BÜYÜME %	3,8	6,6	3,8
YATIRIMLAR BÜYÜME %	2,2	7,8	1,8
KAMU YATIRIM BÜYÜME %	2,9	8,1	1,4
ÖZEL YATIRIM BÜYÜME %	2,1	7,8	1,8
NET İHRACATIN BÜYÜMEYE KATKISI	-1,3	0,1	1,4
İŞSİZLİK %	10,9	10,9	11,3
İHRACAT MİLYAR DOLAR	142,5	157,0	170,0
İTHALAT MİLYAR DOLAR	198,6	233,8	236,0
DIŞ TİCARET DENGESİ MİLYAR DOLAR	-56,1	-76,8	-66,0
CARİ AÇIK MİLYAR DOLAR	-32,6	-47,4	-36,0
CARİ AÇIK / GSYH %	-3,8	-5,6	-4,7
TÜFE YILSONU DEĞİŞİM %	8,5	10,8	16,0
BÜTÇE AÇIĞI / GSYH %	1,1	1,8	1,9

Kaynak: IMF

Kaynak: TÜİK, YEP

1.2. Küresel Ticaret ve Türkiye'nin İhracatı

Dünya mal ticareti 2017 yılındaki toparlanma sonrasında, 2018 yılında daha hızlı büyüme performansı sergilemiştir. Genişlemede ticareti yapılan mal ve emtia fiyatlarındaki artışın yanı sıra miktar bazındaki büyüme beklentisinin yüzde 4,2'ye ulaşmış olması da etkili olmuştur. Dünya ekonomisinde hızlanan büyüme mal talebini de artırmıştır. 2018 yılında dünya mal ticaretinin değer olarak yüzde 9 büyüyerek 18,75 trilyon dolar olacağı öngörülmektedir. Bununla birlikte ABD'nin başlattığı ticaret savaşları dünya mal ticaretinde yavaşlatıcı etkilerini göstermeye başlamış ve yılın son aylarında mal ticaretindeki büyüme ivme kaybetmiştir.

Tablo 3. Dünya Mal Ticareti Göstergeleri ve Öngörüler

	2016	2017	2018 GERÇEKLEŞME TAHMİNİ
MAL TİCARETİ (MİLYAR \$)	15.955	17.198	18.750
MAL TİCARETİ BÜYÜMESİ (DEĞER) (%)	-3,2	7,8	9,0
MAL TİCARETİ BÜYÜMESİ (MİKTAR)(%)	1,8	4,7	4,2

Kaynak: DTÖ, ESDH

2018 yılında gelişmiş ülkelerin Merkez Bankalarının para politikaları belirleyici olmuştur. ABD Merkez Bankası FED faiz artışlarını sürdürmüştür. FED bunlara ilave olarak bilançosunu da planladığı gibi küçültmektedir. Avrupa Merkez Bankası ise yıl boyunca genişletici para politikasını azaltarak sürdürmüş ve yıl sonunda bitirmiştir.

İngiltere Merkez Bankası ise 2018 yılında temkinli bir para politikası izlemiş ve yeni bir faiz artışı yapmamıştır. Bu politikalara bağlı olarak Euro/Dolar paritesi 1,15 seviyelerinde bir yıl ortalaması ile kapanmıştır. ABD dolarını görece zayıf tutan yine ABD yönetimine ilişkin belirsizlikler olmuştur.

Yılın büyük bölümünde petrol fiyatları artış göstermiş ve 85 dolara kadar yükselmiştir. Petrol fiyatlarındaki artışta ABD'nin İran'a petrol yaptırımları beklentisi etkili olmuştur. Ancak yaptırımın sınırlı olması ve küresel ekonomide yavaşlama beklentisi ile fiyatlar 50 dolara kadar inmiştir. Emtia fiyatlarında ise yılın ilk yarısında yüzde 10 ile 15 arasında değişen artışlar yaşanmış, ardından gerileme eğilimi ortaya çıkmıştır.

Türkiye'nin ihracatı 2016 yılında yüzde 0,9 gerileyerek 142,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılındaki gerile-

menin ardından 2017 yılında yeniden yükselmiş, yüzde 10,2 artışla 157 milyar dolara ulaşmıştır. 2018 yılında ise ihracatımız 168,1 milyar dolara ulaşarak Cumhuriyet tarihi rekoru kırmıştır. Bu kapsamda 2018 yıl genelinde Haziran ve Ağustos ayları hariç 12 ayın 10'unda Türkiye Cumhuriyeti tarihinin aylık olarak ihracat rekorları kırmıştır. Mart ayında 15,5 milyar ile ilk defa 15 milyar doları sınırı aşılmış Ekim ayında bu rekor 15,7 milyar \$'a taşınmıştır.

Tablo 4. Türkiye İhracat Göstergeleri

	2016	2017	2018
İHRACAT (MİLYAR \$)	142,6	157,0	168,1
MAL TİCARETİ BÜYÜMESİ (%)	-0,9	10,2	7,1

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Türkiye son üç yılda dünya mal ticaretindeki büyümeye paralel bir ihracat performansı göstermektedir. 2016 yılında dünya mal ihracatı içindeki payımız yüzde 0,90 iken, 2017 yılında bu pay yüzde 0,89 olmuştur. 2018 yılında ise bu payın yüzde 0,90 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Tablo 5: Dünya Mal İhracatı İçinde Türkiye'nin Payı

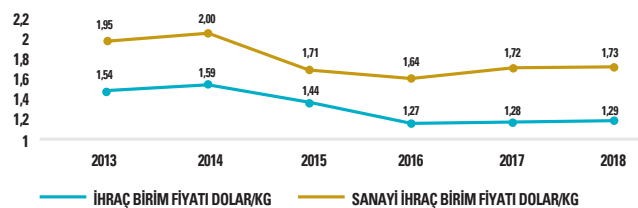
	2016	2017	2018
TÜRKİYE İHRACAT (MİLYAR \$)	142,6	157,0	168,1
DÜNYA MAL İHRACATI (MİLYAR \$)	15.879	17.546	18.750*
TÜRKİYE PAY %	0,90	0,89	0,90

*Tahmini

Kaynak: TUIK, DTÖ, ESDH

İhracat ortalama birim fiyatları son üç yıldır zayıf bir performans göstermiştir. Sektörlerin ortalama ihracat birim fiyatları 2016 yılında dünyadaki fiyatlarda görülen gerilemeye bağlı olarak yüzde 11,9 gerilemiştir. 2017 ve 2018 yıllarında ise ortalama ihracat birim fiyatları yüzde 0,43 ve yüzde 0,90 artış göstermiştir.

Şekil 1. Türkiye Toplam ve Sanayi Mali Ortalama İhracat Birim Fiyatları

Kaynak: TİM

Tablo 6'da görüleceği üzere 2005 yılında 43 bin seviyelerinde olan ihracatçı sayımız 2018 itibari ile 83 bin seviyelerini aşmış durumdadır.

**Tablo 6. Yıllar İtibariyle
İhracatçı Firma Sayısı**

YIL	Firma Sayısı
2005	43.456
2006	45.467
2007	50.065
2008	50.666
2009	51.927
2010	54.472
2011	57.350
2012	60.733
2013	64.542
2014	67.886
2015	69.330
2016	72.195
2017	77.727
2018	83.279

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2018 yılında en çok ihracat yapılan ilk 5 sektör otomotiv endüstrisi, hazır giyim ve konfeksiyon, kimyevi maddeler ve mamulleri, çelik, elektrik ve elektronik sektörleri olmuştur. Türk otomotiv endüstrisi 2018 yılında bir önceki sene göre yüzde 11 artışla 31,6 milyar dolarlık ihracata imza atarak, kendi sektöründe Cumhuriyet tarihinin rekorunu kırmıştır.

**Tablo 7: 2018'de En Çok İhracat Yapan
İlk 5 Sektör**

SEKTÖR	2017	2018	DEĞ.
Otomotiv Endüstrisi	28,5 milyar \$	31,6 milyar \$	10,7%
Hazır giyim ve Konfeksiyon	17 milyar \$	17,6 milyar \$	3,6%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	16 milyar \$	17,4 milyar \$	8,3%
Çelik	11,4 milyar \$	15,6 milyar \$	36,1%
Elektrik, Elektronik	10,5 milyar \$	11,3 milyar \$	7,9%

Kaynak: TİM

2018 yılında ihracatını en çok artıran ilk 3 sektör ise çelik, mücevher, zeytin ve zeytinyağı sektörleri olmuştur. Çelik sektörü ihracatını %36, mücevher sektörü ihracatını %34,5 ve zeytin ve zeytinyağı sektörü ise ihracatını %23,7 artırmıştır.

**Tablo 8. 2018'de İhracatını En Çok
Artıran İlk 3 Sektör**

SEKTÖR	2017	2018	DEĞ.
Çelik	11,4 milyar \$	15,6 milyar \$	36,1%
Mücevher	3,3 milyar \$	4,4 milyar \$	34,5%
Zeytin ve Zeytinyağı	323 milyon \$	400 milyon \$	23,7%

Kaynak: TİM

2018 yılında en çok ihracat yapılan ilk 5 ülke Almanya, İngiltere, İtalya, Irak ve ABD olmuştur. En çok ihracat yapılan ilk 5 ülke içerisinde Almanya, İngiltere ve İtalya'ya ihracat artış gösterirken, Irak ve ABD'ye ihracat düşüş kaydetmiştir.

**Tablo 9. 2018'de En Çok
İhracat Yapılan İlk 5 Ülke**

ÜLKE	2017	2018	DEĞ.
ALMANYA	15,1 milyar \$	16,2 milyar \$	7,0%
İNGİLTERE	9,6 milyar \$	11,1 milyar \$	15,8%
İTALYA	8,5 milyar \$	9,6 milyar \$	12,9%
IRAK	9,1 milyar \$	8,4 milyar \$	-7,7%
ABD	8,7 milyar \$	8,3 milyar \$	-3,9%

Kaynak: TİM

2018 yılında 1 milyar dolar üzeri ihracat yapılan ülkeler arasında ihracatın en çok arttığı ilk 3 ülke yüzde 95 ile İsviçre, yüzde 70 ile Libya ve yüzde 69 ile Katar olmuştur. Ayrıca 2018 yılında 1 milyar dolar üzeri ihracat yapılan ülke sayısı 39'a çıkmıştır. Listeye yeni giren ülkeler İsviçre, Libya, Hindistan, Portekiz, Katar ve Çekya olmuştur.

Tablo 10. 2018'de İhracatın En Çok Arttığı İlk 3 Ülke (1 Milyar \$ Üzeri)

ÜLKE	2017	2018	DEĞ.
İSVİÇRE	888 milyon \$	1,7 milyar \$	95,3%
LIBYA	881 milyon \$	1,5 milyar \$	70,3%
KATAR	649 milyon \$	1,1 milyar \$	69,0%

2018 yılında en çok ihracat gerçekleştiren ilk 5 il İstanbul, Kocaeli, Bursa, İzmir ve Ankara olmuştur. İstanbul 72,1 milyar dolara ulaşan ihracat rakamı ile Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 42'sini üstlenmiştir.

Tablo 11. 2018'de En Çok İhracat Yapan İlk 5 İl

İLLER	2017	2018	DEĞ.
İSTANBUL	62,6 milyar \$	72,1 milyar \$	15,2%
KOCAELİ	12,6 milyar \$	14,1 milyar \$	12,6%
BURSA	14,1 milyar \$	13,3 milyar \$	-5,4%
İZMİR	8,7 milyar \$	9,8 milyar \$	11,8%
ANKARA	6,6 milyar \$	7,7 milyar \$	16,5%

Kaynak: TİM

2018'de 500 milyon dolar üzeri ihracat yapan ve ihracatını en çok artıran ilk 3 il ise Samsun, Hatay ve Kayseri olmuştur. Ayrıca 2018 yılında 1 milyar dolar üzeri ihracat yapan il sayısı 17'ye yükselmiştir. Ayrıca 2018 yılında Eskişehir ve Kahramanmaraş, 1 milyar dolar barajını aşmayı başarmıştır.

Tablo 12. 2018'de İhracatını En Çok Artıran İlk 3 İl (500 Milyon \$ Üzeri)

İLLER	2017	2018	DEĞ.
SAMSUN	474 milyon \$	648 milyon \$	36,4%
HATAY	2,3 milyar \$	2,9 milyar \$	22,9%
KAYSERİ	1,6 milyar \$	1,9 milyar \$	19,0%

Kaynak: TİM

1.3. TİM'in 2018 Çalışmaları ve Yürütülen Projeler

Türkiye İhracatçılar Meclisi 2018 yılında (1) ihracatın katma değerini artırmak, (2) ihracat hacmini geliştirmek, (3) ihracat farkındalığını artırmak ve pazarı geliştirmek üzere 3 ana başlık altında çalışmalarını sürdürmüştür. İhracatın katma değerini artırmaya yönelik inovasyon, tasarım, marka ve

girişimcilik odağında önemli projeler yapılmıştır. İhracat hacmini geliştirmeye yönelik araştırma ve paylaşım faaliyetleri yürütülmüş ve ihracatçıların sorunları çözüme kavuşturulmuştur. İhracat farkındalığını artırma ve pazarı geliştirmeye yönelik Algı ve Ticaret Diploması çalışmaları yürütülmüştür.

1.3.1. TİM Bünyesinde İhracatın Katma Değerini Artırmaya Yönelik Yürütülmüş Çalışmalar

İnovasyon Odaklı Çalışmalar

İnovaLİG – Türkiye'nin İlk İnovasyon Geliştirme Programı

Türkiye'nin ilk inovasyon geliştirme programı olan ve IMP³rove Academy işbirliği ile 2014 yılından bu yana düzenlenen İnovaLİG, 2018 yılında şirketlerin organizasyonlarına inovasyon kültürünü yerleştirmeleri, şirketlerde inovasyon yetkinliklerinin kazanılması için yapılan çalışmaların ödüllendirilmesi ve inovasyona dayalı ihracat artışının desteklenmesi amacıyla gerçekleştirilmeye devam etmiştir. 2018 yılın-

da 5.'si düzenlenen İnovaLİG kapsamında www.inovalig.com web sitesi üzerinden ön başvuru yapan firmalar, IMP³rove metodolojisine dayanan İnovasyon Değerlendirme anketini tamamlamıştır. Ankete katılan her bir firma kendi yetkinliklerinin, yerel ve uluslararası pazarlardaki benzerleri ile karşılaştırıldığı yaklaşık 100 sayfalık bir inovasyon raporuna ücretsiz olarak sahip olmuştur. Firmalar rapor sonuçları esas alınarak inovasyonun 5 ana kategorisinde (İnovasyon Stratejisi, İnovasyon Organizasyonu ve Kültürü, İnovasyon Döngüsü, İnovasyon Kaynakları, İnovasyon Sonuçları) yarışmıştır. Büyük jüri değerlendirmesi ve anket skoru sonucunda belirlenen şampiyonlara, Bilgi Ekonomisi ve İnovasyon Haftası kapsamında ödüller verilmektedir.

İnoSuit – İnovasyon Odaklı Mentorluk Programı

Üniversite-sanayi işbirliğine dayanmakta olan “İnoSuit - İnovasyon Odaklı Mentorluk Programı” kapsamında, firmalarda inovasyon yönetimi yetkinliğinin sürdürülebilir şekilde artırılması, inovasyon yönetimi altyapısının oluşturulması, güçlendirilmesi, her bir kurumun kendi hedeflerine, yapısına ve ihtiyaçlarına uygun kurumsal inovasyon sistemlerinin tasarlanması ve hayata geçirilmesi amacıyla

la 2018 yılında da çalışmaları sürdürülmüştür. Programa katılım gösteren her bir firma ile ilgili bölgedeki üniversitede inovasyon yönetimi alanında çalışmakta olan bir mentor ile eşleştirilmekte ve ilgili mentor tarafından firmada, 11 ay süresince Kurumsal İnovasyon Sistemi (KİS) kapsamında belirlenmiş yol haritasına sadık kalarak mentorluk desteği sağlanmaktadır. 2016 yılının Kasım ayında başlayan ve toplam başvuru sayısı 290'a ulaşan programa 2018 yılı içinde başlayan dönemler için 132 firma başvurmuştur.

İnovaTİM

TİM desteğiyle üniversitelerde inovasyon, bilgi ekonomisi, entelektüel sermaye gibi konularda farkındalık yaratacak projeler üreten bir ekosistem oluşturmak üzere 2015 yılında kurulan İnovaTİM, 2018 yılında Türkiye genelinde 150 üniversitede 156 farklı bölümden 2256 öğrenciden oluşan büyük bir ekosisteme ulaşmıştır.

2018 yılında İnovaTİM öğrencilerinin yer aldığı MATE ROV

takımı geliştirdiği sualtı robotu ile Seattle'da 22-24 Haziran tarihlerinde gerçekleşen yarışmaya katılmış ve 800'ü aşkın takım arasından 11. olmuştur. STARSAT ve APIS takımı Teksas'da 8-10 Haziran tarihlerinde gerçekleşen CAN-SAT yarışmasına katılarak geliştirdikleri model uydusu NASA'nın sağladığı roket ile başarılı bir şekilde fırlatmış ve APIS takımı Dünya 3.'sü olmuştur. Formula Student takımı ürettiği Formula aracı ile İtalya'da 11-14 Temmuz tarihlerinde gerçekleşen yarışmaya katılarak ilk defa katılan takımlar içinde birinci olmuştur.

Tasarım ve Marka Odaklı Çalışmalar

Türkiye Tasarım Haftası

Türkiye Tasarım Haftası, endüstriyel tasarım, moda, görsel iletişim tasarımı ve mimari gibi birçok alanda dünyaca ünlü isimlerin panel ve konferanslarıyla gerçekleştirilmektedir. Tasarımcıların, yerli ve yabancı tasarım ofislerinin, sanatçıların, üniversitelerin, tasarım okul ve platformlarının sergileri de etkinliğe özel olarak hazırlanmış enstalasyonlar olarak yer almaktadır.

İhracatçı birliklerinin farklı konu başlıklarında gerçekleştirdikleri tasarım yarışmalarının finalistlerinin ürün ve projeleri sergilendiği gibi etkinlik kapsamında dünyanın saygın

tasarım yarışmalarında ödül kazanan tasarım merkezleri ve tasarım ofislerinin ulusal/uluslararası projeler katılımcıların dikkatine sunulmaktadır. Design Turkey Endüstriyel Tasarım Ödülleri Ödül Töreni de Türkiye Tasarım Haftası ile eş zamanlı düzenlenerek finale kalan tüm ürünler özel bir alanda sergilenmektedir.

16-18 Kasım 2018 tarihleri arasında Haliç Kongre Merkezi'nde gerçekleşen Design Week Turkey 2018; tasarımcılar, sanayiciler, ihracatçılar ve öğrencilerin yoğun ilgisi ile karşılanmıştır. 27 panel ve konferans, 80'den fazla konuşmacı, 26 sergi ve enstalasyon, 16 atölye çalışmasında 100'ün üzerinde tasarımcıyı buluşturan etkinlik 3 günde 52.300 ziyaretçiyi ağırlamıştır.

TURQUALITY® ve Marka Destek Programı

Devlet destekli ilk ve tek markalaşma programı TURQUALITY®, Türkiye'nin rekabet avantajını elinde bulundurduğu ve markalaşma potansiyeli olan ürün gruplarına sahip firmaların, uluslararası pazarlarda kendi markalarıyla global bir oyuncu olabilmeleri ve bu markalar aracılığıyla olumlu Türk malı imajı sağlanması amacıyla oluşturulmuştur.

2018 yılı sonu itibarıyla 2006/4 sayılı tebliğ kapsamında 162 firmanın 173 markası Turquality Destek Programı'ndan, 92 firmanın 92 markası Marka Destek Programı'ndan faydalanmak üzere programda yer alırken; 2015/9 sayılı karar kapsamında ise 16 firmanın 16 markası Turquality Destek Programı'nda, 9 firmanın 9 markası Marka Destek Programı'ndan faydalanmak üzere kapsamda yer almıştır.

Koç, Sabancı, Bilkent ve İstanbul Üniversiteleri ile yürütülen Turquality Yönetici Geliştirme Programı'nın 15. dönemi Mayıs 2018'de tamamlanmış ve bunun sonucunda toplamda 1242 yönetici bu eğitimin sertifikasını almaya hak kazanmıştır. Turquality otomasyon sisteminin yeni sisteme uyarlama çalışmalarında 2018 sonu itibarıyla önemli bir yol kat edilmiştir.

Girişimcilik Odaklı Çalışmalar

TİM-TEB Girişim Evleri

İstanbul, İzmir, Denizli, Gaziantep, Edirne, Bursa, Konya, Mersin, Trabzon ve Erzurum olmak üzere 10 farklı ilde faaliyet gösteren TİM-TEB Girişim Evleri; kapsamlı programları ile yenilikçi, yüksek katma değerli ve ihracat potansiyeline sahip girişimcileri geliştirme ve güçlendirmeye yönelik faaliyetlerini 2018 yılında da sürdürerek Türkiye'nin girişimcilik, teknoloji ve ihracat alanlarında gelişimine katkıda bulunmuştur.

Kuruluş döneminde 3 program türü ile hizmet verilirken, 2018 yılında yeni kurulan startup işletmelerinden teknolojik

ürünler ihraç eden büyük işletmelere kadar geniş bir hedef kitle için toplam 12 farklı program uygulanmıştır. Türkiye'nin en kapsamlı ve yaygın girişimcilik ailesi olan TİM-TEB Girişim Evleri bünyesindeki girişimcilerin sayısı 2018 yılında 650'yi aşmıştır.

Türkiye'nin Girişimcileri Ödül Töreni

TİM tarihinde ilk kez düzenlenen Türkiye'nin Girişimcileri Ödül Töreni kapsamında 10 farklı kategoride, TİM-TEB Girişim Evleri'nin en başarılı girişimcileri ödüllendirilmiştir. Ticaret Bakanlığı himayelerinde, 11 Ekim 2018 tarihinde İstanbul'da TİM ve TEB ortaklığında düzenlenen ödül töreni 200'ün üzerinde girişimcinin yanı sıra Türkiye'nin girişimcilik ekosisteminin seçkin üyeleri katılım sağlamıştır. En hızlı büyüyen, en yüksek ihracata ulaşan, en fazla ülkeye ihracat yapan girişim yanında, en motive edici başarı hikâyesi, küllerinden yeniden doğanlar, çevreye en duyarlı girişim ve en başarılı kadın girişimci gibi kategorilerde en başarılı ilk 3 ihracatçı ödüllerini Ticaret Bakanı Sayın Ruh-sar Pekcan'ın elinden almıştır.

SLUSH Etkinliği

Finlandiya Helsinki'de düzenlenen ve dünyanın en büyük girişimcilik etkinliklerinden biri olan SLUSH'a, TİM-TEB Girişim Evleri'nden başarılı 5 girişimci ile 4-5 Aralık 2018 tarihlerinde katılım sağlanmıştır. Başarılı girişimciler yatırımcılarla buluşarak ürünlerini tanıtmaya ve geliştirme fırsatı yakalamıştır.

SLUSH'a katılan girişimlerden biri olan dünyanın ilk Arduino/Scratch uyumlu akıllı bilekliği Watchx, kullanıcıların ürün kutusu içerisinden çıkan parçaları birleştirerek kendi programlanabilir akıllı saatlerini yapmalarını sağlamaktadır. Diğer girişim Bead, yapay zeka teknolojisiyle karbon emisyonlarını 500 bin ton azaltarak 250 bin dolar üzerinde enerji verimliliği sağlamıştır. Apsilon, laboratuvar ortamında kimyasal buhar biriktirme (CVD) yöntemi ile 1 karatın üzerinde elmas sentezi gerçekleştirebilen dünya çapında altı şirketten biridir. Emtech, savunma sanayi firmaları ile ortak çalışmakta ve onlarla beraber elektronik ve yazılım çözümleri üretmektedir. B Preg ise, dünya genelinde otomotiv sektörüne yönelik doğal elyaf takviyeli termoplastik kompozit malzeme üreten 4 firmadan birisidir.

TİM Kadın Konseyi

Kadın ihracatçı sayısını artırmak, iş dünyasında kadın istihdamı ve girişimciliğini geliştirmek, daha fazla kadın girişimcinin iş dünyası sivil toplum kuruluşlarında temsil edilmesini, kadın girişimcilerin arasından daha fazla ihracatçı çıkmasını sağlamak, iş dünyasında kadın istihdamı ve girişimciliğini geliştirmek amacıyla, TİM bünyesinde 5

Ekim 2018 tarihinde "TİM Kadın Konseyi" oluşturulmuştur. Konsey ile kadın ihracatçıların iş dünyasında karşılaştıkları sorunları hızlı bir şekilde çözüme kavuşturmak ve ortaya koydukları projeleri daha etkin şekilde yürütmelerine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır. İhracatçı Birliklerinin Yönetim Kurullarında yer alan 56 kadın üye TİM Kadın Konseyini oluşturmaktadır.

1.3.2. TİM Bünyesinde İhracat Hacmini Geliştirmeye Yönelik Yürütülmüş Çalışmalar

1.3.2.1. Araştırma ve Paylaşım Faaliyetleri Aylık İhracat Rakam Açıklamaları

TİM tarafından her ayın ilk gününde kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla düzenlenen ihracat rakam açıklaması basın toplantıları, 2018 yılında aralarında Ankara, Sakar-

ya, Gaziantep, Kilis, Adana, Denizli, Antalya, İstanbul ve Kayseri'nin yer aldığı farklı illerde gerçekleştirilmiştir.

Ticaret Bakanlığı başta olmak üzere ilgili Bakanlıklar ve Bakanlık temsilcileri, basın mensupları, Eximbank, İl protokolü, üst düzey bürokratlar, ihracatçı birlikleri, iş insanları ve firma temsilcileri İhracat Rakam Açıklaması Basın Toplantılarına katılım sağlamış, bu sayede illerin ihracatına ilişkin kamuoyunda farkındalık oluşturulmuş ve firmalar ödüllendirilerek ihracata teşvik edilmiştir.

İlk 1.000 İhracatçı Firma Araştırması

Türkiye'nin en çok ihracat gerçekleştiren ilk 1.000 firma araştırması, Şubat – Mayıs ayları arasında gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sonuçları ile Türkiye geneli sıralamasında ilk 10 firma ile sektörlerinde dereceye giren firmalara ödülleri 30 Haziran 2018 tarihinde gerçekleştirilen TİM Genel Kurul'unda takdim edilmiştir. Türkiye'nin İlk 1000 İhracatçısı araştırma sonuçları TİM web sitesinde paylaşılmıştır.

Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı Araştırması ve Hizmet İhracatçıları Birliği

Hizmetler sektörünün potansiyelinin aktive edilmesi amacıyla Ticaret Bakanlığı'nın katkıları ile 2016 yılında başlatılan "Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı" araştırmasının 2018 yılında 3.'sü tamamlanmıştır.

Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı Araştırması, Türkiye'nin hizmet ihracatındaki durumuna ışık tutmakta, yeni hedef ve politikaların ortaya konulmasına katkı sağlamakta ve konuyla ilgili yapılacak faaliyetler için referans teşkil etmektedir. 21 Aralık 2018

tarihinde İstanbul'da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleri, başta Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ile pek çok Bakan ve ihracatçı firmaların yoğun katılımı ile Ödül Töreni düzenlenmiş ve Türkiye'nin hizmet ihracat şampiyonlarına ödülleri takdim edilmiştir.

TİM tarafından hazırlıkları yürütülen Hizmet İhracatçıları Birliği, TİM, 24 Mart 2018 tarihindeki tebliğ ile kurulmuştur.

2023 İhracat Stratejisi ve Proje Takibi

Türkiye İhracat Stratejisi 2023 ve Eylem Planı, Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda İhracatçı Birlikleri ile birlikte yıl boyunca takip edilmiştir. Makro eylem planı kapsamında, her 3 ayda bir Ticaret Bakanlığı'na TİM'in sorumlu olduğu eylem maddelerine yönelik gelişmeler ve gelecek dönem-

de yapılması planlanan faaliyetler raporlanmıştır. Sektörel bazda ise 2023 İhracat Stratejisi Sektör Liderleri Toplantısı gerçekleştirilmektedir. Bu toplantıda Sektör Başkanları tarafından hedef ve gerçekleştirmelere yönelik mevcut durum hakkında değerlendirmeler yapılmakta ve hedefe giden yolda yapılması gerekenler ve eylem maddeleri raporlanmaktadır.

İhracatın Gizli Şampiyonları

Türkiye'nin ihracatında başarı hikayelerine imza atan firmaları onurlandırmak ve bu başarıyı kamuoyuna duyurmak için Dünya gazetesi ile birlikte yürütülen İhracatın Gizli Şampiyonları Ödül Töreni 21 Kasım 2018 tarihinde dü-

zenlenmiştir. Ödül Töreni kapsamında Özgün Ürün, Sınır Tanımayan Şampiyonlar, e-ihracat, Ar-Ge Merkezi İnovasyon gibi farklı kriterlere göre belirlenen kategorilerdeki en başarılı firmalara, ödülleri takdim edilmiştir.

Türkiye Algı Araştırması

Türkiye Tanıtım Grubu (TTG) tarafından gerçekleştirilen Türkiye ve Türk ihraç ürünleri algı ve itibar araştırması, 6 hedef ülke olan Amerika, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya ve Rusya'da, 2018 Temmuz-Eylül ayları arasında kantitatif ve kalitatif metotlarla yapılmıştır.

Her ülkede A ve B sosyoekonomik gruplardaki halk; beyaz yaka çalışanlar, iş dünyası, finans dünyası, medya mensupları, kanaat önderleri ve bürokratlardan içinde bulunduğu 7 farklı paydaştan oluşan örneklem yapısı ile ülke

başına 640 kişi; toplamda 3.840 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Türk ürün ve hizmetlerinin kalitesi, Türk markalarının algılanma şekli, Türkiye ile iş ve ticaret yapma kolaylığı, Türkiye'nin coğrafi konumu ve zenginliğinin sağladığı fırsatlara dair farkındalık gibi konuların sorgulandığı araştırmada aynı zamanda "Turkey Discover the Potential" kampanyasının bilinirliği incelenmiştir. Araştırma ve etki analizi stratejik çıktılar çerçevesinde; Türk ürün ve sektörlerini merkeze alan ihracat odaklı bir iletişim stratejisi çizilmesine karar verilmiştir.

TİM İhracat Endeksi (TIMEX)

2018 Eylül ayında Borsa İstanbul ve Türkiye İhracatçıları Meclisi'nin ortak girişimleri ile oluşturulan TİM İhracat Endeksi, Borsa İstanbul'da işlem gören, TİM tarafından ilan edilen "İlk 1000 İhracatçı Listesi'nde" yer alan veya yıllık finansal raporlarındaki ihracatın tutarı söz konusu listenin son sırasındaki şirketin ihracat tutarından

yüksek olan şirketlerin paylarının fiyat ve getiri performansının ölçülmesi ile oluşturulmuştur.

Endeks oluşturulurken, daha fazla ihracatçı firmanın halka arzının teşvik edilmesi ve hali hazırda halka açık olan ihracatçı firmaların başarısının kamuoyuna duyurularak, yatırımcıların ihracata yönelmeleri amaçlanmıştır.

Yerel Paralar ile Dış Ticaret Çalıştayı

Türk Lirasının ticarete kullanımını arttırmak amacı ile Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Merkez Bankası yetkilileri ile ortak olarak oluşturulan "Yerel Paralar ile Dış Ticaret Çalıştayı" yerel paralar ile ticaretin nasıl yapı-

labileceği, ülkeler arasında gerçekleştirilebilen SWAP anlaşmaları ve TL'nin değerinin korunması gibi başlıklardan oluşmaktadır. 2018 yılı içerisinde, Eylül ve Ekim aylarında, TİM'de ve Hazine ve Maliye Bakanlığı'nda iki farklı çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Kurumsal Yayınlar: "TİM Report" ve "The Turkish Perspective" Dergileri

İhracat ve ekonomi ile ilgili tüm gelişmeleri her ay yakından analiz eden "TİM Report" dergisi, 2018 yılında yaklaşık 10 bin adet basılmış, ihracatçı firmalar başta olmak üzere ihracata hizmet veren ekosistemin tüm paydaşlarına, kamu kuruluşları, siyasi karar mekanizmaları, ekonomik ve ticari örgütlerden oluşan binlerce abone ile paylaşılmıştır.

melerin yayımlandığı dergi bu alanlardaki gelişmeleri yurt dışındaki karar vericilerle buluşturmuştur.

Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ve THY'nin Business Class yolcularına özel aylık olarak İngilizce hazırlanan "The Turkish Perspective" Dergisi, 2018 yılında 50 bin adet basılmıştır.

Türkiye'deki ihracatçı sektörlerin potansiyellerinin, Türkiye'nin yatırım imkânları ve son ekonomik geliş-

1.3.2.2. İhracat Sorunlarının Takibi

2018 Yılında Hükümete Önerilerimiz ve Kabul Edilen/Uygulanan Başlıklar

2018 yılında altyapı, dâhilde işleme rejimi, devlet yardımları, finansman, gümrük işlemleri, istihdam ve işgücü piyasaları, vergi uygulamaları, milli üretim ve yatırımlar teşvikleri gibi alanlarda birçok ihracatçı sorunu nihayete ermiştir. Çözüme kavuşan hususlardan, Yerli ve Milli Sanayiye Destek Paketi, E-İhracat Eylem Planı, Uluslararası Marka ve Şirket Satın Alınması İçin Destek Sağlanması, Proje Bazlı Teşvik Sistemi, KDV iadelerinin hızlandırılması, 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ kapsamında bankacılık sisteminin düzgün işlemediği ülkelerin ve mikro ihracat, hizmet ihracatı, transit ticaret, özel faturaların istisna olması gibi maddelerin 2018 yılında ihracat rekoru kırılmasına büyük katkılar sağladığı değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda yapılan düzenlemeler:

- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ kapsamında ihracatçı firmalarımıza kolaylıklar sağlanması
- 32 Sayılı Karar kapsamında bazı sözleşmelerin döviz ve dövize endekslilik olarak yapılamaması dolayısıyla menkul satış sözleşmelerine istisna getirilmesi
- Yüksek katma değerli ürünler üretilmesi kapsamında yerleştirme çalışmalarının yapılması ve 500 milyon liralık teşvik paketi
- Döviz kazandırıcı KOBİ'lerin Eximbank kapsamına alınması, KOBİ'lere yönelik Eximbank kredilerinin artırılması ve kapsamının genişletilmesi
- Gümrük müşavirleri asgari ücret tarifesinin Türk sanayisinin maliyetlerini arttırarak, rekabet halinde bulunduğumuz, yatırım çekmek isteyen diğer ülkelere göre ülkemizin avantajlarını azaltması nedeniyle gümrük müşavirliği asgari ücret tarifesinde indirim sağlanması
- Hizmet İhracatçıları Birliği'nin kurulması
- İşverenlerin geçmişe yönelik olarak yararlanmadığı tüm sosyal güvenlik prim teşviklerinden yararlanmasının sağlanması
- İşbaşı Eğitim Desteği kapsamında imalat sanayiine pozitif ayrımcılık sağlanması
- E-İhracat Eylem Planı oluşturulması, internet üzerinden yurt dışına ürün satışına yönelik altyapı kurgulanması, ana

strateji olarak Türkiye'nin bölge için bir e-ticaret merkezi olması, e-ticaret yoluyla mal ve hizmet ihracatının artırılması ve bu alanda gerek yazılım ve donanım gerekse bilgi birikiminin yerleştiği bir ekosistem yaratılması

- Firmalar sermayelerinin önemli bir bölümünü teknoloji geliştirmek yerine OSB'ler de dahil olmak üzere arazi, bina ve altyapı yatırımlarına ayırmak zorunda kalmakta, yeni, yenileme ve tevsî yatırımlarında zorlanmaktadır. Organize Sanayi Bölgelerinde yer alan parsellerin tamamen veya kısmen bedelsiz tahsisinin sağlanması yönünde iyileştirmelerin yapılması
- Firmalarımızın markalaşması, tanıtımı ve uluslararası pazarlardaki payının artırılmasına yönelik olarak uluslararası marka ve şirket satın alma prosedürlerinin kolaylaştırılması ve desteklenmesi, uluslararası marka ve şirket satın alınması için destek sağlanması
- Gümrüklerde ardiye hizmetleri firmalar için önemli zaman kayıpları ve yüklü maliyetler oluşturmaktadır. Dış ticaret işlemlerinde depolama maliyetlerinin düşürülmesine ilişkin düzenlemenin yapılması
- Şirket kurulması süreçlerinin kolaylaştırılması ve girişimcilerin önünün açılması, şirket kuruluşu işlemlerindeki maliyet ve sürenin azaltılması
- Finansman konusunda sorunlar yaşayan küçük ve orta ölçekli firmalar için iyileştirmelerin yapılmasını teminen taşınır varlıkların rehininin sağlanması
- Ticari uyuşmazlıkların daha hızlı bir şekilde çözüme kavuşturulması
- Ülkemizde teknoloji yoğun ve katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi için "terzi usulü" teşviklerin hayata geçirilmesini teminen "Proje Bazlı Teşvik Sistemi" uygulaması
- İstanbul'a yeni fuar merkezi açılması için çalışmaların yapılması
- İhracatçılara hususi damgalı pasaport verilmesi şartlarının kolaylaştırılması, bu kapsamda ilgili her takvim yılında ihracat yapma şartı kaldırılması ve firmaların son 3 takvim yılındaki ortalama ihracat tutarının baz alınması
- Makine ve teçhizat alımına KDV istisnası getirilmesi, özellikle teşviklerde projelerde kullanılacak makinelerin kdv'den muaf tutulması
- İhraç kayıtlı teslimlerde mücbir sebepler ve beklenmedik durumlar nedeniyle üç aya kadar ek süre verilmesi

- İhracatçının birikmiş olan KDV alacağıının ödenmesi ve iade işlemlerinin hızlandırılması
- 1 Mayıs 2018 tarihinden itibaren domates güvesi içermeyen üretim yerlerinden, işletmelere kısıtlama getirilmeksizin Türkiye Cumhuriyeti menşeli domateslerin Rusya'ya ithalatına izin verilmesi
- Mobilya ve orman ürünleri sektöründe yaşanan ham madde temini problemlerine ilişkin, Orman Genel Müdürlüğü'nün hammadde tahsis oranları artırılması
- Savunma ve havacılık sektöründe, İhracatçılar Birliği yönetiminde hafif silahlar ve mühimmatlar için bir CIP (Permanent International Commission For The Proof Of Small Arms) Laboratuvarının kurulması
- Kanatlı sektörü bölgeselleştirme çalışmaları kapsamında, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın ihbarı mecburi tavuk vebası (avian influenza) hastalığından arı bölgelerin tanımlanması ve ilanı hakkında talimat yayımlanması

Mevzuat Değişikliklerinin Takibi

TİM tarafından yıl boyunca ihracat odaklı aşağıda öne çıkan Mevzuat değişiklikleri takip edilmiştir:

- 25 Ocak 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Karar" ve 15 Mart 2018 tarihinde yayımlanan Resmi Gazete'de yayımlanan "Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında 2018/11201 Sayılı Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ"
- 6 Şubat 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "e-İhracat Stratejisi ve Eylem Planı (2018-2020)"
- 9 Şubat 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Organize Sanayi Bölgelerinde Yer Alan Parsellerin Tamamen veya Kısmen Bedelsiz Tahsisine Dair Yönetmelik" ve "Endüstri Bölgeleri Yönetmeliği"
- 16 Şubat 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2010/6)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2018/1)"
- 17 Şubat 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Mali İmajının Yerleştirilmesi ve TURQUALITY®'nin Desteklen-

mesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2006/4)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2018/3)"

- 22 Şubat 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2011/1)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2018/2)" ve "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar"
- 28 Şubat 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği" (Sıra No: 492)
- 6 Nisan 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Katma Değer Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 178 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"
- 11 Nisan 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar"
- 22 Haziran 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair 2018/11816 ve 2018/11930 numaralı Kararlar"
- 4 Eylül 2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (İhracat Bedelleri Hakkında) (Tebliğ No:2018- 32/48) "

• 6 Ekim 2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ'de (Tebliğ No:2008-32/34)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No:2018-32/51) "

• 11 Ekim 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Kredi ve Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar"

• 16 Kasım 2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ'de (Tebliğ No:2008-32/34)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No:2018-32/52)"

Sektör Sorunlarının Takibi ve Sektör Odaklı Çalışmalar

Tarım, Sanayi, Maden ve Hizmet ana başlıklarındaki 27 sektörün temsilcisi olan TİM, İhracatçı birliklerinin bünyesinde oluşturulan sektör kurullarında güncel hususların takibi, sorunların tespiti ve gelecek döneme ilişkin stratejilerin geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmıştır. İhracatçı Birlik temsilcilerinden oluşan TİM Sanayi, Tarım ve Lojistik Komisyonları, sektörel yol haritaları oluşturarak etkin çalışmalar yürütmüştür.

Sektör Masaları

2017 Haziran ayında hayata geçen Sektör Masaları; TİM çatısı altındaki 27 sektörde, ihracatçıların güncel ve mevzuata yönelik problemlerini ilgili bakanlıklara ve kuruluşlara iletip takibini gerçekleştirerek, gelişmelerden ihracatçılarımızı haberdar etmektedir. Bu kapsamda 2018 yılında 180 yazılı, 650 telefon yoluyla gelen talebe, kuruluş gününden itibaren ise 300'e yakın yazılı, 900'den fazla telefon yoluyla gelen talebe cevap verilmiştir.

Delegeler Çalıştayı

2018 Eylül ayında gerçekleştirilen ve açılışını Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay'ın yapmış olduğu ilk TİM Delegeler Çalıştayı, 440 TİM delegesinin katılımı ile Ticaret Bakanımız Sn. Ruhsar Pekcan'ın himayelerinde düzenlenmiştir. Anılan etkinlikte TİM'in hali hazırda yürütülen faaliyetleri ve yeni TİM yönetiminin ilerleme stratejileri ele alınmıştır.

Bakanlarla İstişare - Genişletilmiş Başkanlar Kurulu Toplantıları

TİM Yönetim Kurulu, TİM Sektörler Konseyi Üyeleri, İhracatçı birliklerinin sektör kurullarında ve yönetim kurulunda görev yapan üyeler ile Bakan/Bakanların katılımlarıyla ihracatın sorunlarının istişare edildiği ve çözüm yöntemlerinin ortaya konduğu Genişletilmiş Başkanlar Kurulu Toplantıları gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2018 yılında Gerçekleştirilen Genişletilmiş Başkanlar Kurulu Toplantıları ve Bakan Ziyaretleri:

- Sn. Ticaret Bakanının teşrifleriyle, 3 Ocak 2018- Yıllık Değerlendirme Toplantısı
- Sn. Maliye Bakanının teşrifleriyle 25 Ocak 2018- KDV Reform Toplantısı
- Sn. Ekonomi Bakanı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı, Gümrük ve Ticaret Bakanı, Kalkınma Bakanı, Maliye Bakanı ve Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanı teşrifleriyle 16 Şubat 2018 – İhracatçılarla İstişare Toplantısı

- 19 Temmuz 2018 tarihinde Ticaret Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ziyaretleri
- 15 Ağustos 2018 tarihinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı ziyaretleri
- 17 Ağustos 2018 tarihinde Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Adalet Bakanlığı ile Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ziyaretleri
- 5 Eylül 2018 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Milli Savunma Bakanlığı ziyaretleri
- 16 Ekim 2018 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi Toplantısı
- 25 Ekim 2018 tarihinde Cumhurbaşkanı Sn. Recep Tayyip Erdoğan'a TİM Yönetim Kurulu Ziyareti

TİM Lojistik Konseyi

2011 yılında TİM bünyesinde oluşturulan “Lojistik Konseyi” ihracatın geliştirilmesi, Türk lojistik sektörünün rekabet gücünün artırılması, ihracat ve lojistik sektörleri arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi için 2018 yılında da çalışmalarını sürdürmüştür. Lojistik Konseyi’nde Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TİM, Deniz Ticaret Odası, UND, UTİKAD ve Gümrük Müşavirlikleri Derneklerinden temsilciler yer almaktadır.

Kamu Kurumlarında Yürütülen Çalışmalara Katkı

Ticaretin Kolaylaştırılması Kurulu, Vergi Konseyi, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Helal Akreditasyon Kurumu, Türk Patent ve Marka Kurumu, Lojistik Koordinasyon Kurulu’nda temsilciler yer almakta, bu kurullar başta olmak üzere Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde M2M, IOT Çalışma Grupları İran Kapılarına Yönelik Çalışma Grubu, Karayolu Kota Davaları Hukuki Değerlendirme Toplantılarına da katılım sağlanarak 2018 yılında muhtelif konularda Meclisimiz görüşleri bildirilmiştir.

Kamu Kurumları İle Yürütülen Çalışmalar Kapsamında 2018 Yılında Muhtelif Toplantılar;

- 12 Şubat 2018 Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen AB Ortak Piyasa Düzenine Uyum-STK’larla İşbirliği Toplantısı
- 27 Mart 2018 Gümrük Bakanlığı - Gümrüklü Sahalarda Uygulanan Ücretler Toplantısı
- 29 Mart Dış Ticaret Süreçleri Maliyet Çalışması Toplantısı
- 9 Mayıs 2018 tarihinde Gümrük ve Ticaret Merkezleri İçin Ortak Akıl Konferansı
- 10 Mayıs 2018 - Ekonomi Bakanlığı- Körfez ve Ortadoğu Ülkelerine Yönelik İhracatta Karşılaşılan Sorunlar Toplantısı
- 17 Mayıs 2018- Ekonomi Bakanlığı - Köstence Limanına Ro-Ro Hattı Kurulması Toplantısı
- 1 Haziran 2018 - Gümrük ve Ticaret Bakanlığı - Ticaretin Kolaylaştırılması Kurulu Toplantısı
- 25 Temmuz 2018 - Türk Eximbank Toplantısı
- 1 Ağustos 2018 - İstanbul Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü - Liman Ücretleri Toplantısı
- 17 Ağustos 2018 - Ticaret Bakanlığı İstişare Kurulu 1. Toplantısı
- 15 Ağustos 2018 - Hazine ve Maliye Bakanlığı - Hazine Destekli Kredi Garanti Uygulaması Toplantısı
- 29 Ağustos 2018 Ticaret Bakanlığı - Barter Toplantısı
- 20 Eylül 2018 - Ticaret Bakanlığı İstişare Kurulu 2. Toplantısı
- 25 Eylül 2018 Ticaret Bakanlığı - Gümrük Birliğinin Güncellenmesi Toplantısı
- 5 Kasım 2018 - Ticaret Bakanlığı - Kuzey Irak Sevk Öncesi İnceleme Toplantısı

- 13 Kasım 2018 - Ticaret Bakanlığı - Brexit Toplantısı
- 14 Kasım - Ticaret Bakanlığı İstişare Kurulu 3. Toplantısı

Karayolu Kota Davaları Hukuki Değerlendirme Toplantıları

- 11 Ocak 2018 - Avusturya Kota Davası Ön Hazırlık Toplantısı
- 16 Ocak 2018 - Karayolu Taşımacılığı Hukuki Değerlendirme Toplantısı
- 29 Mart 2018 - Kotalar Davası - Karayolu Taşımacılığı Hukuki Değerlendirme Toplantısı
- Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planı Çerçevesinde M2M, IOT Çalışma Grupları
- 3 Nisan 2018 - Makineler Arası İletişim (M2M), Nesnelerin İnterneti (IoT) Politika ve Mevzuat Geliştirme Çalışma Grubu Toplantısı
- 10 Nisan 2018 Ulaştırma Bakanlığı - M2M, IoT Arge Faaliyetleri, Yerli Ürün ve Üretim Çalışma Grubu Toplantısı
- 24 Nisan 2018 - Ulaştırma Bakanlığı M2M, IoT Teşvik ve Yatırım Çalışma Grubu Toplantısı
- 2018 yılında Gerçekleştirilen Lojistik Koordinasyon Kurulu Toplantıları;
- 27 Şubat 2018 - 10. Lojistik Koordinasyon Kurulu Toplantısı
- 3 Mayıs 2018 - 11. Lojistik Koordinasyon Kurulu Toplantısı
- 8 Haziran 2018 - İstanbul Yeni Havalimanı’nda gerçekleştirilen 12. Lojistik Koordinasyon Kurulu Toplantısı ve Teknik Gezi
- 18 Aralık 2018 - 13. Lojistik Koordinasyon Kurulu Toplantısı

2018 yılında Lojistikle İlgili Gerçekleştirilen

Diğer Muhtelif Toplantılar;

- 4 Ocak 2018 - Kemalpaşa Lojistik Merkezi İşletme Modeli Toplantısı
- 12 Ocak 2018 - Lojistik Merkezlerinin Kurulması Projesi Toplantısı
- 14 Mart ve 28 Mart 2018 - Lojistik Merkezleri Kurulmasına İlişkin Toplantılar
- 30 Kasım 2018 - Lojistik Merkezlerin Yönetim, İşletme ve Üstyapı Modellerinin Belirlenmesi Projesi Çalıştayı
- 5 Aralık 2018 - Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Lojistik Performans Endeksi Hedefi Toplantısı

Basitleştirilmiş Gümrük Hattı (BGH)

Türkiye ile Rusya arasında oluşturulan, iki ülke arasındaki ticarete sevk edilen eşyaya ilişkin bilgilerin iki ülkenin gümrük idareleri arasında elektronik yolla önceden değişimine dayanan sistem olan Basitleştirilmiş Gümrük Hattı (BGH) kapsamında 1 Ekim 2009 tarihinden bu yana 64.817 sevkiyata onay verilmiş, 968 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir. 2018 yılında ise BGH üzerinden 16.582 sevkiyata onay verilmiş, 279 milyon dolar ihracat gerçekleştirilmiştir.

Dolaşım ve Menşe İspat Belgeleri

70 Seri Numaralı Gümrük Genel Tebliği'ne 20.12.2014 tarihinde yapılan değişiklikle Meclisimize menşe şahadetnameleri ve dolaşım belgelerinin basımı, satışı, onayı yetkisi verilmiştir. Bu kapsamda TİM 2 Mart 2015 tarihinde söz konusu belgelerin basımına ve dağıtımına başlamış ve 2018 yılında 158.000 adet belge satışı yapılmış, 125.000 belge onaylanmıştır.

Bankalar ile İş Birliği Protokolleri

TİM çatısı altında bulunan ihracatçı firmalara, 2018 yılında 8 banka ile imzalanan işbirliği protokolleri kapsamında finansal ve operasyonel risklere karşı koruyacak finansal ürünler ve ilave çözüm önerileri ile diğer bankacılık hizmetleri avantajlı fiyatlar ile sunulmuş, sıkıntılı durumlarda dirsek teması içerisinde istişarelerde bulunulmuştur.

1.3.3.TİM Bünyesinde İhracat Farkındalığını Artırmaya ve Pazarı Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar

Algi ve Ticaret Diplomasisi Çalışmaları Büyükelçiler Buluşması

Meclisimizce ülkemiz ihracatını geliştirme amaçlı yürütülen çalışmalar çerçevesinde, yeni dönem ekonomik değerlendirmeleri anlatmak, dış ticaretimize ilişkin güncel bilgileri paylaşmak ve ilişkilerimizi geliştirmek amacıyla

Türkiye'de görevli yabancı Büyükelçiler ve aileleri ile birlikte "Büyükelçiler Buluşması" 12-14 Ekim 2018 tarihleri arasında Kapadokya'da düzenlenmiştir. Ekonomik ve sosyal ilişkilerin geliştirilmesine ilaveten, ülkemizin barındırdığı kültürel zenginliğin de sergilenmesi amacıyla düzenlenen söz konusu etkinliğe 73 ülkeden Büyükelçi, Misyon Şefi ve Bürokrat katılım göstermiştir.

Türkiye Tanıtım Grubu (TTG)

Türkiye Tanıtım Grubu (TTG), Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen ihracat politikaları, stratejiler, hedef pazarlar ve tanıtım faaliyetleri çerçevesinde faaliyet göstermek üzere TİM nezdinde kurulmuş ve 2018 yılının Ocak ayında çalışmalarına başlamıştır.

2018 Ekim ayında, Global İhracat İletişimi kampanyasıyla, 11 Ülkede 30 gazete ilanı verilmiş ve 7,2 milyon tiraja ulaşılmıştır. İlgili global kampanya kapsamında 557 haber yansıması elde edilmiş ve 91 milyon kişiye ulaşılmıştır. 2018 yılı boyunca ise küresel halkla ilişkiler faaliyetleri kapsamında ise hedef 10 ülkede; ABD, Almanya, İngiltere, İtalya, Fransa, BAE, Rusya, Çin, Meksika ve Hindistan'da 865 haber yansıması elde edilmiştir. Dijital iletişim çalışmalarıyla 148 ekonomi ve haber sitesinde, 12 farklı sektör içeriği paylaşılmış ve 200 milyondan fazla kişiye ulaşılmıştır.

Milli katılım fuarlarında Türkiye markası stantlarının yönetimi ve denetlenmesi kapsamında, 2018 yılı boyunca 28 ülkede 279 milli katılım fuarı için 72 Türkiye Standı kurulmuş, 29 bin broşür ve 3000'den fazla Türkiye markalı promosyon ürün dağıtılmıştır.

Sektörel kurumsal kimlik setleri oluşturulması kapsamında ise; 2018 yılında 30 farklı sektör logosu oluşturulmuş; 31 adet İngilizce ve Çince broşür çalışması ve 22 adet İngilizce, Rusça ve Çince video içerik oluşturulması ve prodüksiyonu yapılmıştır. 2018 yılı TTG sektörel projeleri kapsamında ise, 21 küresel sektörel proje başlamıştır.

Türkiye Ticaret Merkezleri- TİM A.Ş.

Ticaret Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu 2010/6 sayılı Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ kapsamında TİM A.Ş tarafından yürütülen Türkiye Ticaret Merkezleri projesi, yurtdışı pazarlara açılmak ya da ihracatlarını artırmak isteyen Türk firmalarının desteklenmesi amacıyla 2016 yılından beri faaliyetlerini sürdürmektedir.

Türkiye Ticaret Merkezleri Projesi kapsamında 2018 yılında ka-

tilimci firmalar, sektörlerine uygun yurt dışı pazarlarda faaliyet göstermiş, yıl boyunca kullanabilecekleri ofis-mağaza ya da showroom alanlarına sahip olmuş ve ürün ya da hizmetlerini sergilemiştir. Katılımcı firmalar proje kapsamında kira, tanıtım ve kurulum-dekorasyon harcamalarına ait devlet desteklerinden faydalanmıştır. 2018 yılında 3 yeni Türk Ticaret Merkezi açılmıştır. 4 Ocak 2018'de İngiltere - Londra Bilişim TİM, 14 Eylül 2018'de ABD- New York Deri TİM ve 24 Eylül 2018'de İngiltere - Londra Seramik TİM açılmıştır.

Pazar Geliştirme ve Ürün Algısını Yükseltme Çalışmaları

İhracat Pusulası

İhracatını arttırmak isteyen veya ilk kez ihracat yapacak olan firma ve girişimciler için tasarlanan "İhracat Pusulası" portalı, www.ihracatpusulası.org.tr adresinden 6'lı Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonları (GTIP) kodları üzerinden hem Türkiye'nin hem de Dünya'nın dış ticaret verilerini aynı ekranda karşılaştırmalı olarak gösterebilen bir iş zekâsı terminalidir. 2018 yılı boyunca portal kullanıcıları, Türkiye'nin herhangi bir üründeki yıllık ihracatı ve değişimi, ihracatçı firma sayısı, ihracat birim fiyatları, dünyadaki ülkelerin bu üründeki ithalatları ile Türkiye'nin bu pazarlardaki payı, ülkeler bazında birim fiyatlar ile dünyada bu ürünü en çok alan ve satan ülkelerin bilgilerine erişmiştir.

E-Ticaret Siteleri Desteği

E-Ticaret Sitelerine Toplu Üyelik Projesi kapsamında 2017 yılının başından bu yana üyelik sürecinin ilk onay mekanizması Meclisimizce yürütülmektedir. Projenin amacı ihracatçıların yeni pazarlara açılmaları, mevcut pazarlardaki ihracatlarını artırmaları ve e-ticareti etkin ve verimli bir şekilde kullanmalarını sağlamaktır. Proje kapsamında e-ticaret siteleri Alibaba.com, Kompass.com ve Turkishexporter.net ile anlaşma imzalanmış, üyelikten faydalanan ihracatçı firma sayısı 2018 yılında 4.304 olmuş, toplamda ise 14.227 firmaya ulaşmıştır. Proje kapsamında 2018 yılında ülke genelinde çok sayıda farkındalık ve eğitim programları hizmet sağlayıcı firmalar ve Meclisimiz işbirliği ile tamamlanmıştır.

Ticaret Heyetleri

Ticaret potansiyelinin yaratılması ve pazar payı artışı hedefine yönelik, Ticaret Bakanlığı ve TİM ortak çalışmaları neticesinde ortaya çıkan öncelikli ülkelere ticaret heyetleri gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda 2018 yılında Fildişi Sahili, Katar, Umman, Brezilya, Şili, Hindistan, Arjantin, Zambia, Azerbaycan, Japonya, Nijerya, Kamerun, Filipinler, Senegal ve Rusya'ya yönelik Ticaret Heyetleri düzenlenmiş, İş Forumları ve Nitelikli İkili İş görüşmeleri organize edilmiştir.

Alım Heyetleri

Ticaret Bakanlığı koordinasyonu ve TİM organizasyonuyla, uluslararası ve yerel zincir mağazaların, büyük ithalatçı firmaların, önemli kamu şirketlerinin/kuruluşlarının üst düzey yöneticilerin katılımıyla özel nitelikli alım heyeti programları düzenlenmiştir.

Bu kapsamda 2018 yılı içerisinde Kenya, Bosna Hersek, Hırvatistan, Çekya, Suudi Arabistan, Rusya, Ukrayna, Güney Kore, Yunanistan, Slovenya, Hindistan, Vietnam, Belçika, Litvanya, Zambiya, Çin, İngiltere, Filistin, İran ve Katar'dan 27 firma Özel Nitelikli Alım Heyetleri kapsamında ülkemize getirilmiş ve Türkiye genelinde Nitelikli İkili İş görüşmeleri organize edilmiştir.

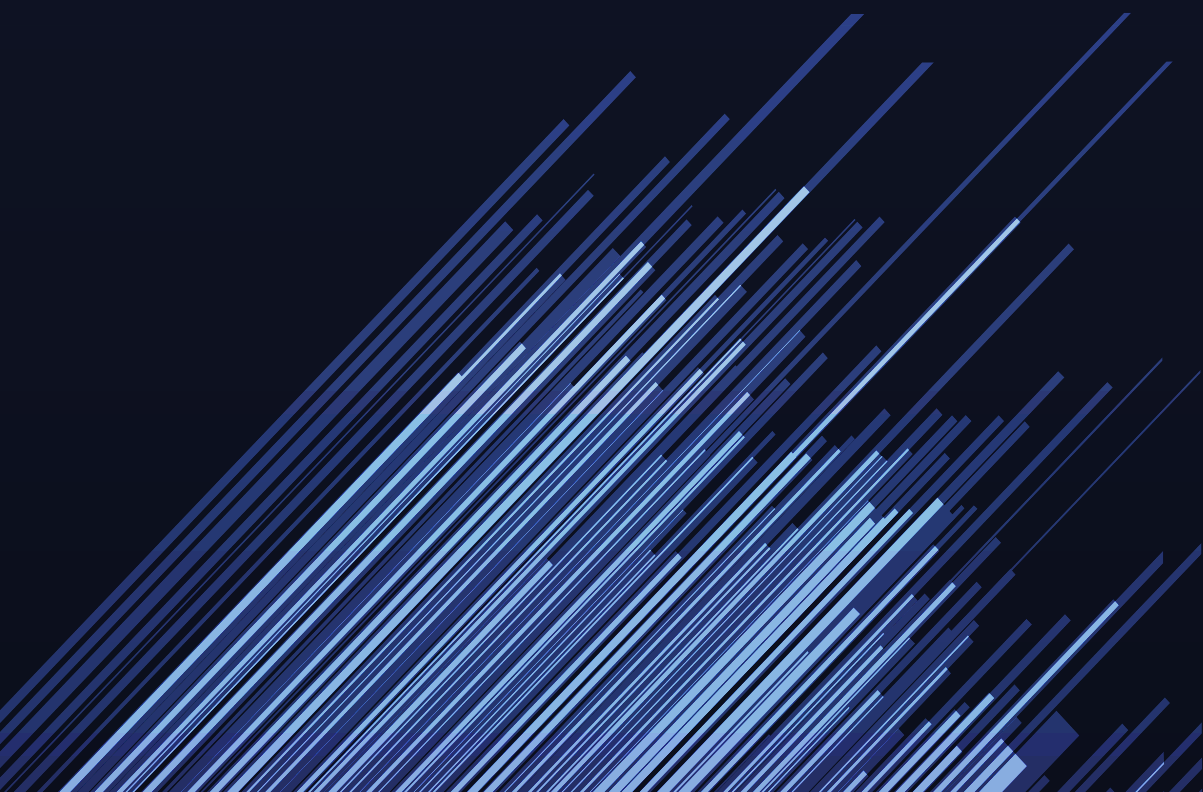
Ayrıca MÜSİAD EXPO ve HELAL EXPO etkinliklerine Meclisimiz tarafından destek verilmiştir.

TİM Ülke Masaları

TİM Ülke Masaları, 2018 yılında da ihracatçıları hedef pazarlarına ilişkin bilgilendirmek, yeni pazarlarına girişlerini kolaylaştırmak, ülkelerin ticaretindeki teknik engellere ve gümrük dışındaki tarifeler hakkında bilgi vermek, hedef ülkelerinin ekonomisi, ülkemiz ile ikili ticaretine ilişkin pratik bilgi sağlamak ve hedef ülkelerdeki potansiyel müşterileri bulmalarını sağlamak gibi konularda ihracatçı firmalarımıza bilgi sağlayarak ihracatın arttırılmasına yardımcı olma görevi üstlenmiştir. 2016 yılında çalışmalarına başlanılan TİM Ülke Masaları 2018 yılında 905 yazılı talebi, kurulduğu günden bu yana ise 1265 talebi yanıtlanmıştır.

Rota Toplantıları

2017 yılından itibaren düzenlenmeye başlanan Hedef Pazar - Rota toplantıları ile TİM'in ticaret heyeti organizasyonları öncesinde ilgili ülkedeki risk ve fırsatlar, pazara giriş yöntemleri, nakliye, gümrükleme ve sigortalama gibi konu başlıkları ele alınmıştır. Bu kapsamda Hedef Pazar Rota Toplantıları bugüne kadar toplam 17 hedef pazarda gerçekleştirilmiştir.

2.BÖLÜM

2019'DA KÜRESEL BEKLENTİLER,
FIRSATLAR VE RİSKLER

2.1. 2019 Öngörülleri Fırsatlar ve Riskler

Dünya ekonomisindeki büyümenin yavaşlamasına ve küresel talep artışındaki zayıflamaya bağlı olarak, emtia fiyatlarında durağanlık oluşabilir. 2019 yılında ABD, AB ve Çin'deki ekonomik büyümenin yavaşlayarak süreceği ve bu nedenle dünya ekonomisi büyümesini de aşağı çekecekleri beklenmektedir. 2019 yılında ABD Merkez Bankası faiz artışlarını sürdüreceğle birlikte sayısına ilişkin belirsizlik bulunmaktadır. Avrupa Merkez Bankası da genişlemeyi sona erdirmiştir. Bunlara bağlı olarak 2019 yılının ilk yarısında daha güçlü bir Dolar, ikinci yarısında ise daha güçlü bir Euro beklenmektedir. Küresel mali piyasalarda faiz oranları bir miktar daha yükselecektir. Dünya ekonomisindeki büyümenin yavaşlaması ile zayıflaması beklenen talep artışı sonucu emtia fiyatlarında durağanlık oluşabilir. Ayrıca, petrol arzında azalmanın sürmesi ve talep artışının zayıflaması ana senaryosu içinde petrol fiyatlarının da 50-70 dolar arasında dalgalanması beklenmektedir.

Tablo 13. Dünya Ekonomisi Büyüme Göstergeleri ve Öngörülleri (%)

ÜLKELER	2018 GERÇEKLEŞME TAHMİNİ (%)	2019 ÖNGÖRÜ (%)
DÜNYA	3,7	3,0
GELİŞMİŞ ÜLKELER	2,4	2,1
ABD	2,9	2,5
EURO BÖLGESİ	2,0	1,8
AB 28	2,2	2,0
JAPONYA	1,1	0,9
KANADA	2,1	2,0
DİĞER GELİŞMİŞ ÜLKELER	2,8	2,5
GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER	4,7	4,4
ORTA VE DOĞU AVRUPA	3,8	3,0
BDT	2,3	2,4
ASYA	6,5	6,2
ORTA DOĞU VE K. AFRİKA	2,4	2,6
SAHRAALTI AFRİKASI	3,1	3,4
LATİN AMERİKA VE KARAYİPLER	1,2	2,2

Kaynak: IMF World Economic Outlook, Ekim 2018

Bu varsayımlar çerçevesinde Dünya ekonomisinin 2019 yılında yüzde 3,0 büyümesi öngörülmektedir. Gelişmiş ülkelerdeki büyüme beklentisi ise yüzde 2,4'ten yüzde 2,1'e indi-

rilmiştir. ABD'de yüzde 2,5 büyüme beklenmektedir. Avrupa Birliği'nde ise büyümenin yavaşlaması ve yüzde 2,0 olması beklenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde büyümenin yine yüzde 4,4'e ineceği öngörülmektedir. Özellikle petrol ve emtia fiyatlarındaki eğilimler gelişmekte olan ülkelerde büyümeleri şekillendirecektir.

2.2. Küresel Ticarete 2019 Öngörülleri Fırsatlar ve Riskler

Dünya mal ticaretinin 2019 yılında miktar olarak yüzde 3,6 genişlemesi beklenirken, petrol, emtia ve mal fiyatlarındaki durağanlaşma ile birlikte değer bazında yüzde 5 büyüyeceği ve 19,6 trilyon dolara ulaşabileceği öngörülmektedir. Dünya ekonomisinde yavaşlama ve korumacılık önlemleri mal ticaretindeki genişlemeyi de sınırlayacaktır. Buna bağlı küresel ihracat performansının 2017 ve 2018 yıllarının altında kalacağı öngörülmektedir.

Tablo 14. Dünya Mal Ticareti Göstergeleri ve Öngörülleri

	2017	2018 GERÇEKLEŞME TAHMİNİ	2019 ÖNGÖRÜ
MAL TİCARETİ (MİLYAR \$)	17.198	18.750	19.680
MAL TİCARETİ BÜYÜME DEĞER BAZINDA (%)	7,8	9,0	5,0
MAL TİCARETİ BÜYÜME MİKTAR BAZINDA (%)	4,7	4,2	3,6

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü, ESDH

2019 yılında dünya büyümesi, yumuşak iniş olarak tarif edilen ve yüzde 3,0 olarak öngörülen büyüme performansı yerine, sert iniş olarak tarif edilen ve yüzde 2,0 olarak öngörülen bir büyüme performansı da sergileyebilir. Bu riskler, 2019 yılı için yüzde 5 olarak öngörülen mal ticareti büyümesini de yavaşlatabilecektir.

Tablo 15'de görüleceği üzere 2019'daki önemli riskler içerisinde ilk sırada ABD'nin politika uygulamaları gelmektedir. Bunlar hem ABD içinde belirsizlikler yaratmakta hem de dünya için öngörülebilirliği azaltmaktadır.

Çin ekonomisinde yavaşlama diğer önemli bir riski oluşturmaktadır. Çin ekonomisi 2014 yılı başından itibaren kontrollü olarak ihracat ve yatırımlara dayalı büyümeden iç talebe dayalı ve daha dengeli bir büyümeye geçmektedir. Buna bağlı olarak yıllık ekonomik büyü-

me çift haneli rakamlardan yüzde 6,5'lara kadar inmiştir. Ancak ABD'nin başlattığı ticaret savaşları sonucu Çin'de büyümenin yüzde 6'nın da altına düşmesinden endişe edilmektedir. Çin'in daha yavaş büyümesi dünyanın geri kalanı için de önemli bir yavaşlama anlamına gelmektedir.

Ancak anlaşma sağlanamaması halinde, ticaretin tamamını kapsayabilecek gümrük vergileri gündeme gelebilir. Ayrıca dünyanın geri kalanı da bu trende uyarak ticarete korumacı politikaları benimsemeye başlayabilir. Bu durum, 2019 yılında dünya ekonomisi ve ticareti önündeki en ciddi risk olarak karşımıza çıkmaktadır. Negatif senaryoda 2019 yılında mal ticareti için beklenen yüzde 5'lik büyüme de aşağı revize edilebilir.

Birleşik Krallık ile AB arasında anlaşmasız bir ayrılık yaşanması, diğer önemli bir riski oluşturmaktadır. 2019 yılı Ocak ayında İngiltere Parlamentosu'nun mevcut anlaşmaları onaylamaması durumunda anlaşmasız ayrılık ihtimali artmaktadır.

Jeopolitik riskler her yıl olduğu gibi dünya ekonomisi ve ticareti önünde risk oluşturmaya devam etmektedir. ABD'nin İran'a yönelik esnek enerji yaptırımlarında 6 aylık süre 1 Mayıs 2019 tarihinde dolacaktır. ABD'nin bu tarihten itibaren muafiyetleri kaldırması ve tam bir yaptırım uygulaması halinde siyasi gerginlikler artacaktır. Petrol ve enerji fiyatları da yükselecektir. Suriye, Yemen, Kuzey Kore, Ukrayna diğer jeopolitik risk alanlarıdır.

Tablo 15. Dünya Ekonomisi ve Ticareti Önünde Riskler

RİSKLER	YUMUŞAK İNİŞ SENARYOSU %3 BÜYÜME	SERT İNİŞ SENARYOSU %2 BÜYÜME
ABD POLİTİKALARI	ÖNGÖRÜLEBİLİR KARARLAR	TEK TARAFLI KARARLAR + FED GÖREVDEN ALMA + SORUŞTURMALAR
ÇİN EKONOMİSİ YAVAŞLAMA	%6,0 BÜYÜME	% 6,0'NIN ALTINDA BÜYÜME
KÜRESEL MALİ PİYASALARDA DALGALANMA	İLK 1-2 AY TÜRBUİANS SONRASI TOPARLANMA	SERT SATIŞ DALGASININ YAYILARAK SÜRMEİSİ
TİCARİ KORUMACILIK	ABD-ÇİN ANLAŞMASI	ABD-ÇİN ANLAŞMAZLIĞI YENİ ÖNLEMLER
BREXİT VE GELECEK BELİRSİZLİĞİ	ANLAŞMALI AYRILIK	ANLAŞMASIZ AYRILIK
JEOPOLİTİK RİSKLER (SURIYE) VE İRAN'A YAPTIRIMLAR	ESNEK YAPTIRIMLAR + İRAN İLE ABD ARASI MÜZAKERELER+SURIYE ULUSLARARASI ÇÖZÜM	ABD İLE İRAN ARASI SERTLEŞME + KATI YAPTIRIMLAR + SURIYE YENİ GERGINLİKLER

ABD POLİTİKALARI, TİCARİ KORUMACILIK VE ÇİN EKONOMİSİNDEKİ YAVAŞLAMA

ABD Başkanı Donald Trump'ın girişimleriyle ABD-Çin ekseninde gelişen ve sonuçları itibariyle dünyada tedirginlik yaratan, uluslararası ticareti zorlaştırıcı eylemlerin 2019'da da devam etmesi beklenmektedir. Trump, sadece Çin mallarına ilave gümrük vergileri uygulamakla kalmamış, Başkan Obama döneminin sembollerinden olan ABD-AB Trans-Atlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTIP) müzakerelerini de tartışmalı hale getirmiştir. Küresel ticaret serbestliğini riske eden bu tutum aralarında Türkiye'nin de bulunduğu birçok ülkenin ABD ile ticaretini olumsuz etkilerken, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan BM Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada hiçbir ülkenin tek taraflı olarak ticareti engelleyici adımlar atmaması gerektiğini vurgulamıştır.

Tepkilere rağmen Trump'ın bu politikasını sürdüreceğine ilişkin iki temel karine mevcuttur. Birincisi, söz konusu politikanın Trump tarafından, "Önce Amerika" söyleminin bir gereği olarak görülmesidir. 2019 başından itibaren bir sonraki dönem ABD başkanlık seçimi için gün sayılmaya başlanmıştır. 2018 Kasımındaki ara seçim sonuçlarını –Temsilciler Meclisi'nde çoğunluğunu yitirse de- "Önce Amerika" söylemine verilen bir destek olarak nitelendiren Trump, uluslararası ticaretle ilgili tutumunu sürdürecektir. İkincisi, Trump'ın son iki yılda ABD istihdam rakamlarında meydana gelen pozitif yönlü değişmeyi doğrudan Çin ve diğer ülkelere karşı uyguladığı korumacılıkla ilişkilendirmesidir.

Korumacılık, karşı korumacılığı tetiklemektedir. Birbirlerinin pazarlarına girmekte zorlanan küresel ticaret devleri arasında 2019 boyunca gerilimin artacağı değerlendirilebilir. Söz konusu gerilimin, Kore Yarımadası üzerinde yeni bir karşılıklı meydan okumaya yol açabileceği şu an için öngörülmemekle birlikte, ABD'nin küresel askeri yapılanmasının ağırlık merkezini Avrupa-Atlantik alanından Asya-Pasifik alanına kaydırma çalışmalarının 2019 boyunca da devam edeceği göz ardı edilmemelidir. Söz konusu alan, hem dünya ticaretinin, hem de küresel askeri varlığın hızla yoğunlaşma alanı haline gelmektedir.

Çin artık çok sayıda mal ve hizmeti ucuza üretme fel-sesinden vazgeçmiş durumdadır. Dijital dönüşümün katma değer yaratan tarafı mutlaka etkili olmakta ancak konvansiyonel üretim elbette bu dönüşümde en çok acıyı çeken taraf olmaktadır. Dolayısıyla bu süreçte siyasi çalkantı olmaması adına devlet başkanının kendine ömür boyu süre verecek değişikliği yapmış olması da dikkat çekmektedir.

BREXIT VE AB İLE İLGİLİ BELİRSİZLİKLER

AB 2018 yılını “Brexit” tartışmaları ve ABD ile yaşanan gerginliklerle geçirmiştir. 2019 İngilizler için “bir kez daha” karar yılı olacaktır. Brüksel, Brexit kararının bir an önce İngiltere Parlamentosu’nda onaylanmasını istemektedir. Fakat İngiltere Hükümeti’nin bu kararı alıramaması hatta konuyu yeniden değerlendirmeye açması da ihtimal dahilindedir.

İkincisi olursa, AB 2019’u da derin bir gelecek tartışmasıyla geçirecektir. Üstelik AB’yi ekonomik ve siyasi açılardan derin bir şekilde etkileyen bu tartışmalar yapılırken, AB’nin motoru durumundaki ülkelerden olan Almanya’nın deneyimli Başbakanı Angela Merkel koltuğunu halefine devredecektir. AB’nin diğer motor gücü niteliğindeki Fransa’da ise Cumhurbaşkanı Emanuel Macron’un içeride eylemlerin yeniden tırmanışa geçmesini engellemeye çalışması, dışarıda ise ABD ile kötüleşen ilişkilerini tamir etmeye çalışması sebebiyle AB’ye liderlik etmekte zorlanabileceği düşünülmektedir. Almanya ve Fransa’nın durumu birlikte düşünüldüğünde, yaklaşan Avrupa Parlamentosu seçimleri öncesinde; Brexit tedirginliği yaşayan AB’nin dünya ticaretine yön verebilme kapasitesinde önemli düşüşler olabilir. Da-

hası ABD’den gelecek korumacı girişimleri durdurması daha da güçleşecektir.

Birleşik Krallık ile AB arasındaki ayrılık sürecine ilişkin her bir senaryonun dünya ekonomisi ve ticareti üzerindeki etkileri farklı olacaktır. Benzer şekilde her ayrılık senaryosu Türkiye ile İngiltere arasındaki ticareti de farklı şekillendirecektir. Bu çerçevede üç ayrı senaryo içinde ilk olarak anlaşmalı bir ayrılık olması halinde Türkiye mevcut ticaret düzenlemeleri içinde yeni bir anlaşma yapmaya gerek kalmadan Birleşik Krallık ile ticaretine devam edecektir.

Anlaşmasız bir ayrılık halinde ise Birleşik Krallık, AB için üçüncü ülke konumuna gelecektir. AB’nin üçüncü ülke olarak Birleşik Krallık’a ticarette uygulayacağı kurallar gümrük birliği kararı gereği Türkiye için de aynen geçerli olacaktır. Ancak Birleşik Krallık Türkiye’den yapacağı ithalatta kuralları istediği gibi belirleyebilecektir. Türkiye burada AB ülkelerine göre avantaj sağlayabilecektir. Ancak anlaşmasız bir ayrılık ile Birleşik Krallık ve AB ekonomilerinde yaşanacak olası sıkıntılardan Türkiye’nin ihracatı da olumsuz etkilenebilecektir.

Tablo 16. Birleşik Krallık ile AB Arasında Ayrılık Senaryoları ve Türkiye’ye Etkileri

	SEÇENEKLER	SONUÇLARI	TÜRKİYE’YE ETKİSİ
1	ANLAŞMALAR İNGİLTERE PARLAMENTOSUNDA ONAYLANIR	2020 SONUNA KADAR AYRILIK SONRASI İÇİN MÜZAKERE+GENİŞ SERBEST TİCARET ALANI YARATILMASI+MÜZAKERELER 1 YIL UZATILABİLİR+İNGİLTERE ANLAŞMAZ İŞE TEDBİR MADDESİ UYGULANIR; İNGİLTERE TEK PAZARDAN ÇIKAMIYOR	TÜRKİYE GÜMRÜK BİRLİĞİ NEDENİYLE İNGİLTERE İLE YAPILAN ANLAŞMAYA AYNEN TARAF OLUR, AYRI BİR ANLAŞMAYA GEREK KALMAZ (YAPAMAZ)
2	ANLAŞMALAR İNGİLTERE PARLAMENTOSUNDA ONAYLANMAZ (VEYA EN AZ 20 ÜLKEDEN ONAY ALAMAZ)	YENİDEN MÜZAKERE; THERESA MAY İLE DEVAM İNGİLTERE’DE BAŞBAKAN DEĞİŞİKLİĞİ AB YENİDEN MÜZAKERE İSTEMİYOR + YENİDEN REFERANDUM	İNGİLTERE İLE MEVCUT GÜMRÜK BİRLİĞİ ANLAŞMASI HÜKÜMLERİ İLE TİCARETE DEVAM, AYRI BİR ANLAŞMA YAPAMAZ
3	ANLAŞMALAR İNGİLTERE PARLAMENTOSUNDA ONAYLANMAZ VE İNGİLTERE ANLAŞMASIZ BİR AYRILIĞA GİDER	İNGİLTERE AB İÇİN ÜÇÜNCÜ BİR ÜLKE HALİNE GELİR VE TÜM TİCARİ İLİŞKİLER YENİDEN DÜZENLENİR	İNGİLTERE TÜRKİYE İÇİN ÜÇÜNCÜ ÜLKE KONUMUNA GELİR, TİCARİ İLİŞKİLER YENİDEN DÜZENLENİR (AB KURALLARINA GÖRE) +İNGİLTERE İLE AYRI BİR ANLAŞMA YAPABİLİR
2020 ÖNCESİ BİR ANLAŞMASIZ AYRILIK OLMADIĞI SÜRECE, 2020 (VEYA 2021) SONUNA KADAR TÜRKİYE İLE İNGİLTERE MEVCUT GÜMRÜK BİRLİĞİ ANLAŞMASI HÜKÜMLERİNE GÖRE TİCARETE DEVAM EDECEKLER			

3.BÖLÜM

2019'DA TÜRKİYE EKONOMİSİ VE İHRACATIN
PERFORMANSINA YÖNELİK BEKLENTİLER,
HEDEFLER VE İHRACAT PAZARLARINA YÖNELİK
DEĞERLENDİRMELER

3.1. 2019'da Türkiye Ekonomisinin Performansına Yönelik Beklenti ve Hedefler

Türkiye'nin 2019 yılı ihracat hedefi Yeni Ekonomi Programında 182 milyar dolar olarak belirlenmiştir. 2018 yılındaki yüzde 7,1 ihracat artışı sonrası, 2019 yılında yüzde 8,3'lük daha yüksek bir ihracat artışı hedeflenmektedir. Bu çerçevede Türkiye 2019 yılındaki yüzde 8,3 ihracat artışı hedefine ulaşmak için ihracat desteklerinin artışı önemli olacaktır. Özellikle Eximbank kredi ve teminat olanakları, alacak sigortaları ve döviz kuru riski yönetim ürünleri önemli olacaktır.

2019 yılında ekonomik büyümeye en yüksek katkıyı net ihracatın sağlaması öngörülmektedir. Dış ticaret açığının ise Tablo 17'de yer alan YEP 2019 Program Hedefine göre 62 milyar dolara gerilemesi beklenmektedir.

Tablo 17. Yeni Ekonomi Programı 2019 Yılı Ekonomi ve Dış Ticaret Hedefleri

GÖSTERGE	2017	2018 Gerçekleşme Tahmini	2019 Program Hedefi
GSYH BÜYÜME %	7,4	3,8	2,3
NET İHRACATIN BÜYÜMEYE KATKISI	0,1	1,4	1,5
İHRACAT (MİLYAR \$)	157,0	170	182,0
İTHALAT (MİLYAR \$)	233,8	236,0	244,0
DIŞ TİCARET AÇIĞI (MİLYAR \$)	76,8	66,0	62,0
CARİ AÇIK (MİLYAR \$)	47,4	36,0	26,0
CARİ AÇIK / GSYH %	5,6	4,7	3,3

Kaynak: YEP

Türkiye'nin 2019 yılı ihracat hedeflerine ulaşması adına, Yeni Ekonomi Programı'nda, yüksek katma değerli ihracat artışı odağında yer alan politikalar ve tedbirler ihracatçılar için yol gösterici niteliktedir. Söz konusu politika ve tedbirleri sıralamak gerektiğinde:

- Yeni pazar, yeni ürün, yeni ihracatçı hedefi ve küresel değer zinciri bakış açısıyla *İhracat Ana Planı* oluşturulacaktır.
- İhracat teşvik sistemi daha verimli ve etkin olarak yeniden yapılandırılacaktır.
- İhracatçıların küresel ticari verileri yakından takip edebilmesini sağlamaya yönelik *Elektronik İhracat Platformu* kurulacaktır. Uluslararası ticaretin kolaylaştırılması, gümrük işlemlerinin hızlandırılması, kaçakçılığın ve kaçakçılıktan kaynaklanan gelir kaybının engellenmesi için gümrük bilgi sistemleri uçtan uca bir bakış açısıyla ve büyük veri analizi, ileri analitik yetkinliklerini de içerecek şekilde güçlendirilecektir.
- Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği'nin güncellenmesine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır.
- Yürürlükteki serbest ticaret anlaşmaları gözden geçirilecek, cari işlemler açığını azaltmaya yönelik hedefler konularak bunların takibi yapılacak, makroekonomik hedefleri destekleyici yeni serbest ticaret anlaşmaları oluşturulacaktır.
- İhracatı desteklemek amacıyla Eximbank'ın öz kaynakları daha da güçlendirilecek ve şube sayısı arttırılacaktır. Banka, nakdi kredi, ihracat kredi sigortası ve garanti imkânlarını geliştirerek ve çeşitlendirerek ihracatçılara, döviz kazandırıcı faaliyetlerle ilgilenen firmalara ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitlere destek sağlamayı artırarak sürdürecektir.

- Kuşak ve Yol Girişimi çerçevesinde Çin ile ikili ticari ve ekonomik ilişkiler geliştirilecektir.
- Ülkemizin Afrika Pazar Stratejisi, bu kıtada yatırım yapan şirket örneklerine, ülkelerin insan kaynağı profillerine, iş ortamlarına ve sektörel bilgilerine kadar pek çok bilgiyi içerecek şekilde ve veriye dayalı bir yapıda oluşturulacaktır.
- İthalata bağımlılığı azaltmak ve ihracatı arttırmak amacıyla yerli üretim ve dünyadaki en iyi uygulamalar göz önünde bulundurularak teknoloji ve Ar-Ge yatırımları kamu-özel iş birliği modelleri ile gerçekleştirilecektir.
- Cari açığın düşürülmesi amacıyla ilaç, kimya, petrokimya, enerji, makine/teçhizat ve yazılım sektörleri öncelikli yatırım yapılabilir alanlar olarak belirlenmiştir.
- Yüksek teknoloji ürünlerinin üretileceği, büyük ölçekli yerli ve yabancı yatırımların yer alacağı, etkin yönetim modeline sahip endüstri ve teknoloji bölgeleri kurulacaktır.
- Ülkemizde üretilmeyen 20 biyoteknolojik ilacın yerli üretimi teşvik edilecek, biyoteknoloji alanında yetkinliklerimiz artırılacaktır.
- Petrokimya kümelenmesi ve Ceyhan Endüstri bölgesi hayata geçirilecektir.
- Güvenlik hizmetlerinde kullanılan araç, gereç ve teknik ekipmanda yerli üretimin payı arttırılacaktır.
- *Tarımda Milli Birlik Projesi* hayata geçirilerek tohumdan sofraya gıda değer zinciri, gıda güvenliği ve uluslararası re-

kabet önceliğinde, yeniden yapılandırılacaktır. Bu kapsamda Hal Yasası çalışmalarına destek verilecektir.

- Yeni kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri tahsis edilecektir.
- Sağlık turizminin geliştirilmesi için projeler planlanarak hayata geçirilecektir.
- Çin, Hindistan, Japonya ve Kore'nin içinde bulunduğu Uzak Doğu pazarı ile ilgili turizm planları oluşturularak hayata geçirilecektir.
- Turizmde sezon süresini uzatacak ve kişi başı harcama tutarını arttıracak şekilde *Turizm Ana Planı* oluşturulacaktır.
- Güneş, rüzgâr, biyokütle, yenilenebilir enerji ve yerli kömür kaynaklarının elektrik üretimindeki payı artırılacak, YEKA modeli ile bu enerji teknolojilerinin yerleştirilmesi desteklenecektir.
- *Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı* çerçevesinde enerji girdi maliyetleri azaltılacaktır. Petrol ve doğal gaz kaynağı aramaları, başta denizlerde olmak üzere, hızlandırılarak sürdürülecektir.
- Maden arama ve sondaj çalışmaları hızla devam ettirilerek, bulunan rezervler kamu/özel iş birliğinde yeni iş modelleri ve finansman mekanizmalarıyla ekonomiye kazandırılacaktır.
- Bor başta olmak üzere madenler işlenip yüksek katma değerli ürünlere dönüştürülecek ve uluslararası piyasalara sunulacaktır.

3.2. Türkiye'nin İhracat Pazarlarına Yönelik Genel Değerlendirme

2019 yılında Türkiye'nin ihracat hedeflerine ulaşmasında ihracat pazarlarındaki gelişmeler, ekonomik büyümeler ve buna bağlı olarak oluşacak ithalat talebi önemli olacaktır. 2019 yılında genel olarak ekonomik büyümelerde 2018 yılına göre bir yavaşlama olacağı görülmektedir. ABD ve AB'de büyümeler daha yavaş gerçekleşecektir. Enerji ihracatçısı yakın ve komşu ülkelerde de büyümeler durağan gerçekleşecektir.

Tablo 18. 2019 Yılı Öncelikli Pazarlarda Büyüme Beklentileri (%)

PAZARLAR	2017	2018 Gerçekleşme Tahmini	2019
ÇİN	6,9	6,6	6,2
HİNDİSTAN	6,7	7,3	7,4
RUSYA	1,5	1,7	1,8
MEKSİKA	2,0	2,2	2,5

Kaynak: IMF World Economic Outlook, Ekim 2018

Tablo 19'da görüleceği üzere 2019 yılında yüksek büyüme beklentileri ile öne çıkan ülkeler Polonya, Romanya, Kazakistan, Türkmenistan, Gürcistan, Irak, Birleşik Arap

Emirlikleri, Mısır, İsrail, Gana ve Kenya olarak gözükmektedir.

2019 yılında ihracat için fırsatlar ve önceliklerin tespit edilmesi ve değerlendirilmesi ihracat hedeflerine ulaşılmasında ve ihracatçılarımızın doğru pazarlara erişmesinde belirleyici olacaktır. Bu çerçevede öncelikle 2019 yılında dört ülke ihracatta öncelikli pazar ilan edilmiştir. Bu pazarlar Çin, Hindistan, Meksika ve Rusya'dır. Tablo 18'de de görüleceği üzere bu dört hedef pazardan Hindistan, 2019 yılında yüzde 7,4 ile en hızlı büyüme gösterecek ülke olacaktır. Hindistan büyüme hızında Çin'i de geçmektedir. Hindistan'da Mayıs ayında yapılacak başkanlık seçimi dışında önemli bir risk bulunmamaktadır.

Çin'de 2019 yılı büyüme beklentisi yüzde 6,2'dir. Ancak Çin'de ekonomide yavaşlama endişeleri bulunmaktadır. Meksika'da 2019 yılında yüzde 2,5 büyüme beklenmektedir. Meksika, 2019 yılında NAFTA'nın yerini alacak olan yeni ticaret anlaşmasına uyum sağlamaya çalışacaktır. Ayrıca ABD ile olan ilişkileri de yine riskler içermektedir. Rusya'da ise 2019 yılı büyüme beklentisi yüzde 1,8'dir.

Tablo 19. Türkiye'nin İhracat Pazarlarında Ekonomik Büyüme

PAZARLAR	2017 (%)	2018 Gerçekleşme Tahmini (%)	2019 Tahmin (%)
ABD	2,2	2,9	2,5
EURO BÖLGESİ	2,4	2,0	1,9
AB 28	2,7	2,2	2,0
ALMANYA	2,5	1,9	1,9
FRANSA	2,3	1,6	1,6
İNGİLTERE	1,7	1,4	1,5
İTALYA	1,5	1,2	1,0
İSPANYA	3,0	2,7	2,2
HOLLANDA	2,9	2,8	2,6
DANİMARKA	2,3	2,0	1,9
BELÇİKA	1,7	1,5	1,5
İSVEÇ	2,1	2,4	2,2
AVUSTURYA	3,0	2,8	2,2
ÇEK CUMHURİYETİ	4,3	3,1	3,0
POLONYA	4,7	4,4	3,5
PORTEKİZ	2,7	2,3	1,8
İSVİÇRE	1,7	3,0	1,8
ROMANYA	6,9	4,0	3,4
NORVEÇ	1,9	2,1	2,1
RUSYA	1,5	1,7	1,8
KAZAKİSTAN	4,0	3,7	3,1

PAZARLAR	2017 (%)	2018 Gerçekleşme Tahmini (%)	2019 Tahmin (%)
AZERBAIJAN	0,1	1,3	3,6
TÜRKMENİSTAN	6,5	6,2	5,6
UKRAYNA	2,5	3,5	2,7
GÜRCİSTAN	5,0	5,5	4,8
İRAN	3,7	-1,5	-3,6
S. ARABİSTAN	-0,9	2,2	2,4
B.A.E	0,8	2,9	3,7
KATAR	1,6	2,7	2,8
KUVEYT	-3,3	2,3	4,1
IRAK	-2,1	1,5	6,5
CEZAYİR	1,4	2,5	2,7
MISIR	4,2	5,3	5,5
FAS	4,1	3,2	3,2
TUNUS	2,0	2,4	2,9
LÜBNAN	1,5	1,0	1,4
ÜRDÜN	2,0	2,3	2,5
İSRAİL	3,3	3,6	3,5
NİJERYA	0,8	1,9	2,3
GÜNEY AFRIKA	1,3	0,8	1,4
GANNA	8,4	6,3	7,6
KENYA	4,9	6,0	6,1

Kaynak: IMF World Economic Outlook, Ekim 2018

Tablo 20. 2019 Yılında İhracat İçin Fırsatlar ve Riskler

1	Çin'in bir kuşak bir yol projesi fırsatlar ve riskler yaratmaya devam edecektir.
2	Orta Avrupa ve Balkan ülkelerinde yeni sanayileşme hamlesi hem fırsatlar hem de riskler içermektedir.
3	Kuzey Afrika ülkelerinde yabancı sermaye yatırımları ile sabit sermaye yatırımlarında büyüme önemli fırsatlar sunmaktadır, ancak bir dönem sonra bu yatırımlar risk oluşturmaya başlayacaktır.
4	Endonezya, Malezya, Tayland ve Filipinler dışına Pakistan, Bangladeş, Vietnam, Kamboçya, Laos, Sri Lanka gibi ülkeler eklenmekte olup bu ülkeler daha çok riskler içermektedir. Bu ülkeler küresel ticaret ağlarının çok hızlı eklenmektedirler.
5	Sahraaltı Afrika fırsatlar sunmaya devam etmektedir. Çin'in etkisi sınırlanmaktadır.
6	ABD, Almanya, Hindistan ve Japonya küresel ihracatçılar için en öncelikli pazarlar olmayı sürdürecektir.
7	ABD ve Çin arasındaki ticari korumacılık doğrudan ve dolaylı olarak bu iki ülkeye bağımlı tedarik zincirlerini olumsuz etkileyecektir.
8	Demir çelik, demir dışı metaller ve otomotiv sektörü ticari korumacılıktan şimdilik en çok etkilenecek sektörler olacaktır.

2019 yılında ihracatçılarımız için birçok fırsat ve risk her yıl olduğu gibi ortaya çıkmaktadır. Öncelikle Çin'in bir kuşak bir yol projesinin yaratacağı fırsatlar yakından izlenmelidir. Orta Avrupa ile Balkan ülkelerinde yeni sanayileşme hamlesi hem fırsatlar hem de riskleri içermeye devam etmektedir. Asya pasifikte artan sayıda ülke küresel ticaret ağına eklenmektedir. Sahraaltı Afrika'sında azalan Çin etkisi fırsatlar sunmaktadır.

Dünya ekonomisinde 2018 yılı küresel krizin ardından 2017 yılı ile birlikte en iyi iki yıldan biri olarak geride kalmıştır. 2019 yılı için genel beklenti ise 2017 ve 2018 yıllarına göre yumuşak bir inişin gerçekleşeceği şeklindedir.

Dünya ekonomisinde 2017 ve 2018 yıllarında oldukça hızlı büyümeler gerçekleşmiş ve yüzde 3,5'lara yakın bir büyüme temposuna ulaşılmıştır. 2019 yılında ise büyümenin bir miktar yavaşlayacağı ve yüzde 3,0'ler seviyesinde gerçekleşeceği beklenmektedir. Yavaşlamada küresel korumacılık ve mali sıkılaşma belirleyici olmaktadır. 2019 yılında gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler yüzde 2,1 ve yüzde 4,4 ile potansiyellerine yakın büyüyecektir. Dünya ekonomisinde resesyon ve kriz olasılıkları en azından 2019 ufkunda şimdilik görülmemektedir. Resesyon olasılığını ticaret savaşları kuvvetlendirecektir.

Dünya mal ticareti de 2017 ve 2018 yıllarında hızlı büyümeler gerçekleştirmiştir. Tahminlere göre 2018 yılında dünya mal ticareti miktar olarak yüzde 4,2 büyürken dolar cinsinden değeri yüzde 9,0 genişleme göstermektedir. 2019 yılında ise miktar olarak yüzde 3,6, değer olarak ise yüzde 5,0 büyüme beklentisi bulunmaktadır. Yavaşlamada hem küresel korumacılık hem de ekonomideki yumuşak iniş ile birlikte mal talebindeki sınırlanma etkili olacaktır. Ticarete konu olan mal fiyatlarındaki artış da 2019 yılında çok sınırlı kalacaktır.

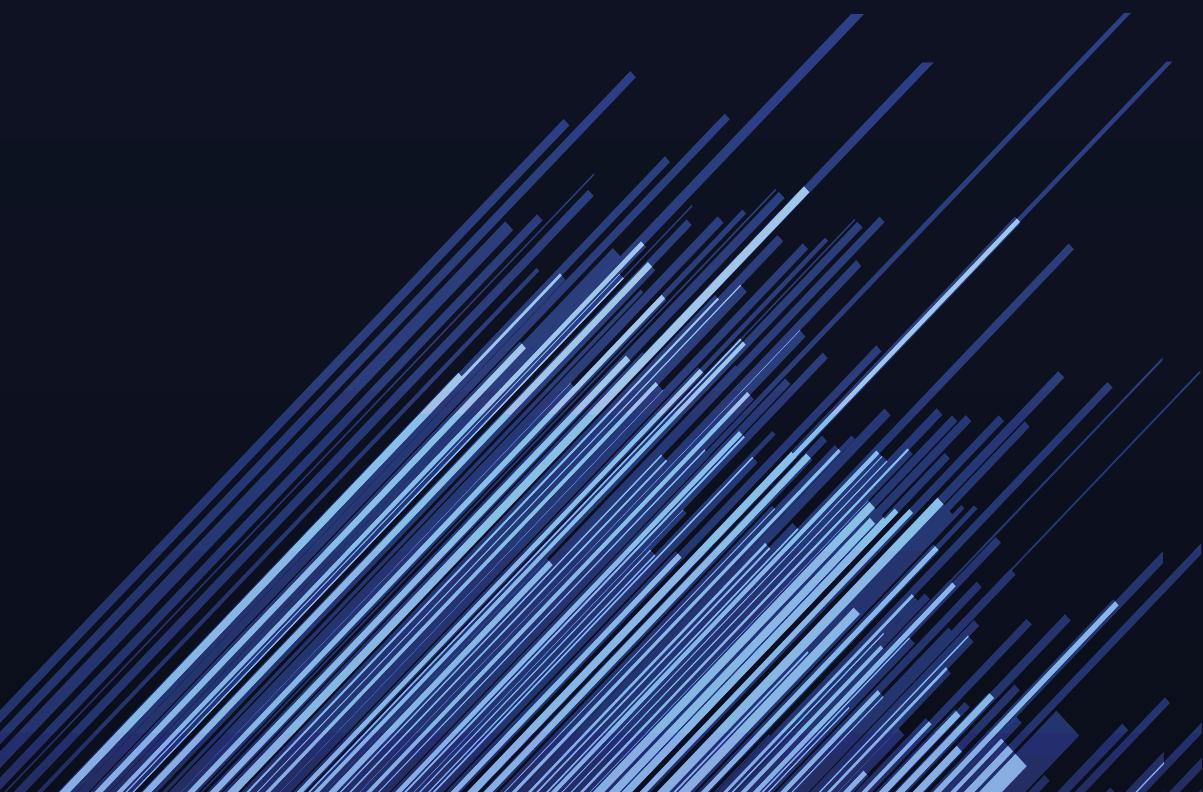
2019 yılında küresel para politikalarında belirleyici yine büyük ölçüde FED ve Avrupa Merkez Bankası olacaktır. FED ve AMB piyasaların beklentilerinin tersine 2019 yılında para politikalarında normalleşmeyi sürdürecektir. FED bilançosunu küçültürken, faiz artışlarına sınırlı da olsa devam edecektir. Avrupa Merkez Bankası da parasal genişlemeye son vermiştir ve olası bir ilk faiz artışı 2019 yılında olabilecektir. İki merkez bankasının

politikaları ile küresel mali koşullar sıkılaşmaya, özellikle dolar likiditesi azalmaya devam edecektir. Finansman maliyetleri de artacaktır. Dolar Libor faizlerinin yüzde 3,0 seviyesine ulaşacağı öngörülmektedir. 2019 yılında dolar gücünü koruyacaktır. Euro/Dolar paritesinde 1,15'lerin etrafından çok uzaklaşamayacağı düşünülmektedir.

Tahminlere göre Dünya ekonomisi ve ticaretindeki büyüme beklentileri ile finansal sıkılaşma birlikteliğinde emtia fiyatları durağan ve talebe göre aşağı yönlü kalmaya devam edecektir. Metal ve endüstriyel hammadde fiyatları 2017 başında başlayan ve 2018 yılı ortasına kadar süren hızlı artış sonrası 2019 yılında durağan kalacaktır. Gıda fiyatları da uzun süre sonra durağanlaşmakta ve hatta gerilemektedir. Petrol fiyatlarını ise talep kadar, İran'a yaptırımlar ve üretici ülkelerin üretimin sınırlanması üzerindeki uzlaşmaları belirleyecektir. Ancak petrol fiyatları İran'a yeni ve daha sert enerji yaptırımları gelmez ise 70 dolar seviyesine ulaşamayacaktır.

Küresel ekonomide 2019 yılında yakından izlenecek önemli üç riskin başında ticarete korumacılık gelmektedir. ABD ve Çin mart ayı başına kadar uzlaşma arayışı içinde olacaktır. Eğer uzlaşma olmaz ve ilave koruma önlemleri alınmaya başlanırsa o zaman dünya ekonomisinde yumuşak iniş yerini sert inişe bırakabilecektir. Dünya ekonomisinde büyüme bu senaryo içinde yüzde 2,0'lere kadar inebilecektir. Anlaşmaz bir Brexit yaşanması ise İngiltere ekonomisinde küçülme, AB ekonomisinde ise durgunluk yaratarak küresel ekonominin performansını sınırlayacaktır. İran'a şu anda uygulanan sınırlı enerji yaptırımları yerini Mayıs ayı başında muafiyetsiz ve daha sert yaptırımlara bırakırsa bu kez petrol fiyatlarında yaşanacak sıçrama ile dünya ekonomisi performansı olumsuz etkilenecektir.

2019 yılı dünya ekonomisi ve ticareti yavaşlamasına rağmen Türkiye için olumlu koşullar sunarken, finansal sıkılaşma koşulları sıkıntı yaratacak gibi görülmektedir. Bu çerçevede 2019 yılında ihracat artışı için talep tarafı göreceli olarak güçlü kalacaktır. Ancak finansal sıkılaşma ticaretin finansmanını pahalı hale getirecektir. Sonuç olarak, ihracat artışı için 2019 yılındaki koşullar içinde olumlu olanlar ağır basmaktadır.

4.BÖLÜM

RCA MODELİ VE TÜRKİYE İÇİN
FIRSATLAR ANALİZİ

OECD tanımına göre rekabet, bir ülkenin ürünlerini uluslararası piyasalarda satma konusundaki avantajının veya dezavantajının bir ölçüsüdür. Bu nedenle ihraç edilen ürünlerin uluslararası piyasalarda rekabet gücünün tespiti önemlidir. Hangi ürünün ihracatında daha avantajlı olduğu tespit edilirken hangi piyasalara ihracat yapılacağını belirlemek de önem arz etmektedir.

Çalışmanın bu kısmında hem Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünün olduğu ürünlerin tespiti yapılırken hem de hangi pazarların dünyada cazip olduğu ve ihracatçıların ürünlerini nerelere satacakları konusunda da ihracatçılara bir yol haritası sunulması amaçlanmaktadır.

Türkiye, 2001 yılında 192 farklı ülkeye ihracat yaparken 10 milyon dolar tutarın üzerinde ihracat yapılan ülke sayısının ise 99 olduğu görülmektedir. Yıllar içerisinde uluslararası piyasalarda rekabet güçlerini arttırarak hem ihracat tutarını yukarıya taşıyan, hem de yeni pazarlara ulaşarak erişilen pazarları önemli ölçüde genişleten ülkemiz, 2017 yılında 157 milyar dolarlık ihracat hacmine ulaşmıştır. Aynı yıl ihracat yapılan ülke sayısı 210'a yükselirken, 10 milyon ABD doları tutarın üzerinde ihracat yapılan ülke sayısı ise 155'e yükselmiştir. Yıllar içerisinde yaşanan ihracat artışı ile birlikte, Türkiye'nin küresel pazarlardaki payının da önemli ölçüde arttığı görülmektedir.

Tablo 21. Küresel Üretim ve Dış Ticaretin Bölgesel Dağılımı

	Yıllar	Dünya	Gelişmiş Ülkeler	Yükselen Ekonomiler ve Gelişmekte Olan Ülkeler (a+b+c+d+e+f)	a)Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)	b)Yükselen ve Gelişmekte Olan Asya	c)Yükselen ve Gelişmekte Olan Avrupa	d)Latin Amerika ve Karayipler	e)Ortadoğu, Kuzey Afrika	f)Sahraaltı Afrika
Büyüme Oranı (%)	2017	3,74	2,34	4,72	2,1	6,5	6,0	1,3	1,8	2,7
	2018*	3,73	2,36	4,68	2,4	6,5	3,8	1,2	2,0	3,1
	2019*	3,65	2,13	4,68	2,4	6,3	2,0	2,2	2,5	3,8
GSYH (milyar \$)	2017	80.051,0	48.643,2	31.407,8	2.081,9	17.476,5	1.935,1	5.514,6	2.855,4	1.544,3
	2018*	84.835,5	51.647,1	33.188,4	2.131,7	19.153,5	1.890,8	5.233,8	3.133,3	1.645,3
	2019*	88.081,1	53.361,8	34.719,3	2.244,3	20.349,4	1.866,7	5.286,7	3.221,9	1.750,3
İhracat (milyar \$)	2017	17.688,6	10.638,5	7.050,1	519,0	3.582,9	640,0	990,8	1.015,6	301,9
	2018*	18.385,5	11.021,6	7.363,9	536,7	3.791,6	682,5	1028,7	1.013,8	310,5
	2019*	19.078,5	11.364,5	7.714,0	553,2	4.004,1	732,8	1065,9	1.032,1	325,9
İthalat (milyar \$)	2017	17.894,6	11.201,9	6.692,7	384,2	3.385,1	748,8	981,2	862,5	331,0
	2018*	18.782,0	11.668,0	7.113,9	405,6	3.662,6	788,6	1011,8	892,4	353,0
	2019*	19.624,9	12.171,3	7.453,6	425,5	3.901,5	814,9	1045,3	894,3	372,1
Nüfus (milyon)	2017	7.530,4	1.030,6	6.499,7	287,0	3.854,2	177,5	628,8	490,2	1.062,1
	2018*	7.632,8	1.052,9	6.580,0	288,6	3.888,3	178,4	635,3	498,8	1.090,5
	2019*	7.714,6	1.055,9	6.658,6	289,3	3.921,6	179,1	641,5	507,5	1.119,5
	Ülke Sayısı	194	39	155	12	32	12	33	21	45

Kaynak: IMF ve UNCTAD (2017) *Tahmin.

Türkiye, ihracatıyla 2001 yılında küresel mal talebinin yüzde 0,51'lik payını karşılarken, 2017'de bu oranı yüzde 0,89'a çıkarmayı başarmıştır.

Elde edilen bu başarıda, Türkiye'nin gerçekleştirdiği reformlar, ihracatçılara verilen destekler ile özellikle 2008 küresel finans krizinden sonra hızla toparlanan ülkemiz ekonomisinin performansı öne çıkmaktadır. Türkiye İhracatçıları Meclisi ve İhracatçı Birliklerimizin bu amaca hiz-

met eden, firmaları ihracata özendiren, ihracatçı firmalarımızın uluslararası piyasalarda daha rekabetçi olmalarını ve yeni hedef pazarlara ulaşmalarını sağlamaya yönelik çalışmaları da bu anlamda kritik önemde katkılar sağlamıştır.

Uluslararası Para Fonu (IMF), 194 ülkeyi, gelişmiş (39 ülke) ve gelişmekte olan ülkeler (155 ülke) olarak iki ana gruba ayırmaktadır. IMF, yükselen ve gelişmekte olan ülkeleri

de coğrafi yakınlıkları ve ekonomi yapılarının benzerliğine bağlı olarak 6 alt gruba ayırmaktadır. Bunlar, uluslararası sisteme entegre olmaya çalışan geçiş ekonomileri konumundaki Bağımsız Devletler Topluluğu (12 ülke), Yükselen ve Gelişmekte Olan Asya (Afganistan ve Pakistan bu gruba dahil edilirse 32 ülke), Yükselen ve Gelişmekte Olan Avrupa (12 ülke), Latin Amerika ve Karayipler (33 ülke), Orta Doğu ve Kuzey Afrika (21 ülke) ve Sahraaltı Afrikası (45 ülke) ülkeleridir. Türkiye, IMF tanımına göre “Yükselen ve Gelişmekte Olan Avrupa ülkeleri” arasında yer almaktadır.

Tablo 21’de IMF’nin 2017-2019 yıllarına ait küresel üretim ve dış ticaretinde gerçekleşme ve beklentilerinin coğrafi dağılımı görülmektedir. Dünya nüfusunun 2019 yılında 1,06 milyarı gelişmiş ülkelerde 6,66 milyarı da yükselen ve gelişmekte olan ülkelerde olmak üzere toplam 7,72 milyar olması beklenmektedir. Bu nüfusun 3,9 milyardının yükselen ve gelişmekte olan Asya kıtasında yaşaması 1,1 milyardının da Sahraaltı Afrikası’nda yaşaması öngörülmektedir.

Aynı tabloda dünya ekonomisinin 2019 yılında %3,65 büyümesi beklenirken 2017 yılında 17,9 trilyon dolar olarak gerçekleşen ithalatın da 2019 yılında 19,6 trilyon dolara yükseleceği öngörülmektedir. Bu ithalatın 12,1 trilyon dolarlık kısmının gelişmiş ülkeler tarafından yapılması beklenirken 7,5 trilyon dolarlık ithalatı da yükselen ve gelişmekte olan ülkelerin gerçekleştirmesi tahmin edilmektedir. Bu ithalatın 3,9 trilyon dolarlık kısmı yükselen ve gelişmekte olan Asya kıtası tarafından gerçekleştirilmesi yaklaşık 1 milyar dolarlık kısmının da Latin Amerika ve Karayipler tarafından gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Küresel hasıla, nüfus ve ticaretin önümüzdeki yıllarda göstereceği seyir, ülkemizin dış ticaret politikalarını da önemli oranda etkileyecektir. Zira ülkemiz, Avrupa, Rusya, Kuzey Afrika ve Ortadoğu, Asya ve Kafkasya bölgeleri

arasında kalan bir ülke olduğu için kavşak konumundadır. Türkiye’nin 1. ve 2. kuşak olmak üzere etrafında toplam 73 ülke bulunmaktadır. Tablo 22’de de görüleceği üzere, toplam 23,7 trilyon dolar GSYH ve 16,1 trilyon dolar dış ticaret (ihracat + ithalat) hacmine sahip bu 73 ülkede yaklaşık 1,4 milyar insan yaşamaktadır. Tabloda Avrupa (28 AB üyesi ve 11 yükselen ve gelişmekte olan Avrupa ülkesi) en çok nüfusa, milli gelire ve dış ticaret imkânına sahip coğrafya olarak dikkat çekmektedir. Avrupa’dan sonra Sovyetler Birliği’nin dağılması ile ortaya çıkan devletlerden 12 tanesinin oluşturduğu Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)¹ ikinci büyük pazar olarak yer almaktadır. Ortadoğu (IMF sınıflamasında yer alan 12 ülke ve İsrail ile birlikte 13 ülke) ve Kuzey Afrika (IMF sınıflamasında yer alan 9 ülke) ise son yıllarda Türkiye’nin yaptığı açılımlarla ihracatçı firmalar için yeni ve alternatif pazarlar haline gelmiştir.

Türkiye 2018 itibarıyla 168,1 milyar dolar ile yeni bir Cumhuriyet tarihi ihracat rekoru kırmış olsa da, bölgemizdeki 1. ve 2. kuşak komşu ülkelerin dünyadan gerçekleştirdikleri ithalatın büyüklüğü Türkiye’nin ihracatını yeni rekorlara taşıyacak ölçüde bölgesinde ne kadar büyük bir ihracat potansiyeline sahip olduğuna işaret etmektedir.

Bu noktadan hareketle, Türkiye’nin ihracatında stratejik öneme sahip sektörlerin küresel ticaretteki konumları, Türkiye’nin stratejik ürünlerinde en önemli ithalatçı pazarlar nezdinde değerlendirilebileceği potansiyeli daha derinlemesine incelemek adına günümüzde Dünya Bankası tarafından da kullanımı devam eden “açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük” (revealed comparative advantage-RCA) modelinden yola çıkılarak detaylı bir analiz gerçekleştirilmiştir. Küresel ticarete öne çıkan 200 ürün üzerinden bir örnekleme yapılarak Türkiye’nin 2023 ve 2053 perspektifine yönelik ihracat yol haritası için yeni bulgular ortaya konmuştur.

Tablo 22. Türkiye’nin 1. ve 2. Kuşak Komşu Ülkelerinin Verileri

Ülke Grubu	Nüfus (milyon)	GSYH (Milyar Dolar)	İhracat (Milyar Dolar)	İthalat (Milyar Dolar)	Toplam Dış Ticaret Hacmi (Milyar Dolar)	Bölgede Yer Alan Ülke Sayısı ²
Avrupa	606,2	18.409,0	6.493,6	6.741,6	13.235,2	39
Bağımsız Devletler Topluluğu	287,0	2.081,9	384,2	519,0	903,2	12
Ortadoğu	245,3	2.562,4	960,5	729,4	1.689,9	13
Kuzey Afrika	253,2	643,8	116,2	202,7	318,9	9
Toplam	1.391,7	23.697,1	7.954,5	8.192,7	16.147,2	73

Kaynak: IMF ve UNCTAD (2017)

(1) Türkmenistan, Gürcistan ve Ukrayna daha sonra çeşitli nedenlerle topluluktan ayrılmış olsalar da IMF tarafından coğrafi yakınlıkları ve ekonomi yapılarının benzerliği nedeniyle diğer 9 BDT üyesi ile birlikte analiz edilmektedir.

(2) IMF, WEO October 2018, s.132-135. <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/WEO/2018/October/English/main-report/Text.ashx?la=e> (Erişim: 12.01.2019)

4.1. Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlük (RCA) Modeli

Bir ülkenin ihraç ettiği ürünlerde rekabet avantajına sahip olduğu ürünün tespit edilmesine yönelik çeşitli yöntemler vardır. Bu tür ürünlerin tespit edilip o ürün üzerinde uzmanlaşmaya gidilmesi uluslararası piyasalarda ülkeye rekabet açısından avantaj getirecektir. Dezavantajlı bir ürünün üretiminde ve ticaretinde ısrar etmek yurt içi kaynakların amacına uygun ve verimli dağılmasına neden olacaktır.

Adam Smith'in mutlak üstünlük ve David Ricardo'nun karşılaştırmalı üstünlük yaklaşımları bu alan üzerinde tüm otoriterlerce kabul edilmiş en bilinen yöntemlerdir. Daha sonraki yıllarda ise Béla Balassa (1965, Trade Liberalisation and "Revealed" Comparative Advantage) "açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük" (revealed comparative advantage-RCA) kavramını ortaya atarak ülke ekonomilerinin karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu ürünlerin belirlenmesine yardımcı olan bir endeks geliştirmiştir. Bugün Dünya Bankası gibi birçok kurum, ülkelerin dış ticarete rekabet güçlerini analiz eden çalışmalarında halen RCA analizlerine başvurmakta, küresel anlamda RCA hesaplama sonuçlarını kendi internet sitesi üzerinden yayınlamaktadır.

Tablo 23'te, Dünya Bankası'na göre Türkiye'nin açıklanmış göreceli üstünlüğe (RCA) sahip olduğu sektörlerin zaman içerisinde RCA Değerlerindeki değişim görülmektedir. RCA değerleri geniş ekonomik grupların sınıflamasına göre incelendiğinde ara malların ve sermaye mallarının RCA değerleri 2000 yılına göre 2017 yılında artarken hammadde ve tüketici mallarında ise RCA değerleri düşmüştür. Türk ihracatçısı katma değeri daha yüksek olan ara mallarına ve sermaye mallarına doğru rekabet gücünü arttırmış hammadde yerine endüstriyel ürünlerin ihracatına doğru yoğunlaşmıştır. Tüketici mallarının rekabet gücünün zaman içerisinde düşüşe rağmen hala yüksek olduğu da dikkat çekmektedir.

Sektör kırılımlarına bakıldığında ise "gıda ürünleri", "deri ve deri mamulleri", "tekstil ve giyim", "minareller" ve "sebze" sektörlerinin rekabet gücü zaman içerisinde azalırken "kimyasallar", "ayakkabı", "yakıtlar", "makine ve elektrikli makine ve cihazlar", "madenler", "plastik veya kauçuk", "taşımacılık" sektörlerinin ise rekabet gücünün zaman içerisinde arttığı görülmektedir. "Deri ve deri mamulleri" Sektörü zaman içerisinde rekabet gücünü kaybederken "tekstil ve giyim" sektörü ise rekabet gücündeki düşüşe rağmen hala uluslararası piyasalarda

yüksek açıklanmış rekabet üstünlüğüne sahip sektör olarak öne çıkmaktadır. "Gıda ürünleri" sektörü de rekabet gücündeki düşüşe rağmen hala uluslararası piyasalarda açıklanmış rekabet üstünlüğüne sahip olmakla birlikte RCA değerinin sınır değere doğru yaklaştığı görülmektedir. Taşımacılık sektörünün zaman içerisindeki rekabet gücünü arttırmada gösterdiği performans da dikkat çekicidir.

Tablo 23. Dünya Bankası'na Göre Türkiye'nin Açıklanmış Göreceli Üstünlüğe (RCA) Sahip Olduğu Sektörlerin Yıllara Göre RCA Değerleri (2000-2017)

	Ürün/Yıl	2000	2010	2017
Geniş ekonomik grupların sınıflamasına göre	Sermaye (Yatırım) Malları	0,33	0,63	0,67
	Tüketici Malları	1,83	1,53	1,51
	Ara Mallar	1,06	1,09	1,03
	Hammaddeler	0,93	0,63	0,68
Sektörlere göre	Hayvansal Ürünler	0,28	0,25	0,42
	Kimyasallar	0,34	0,41	0,4
	Gıda Ürünleri	1,79	1,22	1,03
	Ayakkabı	0,24	0,43	0,54
	Yakıtlar	0,15	0,19	0,14
	Deri ve Deri Mamulleri	1,83	1,32	0,94
	Makine ve Elektrikli Makine	0,42	0,61	0,59
	Madenler	1,58	1,92	1,8
	Mineraller	3,6	2,19	1,91
	Çeşitli Ürünler	0,19	0,33	0,42
	Plastik veya Kauçuk	0,77	1,08	1,18
	Taş ve Cam	1,45	1,16	0,78
	Tekstil ve Giyim	6,81	5,55	5,19
	Taşımacılık	0,6	1,61	1,9
	Sebze	2,8	1,86	1,4
	Ahşap	0,24	0,53	0,6

Kaynak: Dünya Bankası (The World Bank), <https://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/Country/TUR/StartYear/1989/EndYear/2017/TradeFlow/Export/Indicator/RCA/Partner/WLD/Product/all-groups> (Erişim: 13.01.2019)

"Açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük (RCA)" endeksine göre, eğer bir ülkede herhangi bir yıl içinde, ilgili ürünün ihracatının, ülkenin toplam ihracatı içindeki payı dünya ortalamasına göre yüksek ise (aynı ürünün toplam dünya ihracatı içindeki payına oranı birim değerden büyükse), o üründe ilgili ülke karşılaştırmalı üstünlüğe (RCA)³ sahiptir. Aynı ürünün toplam dünya ihracatı içindeki pa-

yına oranı birim değerden düşük ise ülke o üründe dünya piyasasında dezavantajlı durumdadır.

$RCA_{ik} = (X_{ik} / X_i) / (X_k / X)$; i= ülke, k: ürün
 X_{ik} : i ülkesinin k ürünü için yıl içindeki toplam ihracatı
 X_i : i ülkesinin yıl içindeki toplam ihracatı (bütün ürünlerin toplam ihracatı)
 X_k : k ürünü için yıl içindeki dünya toplam ihracatı
 X : yıl içindeki dünya toplam ihracatı (bütün ürünlerin toplam ihracatı)

Çalışmada Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ve Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) ortak ajansı olan Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC)'nin uluslararası ticareti ürün ve ülke kırılımında gösteren web

sitesi "trademap.org" web sitesinden alınmış verilerle analizler yapılmıştır.

Buna göre ilk aşamada dünyada en fazla ithalatı yapılan ilk 200 ürün tespit edilmiştir (EK Tablo). Bu 200 ürün içerisinde değerlendirilmek üzere geliştirilen RCA formülasyonu ile Türkiye'nin bu ürünlerin hangisinde açıklanmış karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu tespit edilmiştir, bir başka ifade ile Türkiye için dünyada en çok ithalatı yapılan ilk 200 ürün içinde "RCA" değeri 1 ve üstünde olan 47 ürün belirlenmiştir.

Bu çalışmaya örnek teşkil edebilecek, seçilen 47 ürün içinde 12,7421 ile en yüksek RCA değerine sahip ürüne ait hesaplama adımları şu şekildedir:

Ürün GTİP No: 870210

Ürün Açıklaması:

Minibüs, midibüs ve otobüs; dizel veya yarı dizel, kapasitesi >=10 kişi

Türkiye'nin bu ürünündeki ihracatı (XTR870210):	1,61 milyar \$
Türkiye'nin toplam ihracatı (XTR) :	156,99 milyar \$
Dünyanın bu ürünündeki ihracatı (X870210):	14,09 milyar \$
Dünyanın toplam ihracatı (X):	17,55 trilyon \$
Türkiye'nin ihracatında bu ürünün yeri (XTR870210 /XTR):	%1,0229
Dünyanın ihracatında bu ürünün yeri (X870210/X):	%0,0803
RCA değeri=(XTR870210 /XTR) / (X870210 /X):	12,7421

Kaynak: DTÖ (WTO), A Practical Guide to Trade Policy Analysis, s.26. https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wto_unctad12_e.pdf (Erişim: 07.01.2019)

Örnekte belirtilen hesaplama adımları seçili 200 ürünün tamamı için uygulanmış, bu sayede RCA değeri 1 ve üstünde olan 47 ürün tespit edilmiştir. Bu ürünler tespit edildikten sonra bu ürünlerin her biri için tek tek hangi ülkelerin en fazla ithalat yaptığı belirlenmiştir. Elde edilen liste içinden de her ürün için en çok ithalat yapan 15 ülke belirlenmiştir. Akabinde her ürün için tespit edilen en çok ithalat yapan 15 ülke ile Türkiye'nin bu ülkelere yaptığı ihracat boyutunda ticari ilişkisi incelenmiştir.

Seçili ürünlerin ithalatında ilk 15 ülkenin seçilmesi şu şekilde açıklanabilir: verilere göre 2017 yılında küresel ithalat hacmi 17,8 trilyon dolara ulaşmış, en büyük 15 ithalatçı ülkenin toplam ithalattan aldıkları pay %64 oran ile 11,4 trilyon dolar olmuştur. Kısaca dünyada her ne kadar 200 civarında üzerinde ülke yer almakta ise de, dünya ticaretine yön veren ülke-

lerin sayısı son derece sınırlıdır. Başka bir ifade ile küresel ticaretin seyri, mal ticaretinde dengelerin birkaç ülke üzerinden belirlendiği bir ekosistemin varlığına işaret etmektedir. Buradan hareketle, her bir ürün için bu üründe en çok ithalat yapan 15 ülke seçilmiş ve elde edilen bulgular ışığında, seçili ürünlerin tamamı için ilk 15 ülkenin bu ürünündeki küresel ticaretin önemli bir kısmına sahip oldukları görülmüştür.

Elde edilen veriler analiz edilirken, veri akışı ile ilgili şu hususa dikkat edilmesi gerekir: "Trade Map" verilerine bakıldığında herhangi bir "A" ülkesinin bir üründe "B" ülkesine yaptığı ihracat değeri ile ihracat yapılan "B" ülkesinin aynı ürün için "A" ülkesinden yaptığı ithalat değeri, ülkelerdeki gümrükleme uygulamalarının aynı olmaması kaynaklı olarak farklı çıkmaktadır. Çalışmadaki analizlerde karşı-

ülkenin ithalatında Türkiye'nin payı hesaplanırken belirlenen ülkelerin Türkiye'den yaptığı ithalat yerine Türkiye'nin o ülkeye yaptığı ihracat baz alınmıştır. Sonuç olarak her ürün için belirlenen hedef pazar ülkelerin o ürün için Türkiye'nin ilgili üründe bu ülkelere yaptığı ihracatın o ülkenin o ürün için yaptığı ithalatındaki (dış pazarlardan alımlarındaki) payı tespit edilmiştir.

Aynı örnekten devam etmek suretiyle 870210 GTİP nolu ürün için bu ürünü en çok ithal eden 15 ülkenin ve bu ülkelerin ithalatında Türkiye'den alımlarının (Türkiye'nin bu ülkelere yaptığı ihracatın) payları Tablo 24'te görülmektedir.

Örnek üründe de görüldüğü üzere bu ürüne ait dünya genelindeki ithalat rakamı 14,17 milyar dolar iken bu ürünün dünya genelindeki ihracat rakamı 14,1 milyar dolardır. Bu farklılık daha önceki bölümde de açıklandığı üzere ülkelerdeki gümrükleme uygula-

malarının aynı olmamasından kaynaklanmaktadır. Tabloya göre bu ürünü dünya genelinde en çok ithal eden ilk 15 ülkenin ithalat toplamı 7,55 milyar dolar olarak gerçekleşirken bu ürünün dünyadaki ithalatının %53,3'ünü ilk 15 ülke gerçekleştirmiştir. Bu da çalışmada en çok ithalat yapan 15 ülkenin incelenmesinin tutarlılığını göstermesi açısından önemlidir. İlgili üründe ilk üç ülkenin ithalat tutarı 2,8 milyar dolar, ilk altı ülkenin ithalat tutarı ise 4,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu da bu ürünün dünyadaki ithalatının %20'sini bir başka ifade ile neredeyse beş taşıttan birinin ithalatını ilk üç ülkenin, %33,1'ini bir başka ifade ile neredeyse üç taşıttan birinin ithalatını da ilk altı ülkenin gerçekleştirdiğini göstermektedir. Türkiye'nin tabloda adı geçen örnek ürün için toplam ihracatının 1,61 milyar dolar olduğu görülmektedir. Türkiye'nin bu üründe en çok ithalat yapan ilk 15 ülkeye toplam ihracatı ise 1,05 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye örnek ürünün dünyadaki ithalatından %11,33 pay alırken

Tablo 24. Dünyada 870210 GTİP nolu ürünü en çok ithal eden 15 ülke (2017)

ÜLKE	ÜLKENİN BU ÜRÜNDEKİ İTHALATI (1.000 ABD doları)	DÜNYA TOPLAM İTHALATINDAKİ PAYI	BİRİKİMLİ PAY	ÜLKENİN BU ÜRÜNDE TÜRKİYE'DEN İTHALATI (1.000 ABD doları)	İTHALATTA TÜRKİYE'NİN PAYI
Almanya	990.657	7,0%	7,0%	341.074	34,43%
ABD	972.440	6,9%	13,9%	48.927	5,03%
Fransa	869.226	6,1%	20,0%	269.210	30,97%
Filipinler	667.742	4,7%	24,7%	8.405	1,26%
Kanada	654.505	4,6%	29,3%	0	0,00%
İtalya	535.320	3,8%	33,1%	143.189	26,75%
Şili	491.688	3,5%	36,6%	11.087	2,25%
Belçika	349.560	2,5%	39,0%	15.596	4,46%
Birleşik Arap Emirlikleri	325.543	2,3%	41,3%	6.916	2,12%
Birleşik Krallık	316.868	2,2%	43,6%	109.141	34,44%
Avusturya	309.955	2,2%	45,8%	31.285	10,09%
Hong Kong	299.211	2,1%	47,9%	0	0,00%
İspanya	285.378	2,0%	49,9%	45.982	16,11%
Suudi Arabistan	251.724	1,8%	51,7%	19.832	7,88%
Peru	231.116	1,6%	53,3%	4.181	1,81%
İlk 15 Ülke Toplamı	7.550.933	53,3%		1.054.825	13,97%
Diğer Ülkeler	6.619.345	46,7%	100,0%	551.068	8,33%
TOPLAM	14.170.278			1.605.893	11,33%

en çok ithal eden ilk 15 ülkenin ithalatının içindeki payı ise yaklaşık %14 olmuştur. Örnek üründe ilk 15 ülkenin yaptığı ithalat içinde Türkiye'nin payı incelendiğinde en yüksek paya Birleşik Krallık'ın yaptığı ithalatta %34,44 ile sahip olduğu tespit edilmiştir. Almanya'nın bu üründe yaptığı ithalatta da Türkiye'nin payı %34,43 olmuştur. Bir başka ifade ile Birleşik Krallık ve Almanya 870210 GTİP nolu örnek ürün için dünyadaki alımlarının üçte birini Türkiye'den yapmıştır.

Tablo 24'te ayrıca bu üründe en çok ithalat yapan ilk 15 ülke içinde yer almalarına rağmen Türkiye'nin Hong Kong ve Kanada'ya bu üründen hiç ihracat yapamadığı görülmektedir. Filipinler, Birleşik Arap Emirlikleri, Şili, Peru, Belçika ve ABD ise bu üründe en çok ithalat yapan ilk 15 ülke içinde yer almalarına rağmen Türkiye'nin bu ülkelerin bu ürünün ithalatındaki payının az olduğu da tespit edilmiştir.

RCA'sı 1 ve üstünde olan ürünler, bu ürünleri en çok dünyada ithal eden 15 ülke ve bu 15 ülkenin her biri ile her ürünün ithalatında Türkiye'den yaptıkları ithalatın içindeki paylar tespit edildikten sonra bu 15 ülke bu paylara göre 4 alt kategoriye ayrılmıştır. Bunlar;

- Hiç pazar payımız olmayan ülkeler (ithalat payı %0),
  - Pazar payı %0-%1 arasında olanlar,
  - Pazar payı %1-%10 arasında olanlar,
  - Pazar payı %10 ve üzerinde olanlar
- 870210 GTİP nolu örnek ürün (Minibüs, midibüs ve otobüs; dizel veya yarı dizel, kapasitesi >=10 kişi) ürün için belirlenen 15 ülke, bu çerçevede Tablo 25'deki gibi kategorize edilebilir:

Tablo 25'te de görüleceği ve bir önceki bölümde anlatıldığı üzere Türkiye adı geçen örnek üründe 2 ülkeye hiç ihracat yapamazken, bu ürünün ithalatında Türkiye'nin payı %1-%10 aralığında olan 7 ülke ve bu ürünün dünyadan ithalatlarında %10'dan büyük bir paya sahip olan 6 ülke görülmektedir.

Tablo 25. Dünyada 870210 GTİP nolu ürünün ithalatında ilk 15 sırada yer alan ülkelerin ithalatında Türkiye'nin payı (%2017)

ORAN	SIRA	ÜLKE	ÜLKENİN TOPLAM İTHALATI (1.000 ABD doları)	TÜRKİYE'NİN PAZAR PAYI (%)
0 (ihracat yapılmamış)	1	Kanada	654.505	-
	2	Hong Kong	299.211	-
0 - %1	-	-	-	-
%1 - %10	1	Filipinler	667.742	1,26%
	2	Peru	231.116	1,81%
	3	BAE	325.543	2,12%
	4	Şili	491.688	2,25%
	5	Belçika	349.560	4,46%
	6	ABD	972.440	5,03%
	7	Suudi Arabistan	251.724	7,88%
%10 üzeri	1	Avusturya	309.955	10,09%
	2	İspanya	285.378	16,11%
	3	İtalya	535.320	26,75%
	4	Fransa	869.226	30,97%
	5	Almanya	990.657	34,43%
	6	Birleşik Krallık	316.868	34,44%

4.2. Türk İhraç Ürünlerinin Küresel Ticarettaki Pozisyonunun Analizi

Bir önceki bölümde 870210 GTİP kodlu ürün için aşamaları anlatılan çalışma, dünyada en çok ithal edilen ilk 200 ürün arasında ülkemizin RCA değerinin 1 ve üzerinde olduğu 47 ürün için tekrarlanmıştır.

Tablo 26'da dünya genelinde en çok ithal edilen 200 ürünün dünya ithalatındaki yeri ile Türkiye için hesaplanan RCA'ları 1 ve 1'den büyük 47 ürünün dünya toplam ithalatından aldığı payı görülmektedir. Tabloda ayrıca tespit edilen bu 200 ürünün ve bu ürünlerden Türkiye'nin uluslararası piyasalarda açıklanmış karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu 47 ürünün Türkiye'nin toplam ihracatındaki payları da görülmektedir.

Tablo 26. Seçili 47 ürünün toplam ithalatı ve Türkiye İhracat Payı (2017)

	Ürünlerin Dünyadaki Toplam İthalatı (milyar \$)	Dünya Toplam İthalatı İçindeki Payı (%)	Türkiye'nin Toplam İhracatı (milyar \$)	Toplam İhracat İçindeki Payı (%)
47 ürün toplamı	1.752	9,8%	49,3	31,4%
200 ürün toplamı	10.220	57,5%	66,7	42,5%
Küresel Ölçekte bütün ürünler toplamı	17.788	-	157	-

Kaynak: ITC (Trade Map)

Dünyada 2017 yılında toplam 17,79 trilyon dolarlık ürün ithalatı gerçekleşirken toplamda 5.923 kalem 6'lı GTİP kodlu ürünün ithal edildiği görülmektedir. Dünyada en çok ithalatı yapılan ilk 200 ürünün toplam ithalat değeri 10,2 trilyon dolar, bu ürünlerin toplam dünya ithalatı içindeki payı %57,5 olarak gerçekleşmiştir. Seçili 47 ürünün dünya genelindeki toplam ithalat değerinin ise yaklaşık 1,75 trilyon dolar olduğu görülmektedir. 47 ürünün ithalat değerinin toplam dünya ithalatı içindeki payı ise %9,8 olarak gerçekleşmiştir.

Dünyada en çok ithalatı yapılan ilk 200 üründe Türkiye'nin toplam ihracat değeri ise yaklaşık 66,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu 200 üründe Türkiye'nin ihracat değerinin Türkiye'nin toplam ihracatı içindeki payı %42,5 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye için bu 200 ürün için yapılan RCA endeksi analizi sonucu öne çıkan 47 üründe ise Türkiye'nin yaptığı ihracat değerinin yaklaşık 49,3 milyar dolar olduğu görülmektedir. Bu 47 ürünün ihracat değerinin Türkiye'nin toplam ihracatı içindeki payı ise %31,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu da incelenen 200 ürünün ve bu 200 ürün içinde RCA değerleri ile öne

çıkan 47 ürünün Türkiye'nin ihracatındaki ağırlığını ve önemini göstermesi açısından önemlidir. Bu 47 ürün, Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve bu piyasalarda talebi yüksek olan ürünlerdir.

Tablo 27'de Türkiye için hesaplanan RCA'ları 1 ve 1'den büyük 47 ürünün ithalat değerinin dünya genelinde en çok ithal edilen 200 ürünün içindeki payı ile Türkiye'nin bu ürünlerin ihracatından elde ettiği gelirin bu 200 ürünün ihracatı içindeki payları görülmektedir. Tespit edilen 47 ürünün ithalat değeri 200 ürünün dünyadaki ithalat içindeki payı %17,1 iken aynı oran Türkiye'de %73,9 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 27. Seçili 47 ürünün dünya genelinde en çok ithal edilen 200 ürünün içindeki payı, dünya ve Türkiye'de oran (2017)

	47 ürünün ilk 200 ürün içindeki payı (Dünya)	47 ürünün ilk 200 ürün içindeki payı (Türkiye)
Pay (%)	17,1	73,9

Ticaret Bakanlığı verilerine göre 2017 yılında Türkiye 77.730 ihracatçı firma tarafından 6'lı GTİP koduna göre 4.698 ürün ihracatı gerçekleştirmiş olup toplam 156,99 milyar dolarlık gelir elde etmiştir. Yukarıda da belirtildiği üzere Türkiye dünyada en çok ithalatı yapılan ilk 200 ürünün toplam ihracatından 66,7 milyar dolar, RCA değeri 1 ve üzerinde olan 47 ürünün dünyaya ihracatından ise yaklaşık 49,3 milyar dolar gelir elde etmiştir.

Tablo 28. Seçili 47 Üründeki İhracatçı Firma Sayıları (2017)

Sıra	6'lı GTİP Kodu	İhracatçı Firma Sayısı	Sıra	6'lı GTİP Kodu	İhracatçı Firma Sayısı	Sıra	6'lı GTİP Kodu	İhracatçı Firma Sayısı
1	870340	2	17	870210	346	33	870829	1.195
2	240220	6	18	852872	392	34	854449	1.617
3	870431	8	19	390690	471	35	620462	1.713
4	890120	14	20	840991	550	36	392190	1.834
5	870331	19	21	843149	619	37	620342	2.104
6	710812	21	22	711319	642	38	611030	2.144
7	870322	25	23	870870	780	39	870899	2.401
8	870321	40	24	961900	809	40	940161	2.728
9	720839	47	25	190590	824	41	611020	2.775
10	870332	115	26	210690	837	42	730890	3.077
11	870421	133	27	870880	874	43	940320	3.471
12	401120	167	28	851220	981	44	731815	3.506
13	721049	201	29	392010	1.054	45	610910	4.355
14	870120	205	30	870830	1.101	46	940360	6.113
15	401110	222	31	841391	1.132	47	732690	8.627
16	841810	270	32	840999	1.156			

Kaynak: TİM

Tablo 28'de 47 ürüne göre ihracatçı firma sayısı (bazı firmalar birden fazla ürünün ihracatında yer almaktadır) dağılımları görülmektedir. En fazla ihracatçı firmaya 8.627 firma ile 732690 GTİP nolu "Demir/çelikten diğer eşya" ürününde görülürken, en az ithalatçı firma ise 2 firma ile 870340 GTİP nolu "Hem benzinli hem de tahrik gücü veren elektrik motorlu diğer taşıtlar; harici güç kaynağından şarj edilenler hariç" ürününde tespit edilmiştir.

Tablo 29. Seçili 47 Ürünün TİM - Sektörel Sınıflaması (2017)

TİM'deki Sektör Adı	Türkiye RCA'sı 1 ve Üstü Olan Ürün Sayısı	Türkiye RCA'sı 1 ve Üstü Olan Ürünlerin 6'lı GTİP Kodları
Çelik	4	720839, 721049, 730890, 731815
Demir ve Demir Dışı Metaller	2	732690, 940320
Elektrik Elektronik	3	852872, 854449, 841810
Gemi ve Yat	1	890120
Hazır giyim ve Konfeksiyon	5	611020, 611030, 620342, 620462, 610910
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	2	190590, 210690
İklimlendirme Sanayii	1	841391
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	3	390690, 392010, 392190
Makine ve Aksamları	1	843149
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	3	940161, 940360, 961900
Mücevher	2	710812, 711319
Otomotiv Endüstrisi	19	401110, 401120, 840991, 840999, 851220, 870120, 870210, 870321, 870322, 870331, 870332, 870340, 870421, 870431, 870829, 870830, 870870, 870880, 870899
Tütün	1	240220
Genel Toplam	47	

Kaynak: ITC (Trade Map) ve TİM

Tablo 29'daki çalışmada Türkiye için hesaplanan RCA'ları 1 ve 1'den büyük 47 ürünün TİM'de mevcut durumda ihracatın sınıflandığı 26 mal sınıfına göre dağılımı görülmektedir. Adı geçen 47 ürün TİM'deki 13 sektöre dağılmıştır. En fazla ürüne 19 çeşitli ürün ile "Otomotiv Endüstrisi" sahip olurken "Gemi ve Yat", "İklimlendirme" ile "Makine ve Aksamları" sektörleri çalışmada birer ürünle yer almıştır. Söz konusu sektörlerin sıralamasında üst sıralarda yer alan Otomotiv, Çelik, Hazırgiyim gibi sektörler, hâlihazırda ihracatımızda önemli ağırlığı olan sektörler olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 30. Karşılaştırmalı Üstünlük Modeline Göre Türkiye'nin Dünya Ticaretinde En İddialı Olduğu 47 İhraç Ürününde, O Ürünlerin Dünyada En Çok İthalatını Yapan Ülkelerin İthalatında Türkiye'nin Payına Göre Türk İhraç Ürünlerinin Konumu

Ülke	Türkiye'nin O Ülkenin İthalatından Aldığı Paya Göre Ürün Sayıları				Dünya'da O Üründe En Büyük 15 İthalatçı Ülke Arasında Olma Sayısı	Sıralama
	0%	%0-%1	%1-%10	>%10		
Fransa		17	22	5	44	1
Almanya		10	24	10	44	1
ABD	4	30	9	1	44	1
Birleşik Krallık		13	21	9	43	4
Kanada	9	27	4	1	41	5
İtalya	1	5	27	5	38	6
İspanya	1	8	14	13	36	7
Belçika		12	19	1	32	8
Japonya	1	29	2		32	8
Hollanda		12	15	3	30	10
Polonya		3	20	3	26	11
Çin	2	20	2		24	12
Avustralya	4	16	2		22	13
Meksika	2	19			21	14
Avusturya	1	9	7	1	18	15
Kore Cumhuriyeti	3	13	2		18	15
Rusya Federasyonu	1	6	11		18	15
Çekya		12	3		15	18
İsveç		9	5	1	15	18
Suudi Arabistan	3	3	6		12	20
İsviçre		10	1	1	12	20
BAE	1	3	6	2	12	20
Hong Kong, Çin	1	7	2		10	23
Hindistan	2	6	1		9	24
Tayland	2	4			6	25
Slovakya		5			5	26
Brezilya	2	2			4	27
Irak	1		1	2	4	27
Norveç	1	2		1	4	27
Singapur	1	3			4	27
Arjantin	2	1			3	31
Şili		1	2		3	31

Ülke	Türkiye'nin O Ülkenin İthalatından Aldığı Paya Göre Ürün Sayıları				Dünya'da O Üründe En Büyük 15 İthalatçı Ülke Arasında Olma Sayısı	Sıralama
	0%	%0-%1	%1-%10	>%10		
Macaristan		3			3	31
Endonezya	2	1			3	31
Malezya	2		1		3	31
Vietnam	1	2			3	31
Cezayir	1			1	2	37
Danimarka		1		1	2	37
Yunanistan		1		1	2	37
Pakistan	2				2	37
Filipinler		1	1		2	37
Portekiz		1	1		2	37
Afganistan		1			1	43
Bahamalar	1				1	43
Bahreyn		1			1	43
Bangladeş	1				1	43
Bolivya	1				1	43
Cayman Adaları	1				1	43
Güney Kıbrıs	1				1	43
Mısır		1			1	43
Finlandiya		1			1	43
İrlanda		1			1	43
İsrail				1	1	43
Kuveyt	1				1	43
Litvanya	1				1	43
Marshall Adaları		1			1	43
Fas				1	1	43
Peru			1		1	43
Katar		1			1	43
Romanya			1		1	43
Güney Afrika Cum.		1			1	43
Tayvan		1			1	43
TOPLAM	60	336	233	64	693	

Kaynak: ITC (Trade Map)

4.3. Türk İhraç Ürünleri için Mevcut ve Yeni Pazarlarda Potansiyel ve Fırsat Analizi

RCA değeri 1 ve üstünde olan 6'lı GTİP kodlu 47 ürün tespit edildikten sonra bu ürünleri en çok ithal eden ilk 15 ülke belirlenmiştir. Bu ülkelerde 47 ürünün her biri için Türkiye'nin pazar payı tespit edilerek bu paylar; hiç pazar payı olmayanlar (%0), pazar payı %0-%1 arasında olanlar, pazar payı %1-%10 arasında olanlar ve pazar payı %10 ve üzerinde olanlar olmak üzere 4 ana grupta sınıflandırılmıştır.

Çalışmada 47 ürün için en çok ithalat yapan ilk 15 ülke sınıflandığında 62 farklı ülkenin bu ürünlerin ithalat sıralamasına girdiği görülmektedir. Sonuç olarak Tablo 29'da belirtilen 47 ürüne ait toplam 1,75 trilyon dolarlık ithalat 62 farklı ülke tarafından gerçekleştirilmiştir.

RCA'sı 1 ve üstünde olan ürünler, bu ürünleri en çok dünyada ithal eden 15 ülke ve bu 15 ülkenin her biri ile her ürünün ithalatında Türkiye'den yaptıkları ithalatın içindeki paylar tespit edildikten sonra bu 15 ülke bu paylara göre 4 alt kategoriye ayrılmıştır. Bu paylara göre ülkelerin Türkiye'den ithal ettikleri ürün sayılarının dağılımı Tablo 30'da görülmektedir.

Çalışmada bulunan 62 ülkenin adı geçen 47 ürün için ithalat payı kırılımlarında kaç defa sıralamaya girdiği belirtilen tabloda ilk üç sırayı 47 ürünün 44'ünde ilk 15 içinde yer alan Fransa, Almanya ve ABD paylaşmaktadır. Bu üç ülkeyi sıralamaya 43 defa giren Birleşik Krallık, 41 defa giren Kanada, 38 defa giren İtalya ve 36 defa giren İspanya takip etmektedir. Tablo 30'da ayrıca 20 ülkenin dünyadan ithalatında Türkiye'nin sadece bir defa değişik oranlarda payı olduğu tespit edilmiştir. Bir başka ifade ile 7 ülkenin ithalatında Türkiye hiç yer almazken, Türkiye'nin 9 ülkenin ithalatında %0 ile %1 aralığında paya, 2 ülkede %1 ile %10 arasında paya 2 ülkede de %10'dan büyük paya sahip olduğu görülmektedir.

Ülkelerin Türkiye'nin RCA'sı 1 ve üstünde olan ürünlerde yaptığı ithalatta Türkiye'nin kaç ülkenin ithalatında hangi oran aralığında pay aldığını gösteren Tablo 31 incelendiğinde "ithalat payı %0" kategorisinde 33 farklı ülkenin 60 defa, "%0-%1 arasında olanlar" kategorisinde 47 farklı ülkenin 336 defa, "%1-%10 arasında olanlar" kategorisinde 30 farklı ülkenin 233 defa, "%10 ve üzerinde olanlar" kategorisinde ise 21 farklı ülkenin 64 defa en çok ithalat yapan ilk 15 ülke sıralamasına girdiği görülmektedir. Toplamda 62 ülke 47 üründe 693 defa en çok ithalat yapan ilk 15 ülke sıralamasına girerken Türkiye de 12 defa bu sıralamaya girmiş, bir başka ifade ile güçlü olduğu 47 ürünün 12'sinde ülkemiz en

Tablo 31. Seçili 47 Ürünün İthalatında Türkiye'nin Pay Oranına Göre Ülke Sayılarının Dağılımı

Ürün Sayısı	Türkiye'nin ülkenin ithalatındaki payı %0 (Türkiye'den hiç ithalat yapmayanlar)	Türkiye'nin ülkenin ithalatındaki payı %0-%1 arası olanlar	Türkiye'nin ülkenin ithalatındaki payı %1-%10 arası olanlar	Türkiye'nin ülkenin ithalatındaki payı %10'dan büyük olanlar
1	19	16	8	12
2	9	3	6	2
3	2	5	1	2
4	2	1	1	
5		2	1	2
6		2	2	
7		1	1	
8		1		
9	1	2	1	1
10		2		1
11			1	
12		3		
13		2		1
14			1	
15			1	
16		1		
17		1		
18				
19		1	1	
20		1	1	
21			1	
22			1	
24			1	
27		1	1	
29		1		
30		1		
Toplam ülke sayısı	33	47	30	21

Kaynak: ITC (Trade Map)

büyük 15 ithalatçı arasında yer almıştır.

RCA'sı 1 ve üstünde olan ürünler, bu ürünleri en çok dünyada ithal eden 15 ülke ve bu 15 ülkenin her biri ile her ürünün ithalatında Türkiye'den yaptıkları ithalatın içindeki paylara göre analizler ise aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Türkiye'nin ihracatında iddialı olup, buna rağmen o ürünün dünya ithalatındaki ilk 15 ülkeye hiç ihraç edemediği ürünler: (O ülkenin ithalatındaki payı %0);

15 üründe toplam 33 ülke Türkiye'nin iddialı olduğu ürünlerden hiç ithalat yapmamıştır. Söz konusu 15 ülke ve 33 ürüne ait tablo Tablo 32'de, ürünlerin açıklamaları Tablo 33'te sunulmaktadır. Örneğin ABD 44 üründe en çok ithalat yapan ülkeler sıralamasına girerken, Türkiye'nin iddialı olduğu bu 44 ürünün 4'ünde Türkiye'den ithalat gerçekleştirilmemiştir. Benzer şekilde Kanada da en çok ithalat yapan ülkeler sıralamasında 41 ürünle sıralamaya girerek 5. sırada yer alırken, 41 ürünün 9'unda Türkiye'den ithalat gerçekleştirilmemiştir.

Tablodan görüleceği üzere, ilgili 47 üründe en büyük 15 ithalatçı arasına sadece 1 kez girebilen bazı ülkelerin bu ürünlerde ülkemizden hiç ithalat yapmadıkları tespit edilmiştir. Örneğin 890120 GTIP kodlu (Tanker) ürünün ithalatını yapan

ilk 15 ülke arasında yer alan Bahamalar, Cayman Adaları ve Güney Kıbrıs; 720839 GTIP kodlu "Sıcak mamul demir, çelik rulo (kalınlık<3mm. diğer)" ürünün ithalatını yapan ülkeler arasında ilk 15'te yer alan Bangladeş, 870431 "Kıvılcım ateşlemeli motorlu taşıtlar (taşıma kapasitesi<5 ton)" ürünün ithalatını yapan ülkeler arasında ilk 15'te yer alan Bolivya, Litvanya ve Kuveyt, Türkiye'den bu ürünlerde ithalat gerçekleştirilmemiştir. Pakistan ise 2 ürünün (870321 "Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (silindirik hacmi <= 1000cm³)" ve 720839 "Sıcak mamul demir, çelik rulo (kalınlık<3mm. diğer)") ithalatında dünyada ilk 15 ülke arasına girmiş ve bu iki üründe de Türkiye'den ithalat gerçekleştirilmemiştir.

Avustralya 4 üründe, Suudi Arabistan ve Güney Kore 3'er üründe Türkiye'nin iddialı olduğu ihraç ürünlerinden ithalat yapmamıştır. Toplam 19 ülke 1 üründe, 9 ülke 2'şer üründe Türkiye'nin iddialı olduğu ihraç ürünlerinden hiç ithalat yapmamıştır.

Tablo 32. Türkiye'nin ihracatında iddialı olmasına rağmen, ilgili ürünü dünyada en çok ithal eden ilk 15 ülkeye ihraç edemediği ürünler ve ülkeler

Ülke/Ürün GTIP Kodu	870431	890120	720839	870120	240220	870340	870321	710812	870322	870332	870421	870210	390690	961900	721049	Ürün Sayısı
Kanada																9
Avustralya																4
ABD																4
Güney Kore																3
Suudi Arabistan																3
Arjantin																2
Brezilya																2
Çin																2
Endonezya																2
Hindistan																2
Malezya																2
Meksika																2
Pakistan																2
Tayland																2
Avusturya																1
BAE																1
Bahama Adaları																1
Bangladeş																1
Bolivya																1
Cayman Adaları																1
Cezayir																1
Güney Kıbrıs																1
Hong Kong																1
Irak																1
İspanya																1
İtalya																1
Japonya																1
Kuveyt																1
Litvanya																1
Norveç																1
Rusya Federasyonu																1
Singapur																1
Vietnam																1
Ülke Sayısı	10	10	8	5	4	4	4	2	3	3	2	2	1	1	1	60

Tablo 33. Tablo 32’de yer alan ürünlerin açıklamaları

GTİP Kodu	Ürün Açıklaması
870431	Kıvılcım ateşlemeli motorlu taşıtlar (taşıma kapasitesi<5 ton)
890120	Sarıncılı gemiler (tankerler)
720839	Sıcak mamul demir, çelik rulo (kalınlık<3mm. diğer)
870120	Çekiciler; yan römorklar için
240220	Tütün içeren sigaralar
870340	Hem benzinli hem de tahrik gücü veren elektrik motorlu diğer taşıtlar; harici güç kaynağından şarj edilenler hariç
870321	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (silindir hacmi <= 1000cm3)
710812	Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan)
870322	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1000cm3<silindir<=1500 cm3)
870332	Motorlu taşıt; dizel/yan dizel (1500cm3<silindir hacmi<=2500cm3)
870421	Dizel/yan dizel motorlu taşıtlar (taşıma kapasitesi<5ton)
870210	Minibüs, midibüs ve otobüs; dizel veya yan dizel, kapasitesi >=10 kişi
390690	Diğer akrilik polimerler (ilk şekilde)
961900	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya
721049	Demir veya alaşımız çelikten yassı hadde mamulleri (genişlik>=600mm, oluklu hariç, başka usulle çinko ile kaplanmış)

Sonuç olarak, Tablo 31’de görüleceği üzere, 2 üründe (870431, 890120) 10 ülke Türkiye’den hiç ithalat yapmazken, 1 üründe (720839) 8 ülke, 1 üründe (870120) 5 ülke, 3 üründe (240220, 870340, 870321) 4 ülke, 2 üründe (870322, 870332) 3 ülke, 3 üründe (710812, 870421, 870210) 2 ülke ve 3 üründe (390690, 961900, 721049) de 1’er ülkenin Türkiye’den ithalat yapmadığı görülmektedir. Bu durum, Türkiye’nin iddialı olduğu ihraç ürünlerinde ciddi ihracat potansiyeli olan daha pek çok ülkeye yeni pazar ve mevcut pazar çalışması yapılması gerektiğine işaret etmektedir.

Türkiye’nin ihracatında iddialı olup, pazar payı %0-%1 arasında olan ürünler;

Farklı adetlerde olmak üzere, toplam 47 ülkenin Türkiye’nin iddialı olduğu 45 üründe yaptıkları ithalatta Türkiye’nin payı %0’dan büyük %1’den küçüktür. Bu 47 ülke içinde ABD’nin 30 üründe, Japonya’nın 29 üründe, Kanada’nın ise 27 üründe dünyadan yaptıkları ithalatta Türkiye’nin payı %0’dan büyük %1’den küçük görünmektedir. Ayrıca toplam 16 ülkenin de 1 üründe dünyadan yaptıkları ithalatta Türkiye’nin payının %0’dan büyük %1’den küçük olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, Tablo 31’de görüleceği üzere, 3 üründe 14 ülkenin, 1 üründe 13 ülkenin, 4 üründe 12 ülkenin, 2 üründe 11 ülkenin, 4 üründe 10 ülkenin, 4 üründe 9 ülkenin, 5 üründe 8 ülkenin, 2 üründe 7 ülkenin, 6 üründe 6 ülkenin, 4 üründe

5 ülkenin, 1 üründe 4 ülkenin, 5 üründe 3 ülkenin, 2 üründe 2 ülkenin ve 1 üründe de 2 ülkenin ithalatında Türkiye’nin payının %0 ile %1 aralığında olduğu tespit edilmiştir.

Türkiye’nin ihracatında iddialı olup pazar payı %1-%10 arasında olan ürünler;

Farklı adetlerde olmak üzere, toplam 30 ülkenin Türkiye’nin iddialı olduğu 47 üründe de yaptıkları ithalatta Türkiye’nin payı %1’den büyük %10’dan küçüktür. Bu 30 ülke içinde İtalya’nın 27 üründe, Almanya’nın 24 üründe, Fransa’nın ise 22 üründe dünyadan yaptıkları ithalatta Türkiye’nin payı %1’den büyük %10’dan küçük görünmektedir. Toplam 8 ülkenin 1 üründe dünyadan yaptıkları ithalatta Türkiye’nin payının %1’den büyük %10’dan küçük olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, Tablo 31’de görüleceği üzere, 1 üründe 11 ülkenin, 4 üründe 9 ülkenin, 4 üründe 8 ülkenin, 6 üründe 7 ülkenin, 6 üründe 6 ülkenin, 7 üründe 5 ülkenin, 2 üründe 4 ülkenin, 5 üründe 3 ülkenin, 6 üründe 2 ülkenin ve 1 üründe de yine 6 ülkenin ithalatında Türkiye’nin payının %1 ile %10 aralığında olduğu tespit edilmiştir.

Türkiye’nin ihracatında iddialı olup pazar payı %10 ve üzerinde olan ürünler;

Farklı adetlerde olmak üzere, toplam 21 ülkenin Türkiye’nin iddialı olduğu 24 üründe yaptıkları ithalatta Türkiye’nin payı %10’dan büyüktür. . Bu 21 ülke içinde İspanya’nın 13 üründe, Almanya’nın 10 üründe, Birleşik Krallık’ın 9 üründe, Fransa ve İtalya’nın ise 5 üründe dünyadan yaptıkları ithalatta Türkiye’den yaptıkları ithalatın payı %10’dan büyük görünmektedir. Toplam 12 ülkenin 1 üründe dünyadan yaptıkları ithalatta Türkiye’nin payının %10’dan büyük olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, Tablo 31’de görüleceği üzere, 1 üründe 9 ülkenin, 2 üründe 6 ülkenin, 3 üründe 5 ülkenin, 1 üründe 4 ülkenin, 2 üründe 3 ülkenin, 3 üründe 2 ülkenin ve 1 üründe de 12 ülkenin ithalatında Türkiye’nin payının %10’dan büyük olduğu tespit edilmiştir.

RCA’sı 1 ve üstünde olan 47 ürün için dünyada en çok ithalat yapan 62 farklı ülkenin her bir ürünün ithalatındaki Türkiye’nin payının dağılımı Tablo 31’de görülmektedir.

Tablo 30’daki veriler incelendiğinde, örnek olarak ele alınan Fransa’nın söz konusu 47 ürünün 44’ünde ülkemizden ithalat yaptığı, 3 üründe ise ithalatta ilk 15’e giremediği gözlemlenmiştir. Tablo 34’te görülebileceği üzere Fransa, bu 3 üründe de çeşitli ülkelerden ithalat yapmaktadır. 710812 GTİP nolu üründe Fransa dünyada 23. büyük ithalatçı konumunda iken Türkiye’nin

Fransa'nın ithalatında neredeyse hiç payının olmadığı görülmektedir. Aynı durum 710812 GTİP nolu ürün için de geçerlidir. Fransa bu ürünün ithalatında dünyada 24. büyük ithalatçı konumunda iken Türkiye'nin Fransa'nın ithalatında hiç payının olmadığı görülmektedir. Fransa 87041 GTİP nolu üründe ise dünya ithalatında 18. sırada yer alırken Türkiye'nin Fransa'nın ithalatında %10,03 payının olduğu görülmektedir.

Türkiye rekabet üstünlüğüne sahip olduğu 47 ürünün 45'inde Fransa'nın ithalatında belli paylara sahip iken 2 ürünü ise Fransa'ya ihraç edememektedir. Bu 2 ürün için Türkiye'nin dünyaya ihraçı mevcut iken Fransa'nın ithalatında pazar payı hiç bulunmamaktadır. İhracatçılarımızın Fransa'nın dünyadan yaptığı ithalatta bu 2 üründen pazar payı almak için çalışmalarını gerekmektedir.

Fransa örneğinde olduğu gibi, ABD'de de Türkiye'nin açıklanmış göreceli avantaja sahip olduğu 47 üründen 44'ünün ithalatında dünyada en çok mal ithal eden ilk 15 ülke sıralamasına girerken 44 ürünün 40'ünün ithalatında Türkiye'nin payı olduğu görülmektedir. 47 üründen 4'ünü ise Türkiye'den hiç ithal etmemektedir. Bu ürünler 870120, 870340, 870331 ve 870332 GTİP kodlu ürünlerdir. Diğer taraftan, Türkiye'nin açıklanmış göreceli avantaja sahip olduğu 47 üründen 3'ünde ise ABD dünyada en çok ithalat yapan ülkeler sıralamasında ilk 15 ülke arasında yer almamaktadır.

ABD bu 3 üründen 890120 GTİP kodlu üründen 2017 yılında hiç ithalat yapmamıştır. 870331 GTİP kodlu üründen 1,2 milyon dolar ithalat gerçekleştirirken dünyada itha-

lat sıralamasında 82. sırada yer almış ve Türkiye'den bu üründen hiç ithalat yapmamıştır. 870332 GTİP kodlu üründen ise 2017 yılında 802,9 milyon ABD doları ithalat gerçekleştirirken dünyada ithalat sıralamasında 30. sırada yer almış ve Türkiye'den bu üründen de hiç ithalat yapmamıştır.

Almanya da Türkiye'nin açıklanmış göreceli avantaja sahip olduğu 47 üründen 44'ünün ithalatında dünyada en çok mal alan ilk 15 ülke sıralamasına girerken bu ürünlerin ithalatında Türkiye'nin değişik oranlarda payı olduğu görülmektedir.

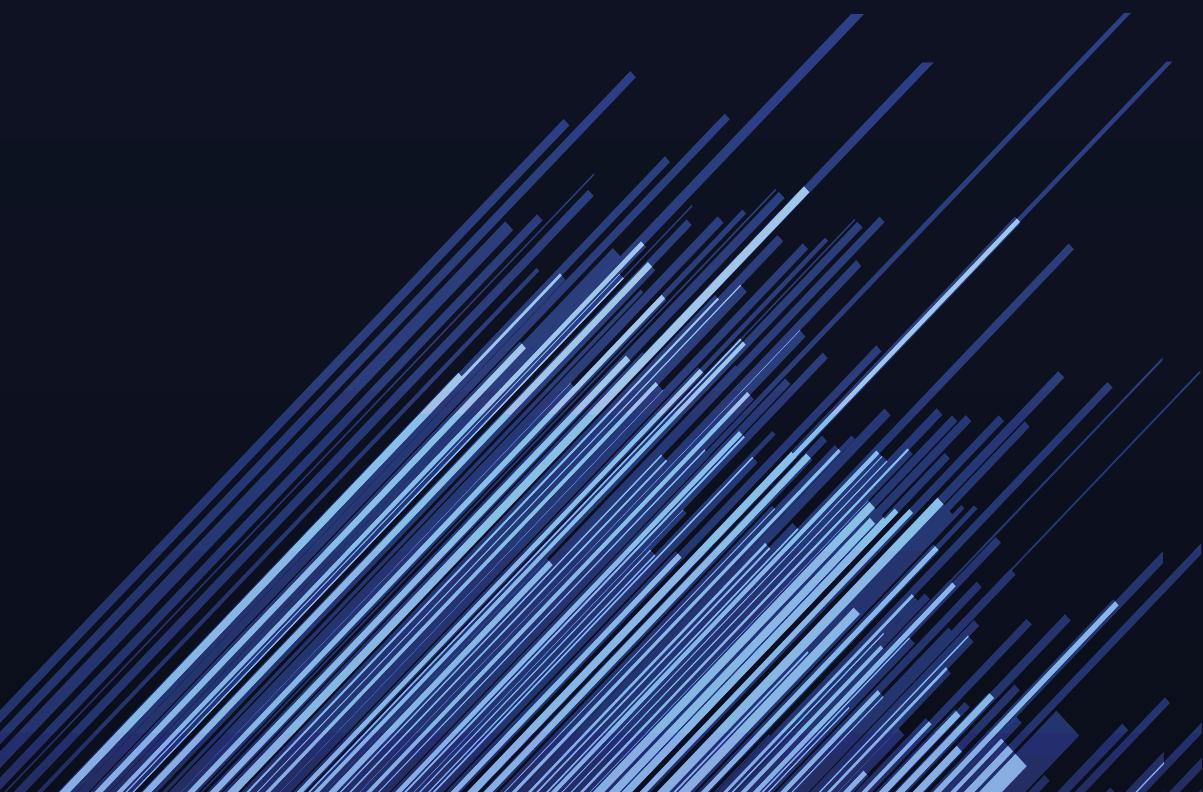
Türkiye'nin açıklanmış göreceli avantaja sahip olduğu 47 üründen 3'ünde ise Almanya dünyada en çok ithalat yapan ülkeler sıralamasında ilk 15 ülke arasında yer almamaktadır. Bu ürünler 720839, 870431 v 890120 GTİP kodlu ürünlerdir. Almanya bu 3 üründen 720839 GTİP kodlu üründen 119,7 milyon dolar ithalat gerçekleştirirken dünyada ithalat sıralamasında 31. sırada yer almış ve Türkiye'den bu üründen hiç ithalat yapmamıştır. 870431 GTİP kodlu üründen 83,4 milyon dolar ithalat gerçekleştirirken dünyada ithalat sıralamasında 21. sırada yer almış ve Türkiye'den bu üründen 38,6 milyon dolar ithalat yapmıştır. Almanya bu üründe ithalatının %46,4'ünü Türkiye'den yapmıştır. Son olarak, 890120 GTİP kodlu üründen 2017 yılında 153,9 milyon dolar ithalat gerçekleştirirken dünyada ithalat sıralamasında 18. sırada yer almış ve Türkiye'den bu üründen 72,5 milyon ABD doları ithalat yapmıştır. Almanya bu üründe ithalatının %46,9'unun Türkiye'den yapmıştır.

Tablo 34. Seçili 47 Ürün İçinde Olup da Fransa'nın Dünyada En Çok İthalat Yapan İlk 15 Ülke Sıralamasında Görülmediği 3 Ürünün Analizi

GTİP Kodu	Ürün Açıklama	Dünya ithalatı (x 1.000 \$)	Fransa'nın İthalatı (x 1.000 \$)	Fransa'nın Dünyada İthalatçılar Arasındaki Sırası	Türkiye'nin İhracatı (x 1.000 \$)	Türkiye'nin Fransa'ya İhracatı (x 1.000 \$)	Türkiye'nin Fransa'nın İthalatındaki Payı
710812	Altın (Diğer İşlenmemiş Şekillerde Olanlar, Para Yerine Kullanılmayan)	283.208.081	631.795	23	6.606.348	1	0,000%
870431	Kıvılcım Ateşlemeli Eşya Taşımaya Mahsus Motorlu Taşıtlar (Taşıma Kapasitesi<5 Ton)	34.112.677	115.519	18	360.844	11.585	10,029%
890120	Sarıklı Gemiler (Tankerler)	17.194.955	59.079	24	301.890	-	-

RCA Modeli çerçevesinde Türk ihraç ürünlerinin potansiyeli ve performansına yönelik bulguları sıralamamız gerekirse:

- Dünyada en çok ticareti yapılan 200 ürünün 47'sinde ülkemiz karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olup, bu ürünler ülkemiz ihracatında önemli bir yer tutmaktadır.
- Söz konusu ürünlerin dünyadaki ithalat verileri, ülkemizin bu ürünlerdeki küresel konumunu ortaya koymaktadır. Buna göre ilgili ürünlerin en büyük ithalatçıları arasında yer alan Avrupa ülkeleri, genelde Türkiye için önde gelen hedef pazarlar olarak tanımlanabilir. Ancak, Gümrük Birliği'ne rağmen, AB'nin 2017 yılında gerçekleştirdiği 5,6 trilyon dolarlık ithalattan Türkiye'nin aldığı pay sadece %1,47'dir.
- AB pazarına ihracatımız göz önüne alındığında, 6'lı GTİP'ler bazında en çok ihracat yaptığımız ilk 10 ürünün 9'u, araştırmada karşılaştırmalı üstünlüğümüz olan ürünlere isabet etmektedir. Bu 9 üründe AB'ye gerçekleştirdiğimiz 17,3 milyar dolarlık ihracat, AB pazarından %6,5 pay almamızı sağlamıştır. Bu tüm ürünlerde AB pazarındaki payımızdan yaklaşık 4,5 kat büyüktür. Diğer taraftan sadece 9 ürünün AB'ye ihracat rakamı, tüm ürünlerde dünyaya ihracatımızın %11'ini oluşturmaktadır.
- Çalışmada 15 farklı üründe toplam 33 farklı ülkenin, ülkemizden bu ürünlerin bir kaçını hiç ithal etmediği görülmektedir. Bu da iddialı olduğumuz Türk ihraç ürünlerinin bazılarında henüz keşfetmediğimiz çok büyük pazarların varlığına işaret etmektedir.
- Pazar payımızın olmadığı ürün/ülke tablosunda en yüksek sayıya sahip ülkelerin genellikle ülkemize coğrafi anlamda uzak olan ülkeler olduğu gözlemlenmektedir. Buna göre 47 ürünün 9'unda henüz ihracatçılarımız Kanada pazarına girmemiş; aynı şekilde ABD, Avustralya, Güney Kore gibi ülkeler bu listede öne çıkmıştır. Bu durum, ülkemizin yakın coğrafyalarda eriştiği ihracat rakamlarını uzak pazarlara da taşımasının, Türkiye'nin ihracat potansiyeli açısından büyük önem arz ettiğini ortaya koymaktadır.
- Model çerçevesinde, Hükümetimizin ilan ettiği birinci 100 Günlük Eylem Planında yer alan 4 ülkenin durumu incelendiğinde; Çin'in 24, Meksika'nın 21, Rusya'nın 18, Hindistan'ın 9 üründe en büyük 15 ithalatçı ülke arasına girdiği görülmektedir. Bu 4 ülke arasında oransal anlamda en başarılı olduğumuz ülke, 18 ürünün 11'inde söz konusu ülkenin toplam ithalatında Türk ihraç ürününün aldığı pay yüzde 1 ile yüzde 10 arasında olan Rusya'dır. Diğer taraftan, Çin, Meksika ve Hindistan pazarlarında 2, Rusya'da ise 1 üründe pazar payımız bulunmamaktadır.
- 47 ürüne ilişkin, her bir üründe ayrı ayrı dünyanın en büyük 15 ithalatçı ülkesi listeleri oluşturulurken, tüm ürünlerde ilk 15'e giren ülke saptanmamıştır. En yüksek orana sahip ülkeler Fransa, Almanya ve ABD olurken, 20 ülke sadece 1 üründe Dünyanın en yüksek 15 ithalatçısından biri olarak listelerde yer bulmuştur. Bununla birlikte, söz konusu ülke her ne kadar o üründe Dünyanın en yüksek ilk 15 ithalatçısı arasında olmasa dahi, yine de Türk ihraç ürünleri için önemli bir ihracat pazarı olma potansiyelini taşımayı sürdürmektedir. Özellikle ilk 15 ülkenin ithalatının dünya toplam ithalatına oranı düşük olan ürünlerde, çok daha fazla ülke, Türkiye için halen hedef pazar konumundadır.
- Bunun yanında, firmalarımızın hedefleyebileceği yeni pazarlara ilişkin bulgular da çalışmanın sonuçları arasındadır. Buna göre küresel ticarete yön veren ülkelerin hemen ardından gelen, son dönemde öne çıkan ülkeler incelendiğinde, Polonya, Meksika ve Çekya gibi ülkeler, firmalarımız tarafından dikkatle takip edilmelidir.
- TİM, İhracat 2019 Raporu'nun 4. Bölümünde yer alan bu çalışmayı, ilerleyen dönemde dünyada en fazla ticareti yapılan 1.000 ürünü de kapsayacak şekilde, çok daha detaylı olarak ele alacak, müstakil bir rapora dönüştürecektir.
- Bu sayede, tüm firmalarımız ve sektörlerimiz için hem ürün hem de ülke anlamında daha fazla ihracat yapabilmek adına güçlü bir potansiyele sahip olduğumuz pazarlar ortaya çıkarılacak; firmalarımızın hangi pazarlara girmeye ve hangi pazarlarda ihracat ürünlerimizin pazar payını artırmaya yönelik çalışma yapmaları gerektiğine ışık tutacaktır. Uluslararası kabul görmüş akademik metotlara dayanan bu çalışmalar, ihracatımıza yön verme ve 2019 hedeflerimizi gerçekleştirme anlamında firmalarımız için bir yol haritası niteliği taşıyacaktır.
- Bu çalışma, TİM'in yıl boyunca gerçekleştireceği faaliyetlere de kılavuz olacak, 2019 yılında yapılması planlanan ticaret heyetleri ve alım heyetleri için de bir kaynak teşkil edecektir.
- Ülkelerin 2018 yılı dış ticaret verilerinin uluslararası kaynaklar tarafından yayınlanmasını müteakip, 2017 yılı verileri üzerinden yapılan çalışma, ayrıca 2018 yılı verileri üzerinden 3. Çeyrek ortasında tekrar hesaplanarak, ülkeler ve ürünler bazında muhtemel değişiklikler ve gelişmeler incelenerek, 2019'un ikinci yarısı ve 2020 için hedef pazarlar, ticaret heyetleri ve alım heyetlerinde revizyon yapılacaktır.

5.BÖLÜM

TİM 2019 AJANDASI:
5G YOL HARİTASI

2018 yılını 168,1 milyar dolar ihracat gerçekleştirerek yeni bir Cumhuriyet tarihi rekoru ile tamamlayan TİM bünyesindeki ihracatçılarımız, küresel ölçekte tüm sahada ortaya koydukları performansla, küresel ticaret savaşlarının bu derece şiddetlendiği bir ortamda dahi önemli bir başarıya imza atmışlardır.

TİM 2018'deki bu başarının 2019'da da devam etmesi adına gerek Türkiye'nin ihracat hacminin artırılması gerek kilogram başına katma değerini yükseltmesi gerekse de ihraç ürünlerimizin mevcut ve yeni pazarlardaki performansını artırmaya yönelik pek çok proje, araştırma ve küresel ölçekte ticari temasları artırarak sürdürecektir. 2019 yılı için bu başarının devamına yönelik yol haritası ise ihracatta sürdürülebilirlik ve yenilikçilik ana teması üzerinden yürütülecektir.

TİM ihracatın en üst düzey sivil toplum kuruluşu olmasının getirdiği sorumlulukla, Türk İş Dünyası'nın en güçlü sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte eş güdümlü olarak çalışarak 2019 yılında ihracatımıza fayda sağlayacak tüm faaliyetlerin ajandasının hazırlanmasında etkin bir koordinasyon görevi yürütecek; Dünyanın daha geniş coğrafyalarını kapsayan, daha fazla firmaya ulaşmamızı sağlayacak çalışmalarını yoğunlaştıracaktır.

TİM olarak, sektörlerimizin Türkiye'nin ihracatından aldıkları paylar doğrultusunda, her bir sektörümüz için 2019 yılında erişebilecekleri ihracat rakamlarına yönelik çalışmaları gerçekleştirdik. Sektörlerimiz de, yıl genelinde erişebilecekleri hedefleri belirlediler. Bu çalışmalar 2019 Yol Haritasının etkili bir şekilde yürütülmesi halinde sektörlerimizin ilk etapta 182 ile 182.7 milyar dolar arasında bir hedefe ulaşabileceklerine işaret etmektedir. Bununla birlikte mevcut pazarlardaki ihracat performansını artırmanın yanı sıra yeni pazarlarda yürütülecek etkin çalışmalarla 200 milyar dolar çitası için de ihracatçılarımız azami gayret sarf edeceklerdir. Bu noktada 26 ihracatçı sektörümüzde çalışmalarını sürdüren 83 bin ihracatçımızın çözülmesini arzu ettikleri ortak başlıklar olan

1. Artan finansman maliyeti
2. Yatırım teşvik sisteminin gözden geçirilmesi
3. Yerli ürün kullanımının artırılması
4. İstihdam maliyetlerindeki artış
5. İhraç pazarlarında karşılaşılan tarife dışı engeller
6. E-ticaretin geliştirilmesi için ilave adımlar atılması
7. Rekabetçi fiyatlarla hammadde tedariki
8. Endüstriyel tarımı destekleyici tarım politikası
9. Devlet yardımları mevzuatının sadeleştirilmesi
10. İhracat istatistiklerinin yeniden sınıflandırılması

Konularında Bakanlığımız, ilgili Bakanlıklar, ilgili Kurumlar ve İhracatçı Birliklerimizle birlikte yeni çözümler üretmek adına yoğun bir çalışma yürütülecektir.

2019'da, "Dış Ticaret Fazlası Veren Türkiye" hedefiyle çalışmalarını yürütecek olan, 30 Haziran'da göreve gelen, TİM'in yeni Yönetimi, 4 milyon küçük, orta ve büyük ölçekteki firmalarımızın ihracat refleksine kavuşmaları adına yıl içerisinde pek çok proje ve etkinliği hayata geçirecektir.

2019- 2021 dönemi firmalarımızın toplam gelirlerinin anlamlı bir bölümünü döviz geliri elde edecek ticari faaliyetlere yönlendirmelerini gerekli kılmaktadır. Bu nedenle küresel ekonomi politiğin sebep olduğu belirsizliklere karşı firmalarımızı korumak adına, ihracata teşvik etmek, ihracat oranlarını yükseltmek, yeni pazarlara girişlerini teşvik etmek, TİM ve İhracatçı Birliklerimiz açısından en önemli misyon olarak öne çıkmaktadır.

Bir ülkenin dış siyasetini güçlendirecek olan en önemli unsur ticaret diplomasisidir. Türkiye İhracatçılar Meclisi dış ticaret diplomasisindeki yerinin farkındadır ve gereğini güçlü bir şekilde yapmaya devam edecektir. Bu noktadan hareketle, milli ve yerli üretimi güçlendirecek ve ihracat oranını artıracak her projede Türkiye İhracatçılar Meclisi en ön safta çalışmalarını yürütmeyi sürdürecektir.

Türkiye'de ihracatın eksper kuruluşu Türkiye İhracatçılar Meclisi ve ihracatçı birlikleridir. TİM ve İhracatçı Birlikleri olarak, ihracatta sürdürülebilirlik ve yenilikçilik teması ile 2019'da 5G Yol Haritası ve Ajandası ile çalışmalar güçlü bir şekilde yürütülecektir.

5.1. 5G Yol Haritası

30 Haziran'da göreve gelen TİM'in yeni yönetimin hedefleri "5G" ile tanımlanmaktadır. Söz konusu "5G", Güçlü Türkiye, Güçlü Ekonomi, Güçlü İhracat, Güçlü İnsan Kaynağı ve Güçlü Altyapı

ve İhracat Ekosistemi'dir. Bu nedenle, TİM'in 2019 yol haritası 5G çerçevesinde şekillendirilmiştir. Raporun bu bölümünde "5G" ye dayalı yol haritasının ana noktaları özetlenmektedir.

1 GÜÇLÜ TÜRKİYE

İkili ve Çok Taraflı Ticaret İlişkilerinin Güçlendirilmesi

TİM, 2019 yılında Güçlü Türkiye için Dünya'nın her yerinde iyi ikili ilişkiler kurmaya ve Türkiye algısının iyi oluşması için hem ülkemizde hem de yurt dışında çalışmalar gerçekleştirmeye devam edecektir. İhracat ailesi olarak kendini aynı zamanda ülkemizi yurt dışında temsil eden birer ticari diplomasi temsilcisi olarak görmektedir. Bu yüzden ihracat yaptığımız ve bulunduğumuz her ülkede iyi ikili ilişkiler

geliştirme konusunda özel bir çaba sarf etmektedir. 2019 yılında altıncısını düzenlenecek olan Büyükelçiler Buluşması bu anlamda gerçekleştirilen etkinliklerin başında gelmektedir. Etkinlik kapsamında Türkiye olarak ticari ilişkilerimizde kilit görev üstlenen ve ülkemizin marka algısının artırılmasında da bizlere yardımcı olan yabancı ülkelerin misyon şefleri ve çalışanları ile bir araya gelinecektir.

Türk İhraç Ürünlerinin Dünyadaki Algısını Güçlendirmeye Yönelik Çalışmalar

Türkiye Tanıtım Grubu (TTG) tarafından 2018 yılında yaptırılan Türk ihraç ürünleri algı ve itibar araştırma sonuçları doğrultusunda 2019 yılı icra planında Türkiye'nin ihraç ürünleri ve sektörlerini tanıttıkları iletişim çalışmaları yapılacaktır. 2019 yılı boyunca, İhracatçı Birlikleri tarafından iletilen sektörel tanıtım projeleri, Türkiye markasının küre-

sel çapta reklam ve iletişim faaliyetleri, global yayınlarda sektörlerimizin pozitif algısının desteklenmesi için projeler, hedef ve öncelikli ülkelerdeki iletişim çalışmaları, Expo 2019 Pekin etkinlikleri, Türk İhraç ürünleri portalı, marka elçileri ve basın mensupları ile işbirliği projeleri, etkinlik ve global sponsorluk çalışmaları gerçekleştirilecektir.

2 GÜÇLÜ EKONOMİ

Dış Ticaret Fazlası Veren Türkiye

TİM, ihracatın ekonomik büyümenin en önemli aktörü olduğu düşüncesi ile, sürdürülebilir bir büyüme modeli oluşturabilmek için, ihracatımızın değer, miktar ve niteliğini arttırmanın Türkiye ekonomisi için en sağlıklı

büyüme rotası olduğu kanaatindedir. Rakamsal olarak ihracat hedefleri belirtilmiş olsa da, güçlü bir ekonomi için hedefi "Dış Ticaret Fazlası Veren Türkiye" olarak görmektedir.

Büyüme, İstihdam ve Ekonomiye İhracatın Katkısının Artırılması

Türkiye olarak güçlü ekonomi yolunda ihracat temelli büyüme yolunun seçilmesi kritik bir önem taşımaktadır. Nitekim net ihracatın 2018 2. çeyrek büyümesine 1 puan, 3. Çeyrek büyümesine ise 6,7 puan katkısı bulunmaktadır. İh-

racatın büyüme, istihdam ve ekonomiye katkısını artırma yolunda üretimde ithalatın payını daha aşağıya çekecek, ara malı ve yatırım mallarında yerli üretim stratejisi geliştirecek bir anlayışla hareket edilmesi önem taşımaktadır.

3 GÜÇLÜ İHRACAT

Yüksek Katma Değerli Mal İhracatı

Türkiye'nin 2018 ihracatı 168,1 milyar dolar ile Cumhuriyet tarihinin rekorunu kırmış, 2018 yılının 10 ayında ihracatta aylık rekorlara imza atılmıştır.

2018 yılında 1 milyar dolar üzeri ihracat yaptığımız ülke sayısı 39'a, 1 milyar dolar üzeri ihracat yapan il sayısı 17'ye yükselmiştir. 2018 yılında 23 sektör 1 milyar dolar ihracatı aşmış, 15.743 firma bu yıl ilk defa ihracata merhaba demiştir. Diğer taraftan; 10 sektör, 2018 yılında tüm zamanların rekorunu kırmıştır. Çelik sektörü yüzde 36, Mücevher yüzde 35, Zeytin ve Zeytinyağı yüzde 24, Makine sektörü

de yüzde 20 ile ihracatta en çok artış kaydeden sektörler olmuştur.

Cari açığın finansmanında ihracat tarihsel bir görev üstlenmiş ve büyümenin yarısı da ihracatla sağlanmıştır. Bu başarının arkasında sayısı 80 bini aşan ihracatçı vardır.

İhracat ailesini çatısı altında toplayan TİM, 2019 yılında 200 milyar dolar ihracat sözünü hayata geçirmek adına var gücüyle çalışmaya ve yüksek katma değerli mal ihracatını artırmaya devam edecektir.

Rekabetçi Hizmet İhracatı

Hizmet sektörü küresel düzeyde pek çok ülkede en hızlı büyüyen sektör olarak küresel ekonomideki konumunu her geçen gün artırmaktadır. 2023 Hizmet İhracatı Stratejisi kapsamında 2023 yılı için 150 milyar dolarlık hizmet ihracatı hedefi belirlenmiştir. Milli gelirimizin üçte ikisini oluşturan

hizmet sektörü dış ticaret fazlası veren Türkiye hedefimizdeki önemli basamaklardan bir tanesi olacaktır. Bu çerçevede öncelikli olarak hizmet ihracatının kayıt altına alınabilmesi için Ticaret Bakanlığı ile ortak olarak yürütülen çalışmaların tamamlanması büyük önem arz etmektedir.

Mevcut Pazarlarda Pay Artışı ve Yeni Pazarlara Giriş

Avrupa Birliği ülkeleri, Türkiye'nin ihracatında en büyük pazarı oluşturmaktadır. Avrupa Birliği'nin yaklaşık 5,6 trilyon dolarlık ithalatından aldığımız pay uzun bir süredir yüzde 1 seviyesinin altında seyretmektedir. Bu kapsamda 2019 yılında AB'nin ithalatındaki payımızı arttırmaya yö-

nelik projeksiyonlar ve hedef odaklı çalışmalar gerçekleştirilecektir. Geleneksel pazarımız olan ve tek başına Dünya ithalatının neredeyse 3'te 1'ini gerçekleştiren Avrupa'da derinlik arttırılacak, katma değeri yüksek ürünlere yoğunlaşarak Avrupa'daki pazar payı yükseltilecektir.

İhracatta Finansman İmkanlarının Güçlendirilmesi

Büyüklikleri veya sektörleri ne olursa olsun, ihracatçıların en önde gelen sorunlarının başında finansman yer almaktadır. Bu çerçevede ticari alacakların korunması, ticari bilgi ve tahsilat hizmetleri, piyasa koşulları hakkında güncel

bilgilerin sağlanması, uluslararası ticaret ve risk yönetimi hizmetlerine yönelik ihracatçıların çözüm ortağı olabilecek olan Eximbank, KGF, Coface, gibi kuruluşları ile birlikte "İhracatın Finansmanı Seminerleri" düzenlenecektir.

4 GÜÇLÜ İNSAN KAYNAĞI

İnovaTİM Liselerde Yapay Zeka Eğitimleri

“Liselerde Yapay Zeka ve İnovasyon Eğitimleri” projesi kapsamında İnovaTİM’li eğitimci üniversite öğrencilerinin Türkiye genelinde 32 farklı iltdeki toplam 300 lisede yaklaşık 15 bin ikinci ve üçüncü sınıf öğrencisine robotik

kodlama, yapay zeka, nesnelerin interneti, inovasyon, bilgi ekonomisi ve ihracat üzerine 10 haftalık ücretsiz eğitim verilecek ve mentorluk yapılacaktır. Liseli öğrencilerin eğitimlerinde geliştirilen lot Turta Kartları kullanılacaktır.

İhracatta Mentorluk Programı

İhracatta Mentorluk Programı ile 2019 yılında ilk kez firmalara ihracat stratejisi ve kurumsal altyapısının oluşturulması ve işlerliğinin sağlanmasına yönelik mentorluk hizmeti sağlanacaktır. Söz konusu hizmet kapsamında daha önce hiç ihracat yapmamış firmaların yanında ihracatını sürekli hale getirmek isteyen firmalar da bu hizmetten yararlanabilecek-

tir. Firmanın ihtiyaçlarına uygun olarak ihracat stratejisinin belirlenmesi, ürünün dış pazarda sunuma hazır hale getirilmesi, pazara giriş stratejisinin oluşturulması, gümrük, lojistik ve diğer süreçlerin sistematik olarak yönetilmesi, müşteri bulunması ve hedef pazarlarda satış faaliyetlerine başlanması konularında, mentorluk hizmeti sağlanacaktır.

İhracatın Ekspert Kurumu TİM ve Birliklerin Algısını Güçlendirmeye Yönelik Çalışmalar

Ulusal ve uluslararası arenada ihracat ailesinin algısını güçlendirmek adına 2019 yılında muhtelif programlar ve etkinlikler düzenlenecektir. Bu kapsamda sosyal, görsel ve işitsel medya mecralarının doğru ve etkin bir şekilde kullanılması,

ihracatın ana üssünün TİM ve İhracatçı Birlikleri olduğunu toplumun tüm kesimlerine hissettirilmesine yönelik iletişim faaliyetleri aktif bir şekilde yürütülecektir.

5 GÜÇLÜ ALTYAPI VE İHRACAT EKOSİSTEMİ

ALO TİM (ALO İHRACAT)

2019 yılında hayata geçmesi planlanan ALO TİM, 7/24 aktif bir çalışma düzeniyle ihracatçılarımızın sorunlarıyla ilgilenen; tecrübeli ve dış ticaret uzmanlarının yer aldığı ve ihracatçılarımızın performanslarını takip ederek hedef pazarlar ve mevzuat değişiklikleri ile ilgili sürekli bilgilendirildiği bir ana danışma noktası olacaktır. İhracatçılarımız böylelikle TİM’in sürekli takibi altında olduklarını yakından hissedecek, sorunlarına pratik çözümler bulmak yolunda önemli bir muhatap kazanacaktır.

Serbest Bölgelerin İhracatı

Serbest bölgelerin kurulmasındaki iki temel amaç ülkenin ihracat kapasitesinin artırılması ve serbest bölgeler vasıtasıyla ülkeye teknoloji transferinin gerçekleştirilmesidir. Bu çerçevede özellikle daha yüksek katma değer içeren malların üretiminin serbest bölgelerde yapılması-

nın sağlanması, yatırımı özendirici yeni enstrümanların oluşturulması ve buralarda yatırımın desteklerle daha cazip hale getirilmesi konusunda Meclisimiz 2019 yılında aktif görev alacaktır.

E-İhracat Platformu

İhracatçı firmaların sınır ötesi e-ticaret araçları ile daha etkin kanallardan buluşabilmesi, hem pazar çeşitlendirmesi hem de sürdürülebilir ihracat modelinin yakalanabilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu kapsamda, Türk mal ve hizmetlerinin uluslararası piyasalarda

e-ihracat yoluyla yer alması, e-ticaret ekosistemi oluşturulması ve ülkemiz ile diğer ülkeler arasındaki e-ticaret potansiyelinin ortaya çıkarılması amacıyla 2019 yılında E-İhracat Platformu çalışmaları desteklenecek, buna yönelik konferans, eğitim ve B2B görüşmeler düzenlenecektir.

Dolaşım ve Menşe İspat Belgeleri Elektronik Onay

Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda, ihracatçılarımızın ihracat işlemlerinde kullandıkları belgelerin elektronik onay sürecine dâhil edilmesi çalışmaları kapsamında ticareti kolaylaştıracak ve ihracatı hızlandıracak elektronik onay süreci A.TR Dolaşım Belgesi'nin elektronik ortamda da onaylanması ile başlamıştır.

1 Ocak 2019'dan itibaren EUR.1, EUR-MED, D-8, İran Menşe İspat Belgesi ve Malezya Menşe İspat Belgesi dolaşım belgeleri elektronik ortamda onaylatılmaya başlanması ile birlikte ihracatçıların elde ettiği zaman ve maliyet kazanımlarının yıl boyunca artışı sağlanacaktır.

İhracatta Dijitalleşme

TİM, makro düzeyde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Sanayide Dijital Dönüşüm Platformu'nun İcra Kurulu üyeliğini yürütmekte, Açık İnovasyon Çalışma grubunun sekreteryasını üstlenmektedir. İmalat sanayinin dijital dönüşümünün sağlanmasına yönelik politika ve strateji geliştirme

faaliyetleri kapsamında hazırlanan yol haritası çalışmasında belirlenen eylem adımlarından biri de "Eğitim Alt Yapısının Geliştirilmesi ve Nitelikli İşgücünün Yetiştirilmesi" bileşeni altında yer alan "Dijital Dönüşüm Farkındalığının Artırılması ve Yaygınlaştırılması" eylemidir.

TİM ve İhracatçı Birlikleri Kurumsal Dijital Dönüşüm Projesi

TİM ve İhracatçı Birlikleri kurumsal dijital dönüşüm projesinin ana amacı, ihracatçıları ve ihracata hizmet eden TİM personelini daha güvenli, yalın, merkezi bir teknolojik altyapıya kavuşturmadır. TİM ve İhracatçı Birliklerinin tüm muhasebe-bütçe, satın alma, insan kaynakları, doküman yönetim sistemi süreçleri; tüm Ar-Ge, inovasyon, marka ve benzeri projelerin yöneti-

mi TİM ve İhracatçı Birlikleri kurumsal dijital dönüşüm projesiyle bütünleşik bir çatı altında ele alınmaktadır. Bu kapsamda İhracatçı Birliklerinin uzun yıllar birbirlerinden bağımsız olarak kullandıkları lokal yazılımlar ve donanımlar kapatılarak, merkezi güvenli bir teknolojik altyapıya geçiş için 2019 yılında önemli adımlar atılacaktır.

İhracatta Blokzincir Teknolojisi Uygulamaları

Geleceğin teknolojisi olarak adlandırılan blokzincir teknolojileri, birçok sektörü yakından ilgilendirmektedir. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de dış ticaret işlemlerinde dijital dönüşüm blokzincir teknolojileri yeni bir boyut kazanacaktır. Test ve kabul işlemleri gibi ürünlerin gümrükte beklemesine sebep olan birçok işlemin önümüzde dönemde sorun olmaktan çıkması hedeflenmektedir. Blokzincir teknolojileri uluslararası ticarete birçok bürokratik engeli kaldıracak çözümleri bünyesinde barındırmaktadır. Ülkeler arası mevzuat

farklılıkları, belgelerin standart olmaması, sahtecilik gibi birçok konu doğrudan blokzincir teknolojisinin çözüm alanına girmektedir. Blokzincir teknolojilerinin kamu politikalarına entegrasyonu Cumhurbaşkanlığı tarafından açıklanan ikinci 100 Günlük Eylem Planı'nda da yer almaktadır. TİM, Ticaret Bakanlığı öncülüğünde Blokzincir Türkiye Platformu ile imzalanan mutabakat zaptını ve bu konuda yapılacak çalışmaları destekleyecek ve blokzincir teknolojisinin ihracatçıları arasında yaygınlaşmasına katkı sağlayacaktır.

TİM Mobil Uygulama ve Dijitalleşme

TİM ve İhracatçı Birliklerinin dijital dönüşüm projesi kapsamında, bir takım servisler web ve mobilden verilmeye başlanmıştır. Temmuz 2018'de tüm ihracatçı birliklerinde devreye alınan dijital dönüşüm projesinde, personellerin iş zekası raporlama tasarımı ve veri hazırlama, doküman yönetimi, insan kaynakları, satın alma süreçleri web ve mobilden personelin kullanımına açılmıştır. TİM ve 61 ihracatçı birliğinin 1178 çalışanı

dünyanın herhangi bir yerinden bu servislere erişerek gerekli işlemleri yapabiliyor durumdadır. Aynı zamanda ihracatçı firmaların üyelik ve beyanname işlemlerini ve gerekli sorgulamalarını yapabilecekleri Üyelik-Beyanname modülünün web ve mobil portal ekranları da önemli ölçüde canlı kullanıma hazırdır. Kullanıma alınan web-mobil kanalların 2019 yılında ilgili diğer servislerle zenginleştirilmesi sağlanacaktır.

5.2. 5G YOL HARİTASININ 2019 AJANDASI

İHRACATTA SIFIR ATIK SEFERBERLİĞİ (KADIN KONSEYİ PROJESİ)

Meclisimiz bünyesinde faaliyet gösteren TİM Kadın Konseyi bünyesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda Emine Erdoğan'ın himayesinde yürütülen "Sıfır Atık Projesi'nden ilham alarak, "İhracatta Sıfır Atık Seferberliği" adıyla yeni bir projeye başlatılmıştır. Proje'nin Türkiye ekonomisine sağlayacağı katma değerini yanı

sıra, Türkiye ihracat ürünlerinin küresel algısına da önemli bir katkı sağlaması beklenmektedir. Projede hedef her bir sektör için ayrı çalışma yapılması ve ortaya çıkan atıkların katma değerli üretim için yeniden kullanılmasıdır. Bunun için süratli bir şekilde sertifikasyon süreci başlatılacaktır.

İHRACATTA İLK ADIM SEFERBERLİĞİ

TİM "İhracatta İlk Adım Seferberliği" doğrultusunda öğretici ve eğlendirici bir oyun ile ihracat alanı için önemli bir girişimi başlatmaya karar vermiştir. Bu kapsamda gençlerden yeni girişimcilere, KOBİ'lere kadar, ihracatta ilk adım seferberliği bir "İhracat Oyun Yazılımı" ile hem öğretici hem de eğlendirici bir formata dönüştürülecektir. Bu

sayede, bugün ve yarının potansiyel ihracatçılarına, sahaya inmeden karşılaşılabilecekleri konular hakkında farklı bir formatta bilgi aktarılmış olacaktır. Bunu bir oyun olarak geliştirmenin sebebi, 7'den 70'e herkese ulaşabilmek, ihracatı herkese öğretebilmek, sevdirebilmek, özendirebilmektir.

TRANSİT TİCARET VE MİKRO İHRACATIN KAYIT ALTINA ALINMASI

TİM, tüm ihracat türlerini kapsayacak bir güçlü dijital altyapı ve kayıt sistemi oluşturma hedefi ile gümrükleme ve elleçleme kapasitesinin artırılacağı, yeni bir düzenleme ve yaklaşım benimsemektedir. Bu kapsamda oluşturulacak yeni ihracat ekosistem ve altyapısı ile 2019 yılında transit ticaretten elde edilen katma değerini artırılmasına yönelik çalışmalarda yararlanılmak üzere, transit ticaret verilerinin

derlenmesi, analizi ve paylaşımı ile ilgili bir çalışma yapılacaktır. Ayrıca Elektronik Ticaret Gümrük Beyanı (ETGB) ile Mikro İhracatta İhracatçı Birliği onayı gerekmediği için bu ihracat türü kayıtlarımızda yer almamaktadır. Bu kapsamda önemi gün geçtikçe artan mikro ihracatın kayıt altına alınması da 2019 ajandasının öncelikli maddeleri arasında olacaktır.

MİLLİ ÜRETİM VE İHRACAT HAFTASI

Meclisimizce ihracatımızın sürdürülebilir ve kalıcı bir şekilde artırılması amacıyla yürütülen çalışmalar çerçevesinde 2016 yılında başlatılan, hükümet temsilcilerinin teşrifleriyle gerçekleştirilen "Türkiye İhracat Haftası" etkinliği, sektör temsilcileri, üst düzey bürokratlar ve ihracatla ilgili tüm kesimlerin bir araya geldiği ihracatla ilgili tüm konuların ele alındığı bir platform özelliğini taşımaktadır. 2019 yılında düzenlenecek Milli Üretim ve İhracat haftası boyunca tüm Türkiye'de ihracatın konu-

şulması, ihracat kültürünün yerleştirilmesi üzerine bilgilendirme toplantılarının gerçekleştirilmesi, ilköğretim, orta öğretim ile üniversitelere yönelik ihracat temalı etkinliklerin ihracatçı birliklerimizin aracılığıyla uygulanması planlanmaktadır. Hafta kapsamında önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da hükümet temsilcilerimiz ve üst düzey bürokratların yanı sıra konularında uzman kişiler ile ihracatçılarımızın iştiraki ile interaktif oturumlar da gerçekleştirilecektir.

İHRACAT ŞAMPİYONLARI ÖDÜL TÖRENİ

Meclisimizce her yıl hazırlanan "İlk 1000 İhracatçı Araştırması'nın" Mayıs ayında tamamlanmasını takriben, Haziran ayı içinde düzenlenen Meclisimiz Genel Kurulu ile eş zamanlı olarak "İhracat Şampiyonları Ödül Töreni" düzenlenmektedir.

2019 yılında düzenlenecek ödül töreni kapsamında, "İlk 1000 İhracatçı Araştırması'nın" sonuçları göz önünde bulundurularak Türkiye'nin ilk 10 ihracatçısı ile 26 sektörde faaliyet gösteren ilk 3 mal ihracatçısına ödülleri takdim edilecektir.

BİLGİ EKONOMİSİ VE İNOVASYON HAFTASI

Dünyadan ve Türkiye’den sanayiciler, akademisyenler, üniversite öğrencileri, teknoloji liderleri, girişimciler, melek yatırımcılar, sivil toplum kuruluşları ile AR-GE ve bilim teknoloji merkezlerini aynı çatı altında toplayan “Türkiye İnovasyon Haftası” 2019 itibariyle “Bilgi Ekonomisi ve İnovasyon Haftası” olarak adlandırılmaktadır.

TİM’in en prestijli organizasyonlarından biri olma niteliği taşıyan ve 2017 yılında 80.000 bin ziyaretçiyi吸引layan etkinliğe 2019 yılında inovasyona gönül veren on binlerce kişinin katılımı beklenmektedir.

2019 yılında geçmiş yıllardan farklı olarak oluşturulacak Bilim Kurulu’na dahil olacak bilim insanlarının doğrudan katkı vereceği bir yapı haline getirilecek etkinlik, aynı zamanda yurtdışında da Türkiye ile yakın ilişkileri olan bilim insanlarının Türkiye’ye yönelik proje üretmelerini sağlayacak bir platform haline dönüşecektir. Bu hafta, Türkiye’nin İnovasyon konusunda bayrak taşıyıcılığını yapan TİM’in katma değer üreten tüm kesimleri bir araya getireceği ana buluşma merkezi olma özelliğini devam ettirecektir.

TÜRKİYE TASARIM HAFTASI/ DESIGN WEEK TURKEY

Türkiye’yi tasarım dünyasıyla buluşturacak, Türk tasarımını markalaştıracak ve yaratılan katma değer ile Türk ekonomisine yeni bir ivme kazandıracak olan Türkiye Tasarım Haftası, 2019 yılında tasarım

ürünlerinin alıcı bulacağı ve Türk tasarımının pazar yeri haline dönüşeceği bir fuar çalışmasıyla zenginleştirilecek ve uluslararası katılımcılara ev sahipliği yapacaktır.

TÜRKİYE’NİN GİRİŞİMCİLERİ ÖDÜL TÖRENİ 2019

İlk kez 2018 yılında düzenlenen Türkiye’nin Girişimcileri Ödül Töreni, 2019 yılında da Türkiye’nin girişimcilik ekosisteminin seçkin paydaşlarının katılımıyla

en başarılı girişimcilerin ödüllendirileceği ve içeriğinin zenginleştirileceği bir etkinlik olacaktır.

ALIM HEYETLERİ, TİCARET HEYETLERİ, FUAR VE ZİYARETLER

2019 yılında ihracatçıların potansiyel pazarlarını içeren 25 farklı ülkeye Ticaret Heyeti düzenlenmesi planlanmaktadır. St. Petersburg Ekonomi Zirvesi, Innoprom Fuarı (Rusya),

Çin Uluslararası İthalat Fuarı başta olmak üzere özellikle ihracatçılarımızın potansiyel pazarlarına yönelik önemli fuar ve etkinliklere katılım sağlanacaktır.

BÜYÜKELÇİLER BULUŞMASI

Büyükelçiler Buluşması’nın altıncısı içerik ve kapsamı zenginleştirmiş olarak ticari ilişkilerde kilit görev üstlenen ve Türkiye’nin marka algısının artırılmasında

da yardımcı olan yabancı ülkelerin misyon şefleri ve çalışanları ile 2019 yılında gerçekleştirilecektir.

TÜRKİYE ALGI ARAŞTIRMASI

Türkiye markası algısı mevcut durumu ve geçmiş dönem kampanya etki analizi için hedeflenen 3 ülke olan Amerika, Almanya ve Rusya’da kalitatif araştırma; hedeflenen 6 ülke Almanya, İngiltere, Amerika, İtalya,

Fransa ve Rusya’da kantitatif araştırma için pazar araştırması tamamlanmış olup, 2019 yılında araştırma sonuçları değerlendirilecek ve buna ilişkin aksiyon maddeleri alınacaktır.

TİCARET MÜŞAVİRLERİ İLE İSTİŞARE TOPLANTISI

Geçtiğimiz yıllarda Meclisimiz desteği ile gerçekleştirilen “Ticaret Müşavirleri ile İstişare Toplantısı” programının

2019 yılında Ticaret Bakanlığımızın koordinasyonunda yapılması öngörülmektedir.

YURTDIŞI KURUM VE STK'LARLA İŞBİRLİKLERİ

Uluslararası platformlarda Türkiye'nin ihracatla ilgili özel sektörün bilgi ve iletişim merkezi olduğu algısını güçlendirme ilkimiz çerçevesinde Meclisimiz tarafından 2019 yılında muhtelif çalışmalar yürütülecektir. Bu çerçevede ihracatın çözüm merkezi olma yolunda ikili ilişkilerin gerek Ticaret Heyetleri, Karma Ekonomik Komisyonlar yoluyla Bakanlıklarla, gerekse yurtiçi yurtdışı STK'lar ile birlikte ortaklaşa yürütülen projeler yoluyla daha da ileriye taşınması hedeflenmektedir.

Meclisimiz hâlihazırda American Turkish Council (ATC), International Trade Centre (ITC), Kıtalar Arası Ekonomik İşbirliği (MIKTA), IAOIP gibi uluslararası kuruluşlarla ilişkiler yürütmekte olup, bunlara 2019 yılında yenilerinin eklenmesi hedeflenmektedir.

2016 yılında Fas'ta düzenlenen Trade Promotion Organizations Network World Conference& Awards toplantısında bir iyi niyet anlaşması imzalamış olduğumuz ve küresel ticaretin kolaylaştırılmasına yönelik önemli çalışmalar yapan Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC) ve Ticareti Geliştirme Ofisi Ağı (TPO Network) ile yeni dönem işbirliği fırsatları üzerinde faaliyetler yürütülecektir.

2004 yılında Kamu ve Özel Sektör Ortaklığı şeklinde Brüksel'de faaliyetine başlayan Türkiye Araştırma ve İş Dünyası Kuruluşları Ofisi (TuR&Bo) ile 2019 yılında işbirliğimiz güçlendirilecektir.

Ülkemizle birlikte Meksika, Endonezya, Güney Kore ve Avustralya'nın oluşturduğu gayri resmi bir istişare ve eşgüdüm platformu olarak 2013 yılında hayata geçirilen MIKTA kapsamında ülkemizi temsilen İnovasyon Lideri seçilen TİM İnovasyon Komite Başkanı liderliğinde ülkemizle MIKTA ülkeleri arasındaki inovasyon bilgi paylaşım çalışmaları yürütülecektir.

2016 yılında Fas'ta düzenlenen Trade Promotion Organizations Network World Conference& Awards toplantısında bir iyi niyet anlaşması imzalamış olduğumuz ve küresel ticaretin kolaylaştırılmasına yönelik önemli çalışmalar yapan Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC) ve Ticareti Geliştirme Ofisi Ağı (TPO Network) ile yeni dönem işbirliği fırsatları üzerinde faaliyetler yürütülecektir.

TÜRKİYE TANITIM GRUBU FUAR KONSEPT TASARIMI

Türkiye Markası Stantlarının etkinliğinin artırılmasına yönelik çalışmalara katkı sağlanması ve koordinasyon faaliyetlerinin yürütülmesi, Türkiye Markası stantlarının kurumsal kimliğe uyumlu tasarlanması ve uyarlanmasına yönelik denetim çalışmaları, stant içinde gösterilecek ve dağıtılacak tanıtım materyallerinin

üretimi, fuar alanlarında etkin iletişim çalışmaları organize edilmesi, Türkiye Markası logolu promosyon malzemelerinin üretimi ve organizatörleri bilgilendirici ve destekleyici faaliyetlerin yürütülmesi 2019 yılı boyunca devam ettirilecektir.

2023 İHRACAT STRATEJİSİ SEKTÖR LİDERLERİ TOPLANTISI

Türkiye İhracat Stratejisi 2023 ve Eylem Planı, Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda İhracatçı Birliklerimiz ile birlikte takip edilmektedir. Bu kapsamda, 2019 yılı Şubat ayında gerçekleştirilecek 2023 İhracat Stratejisi Sektör Liderleri

Toplantısı'nda Sektör Başkanları tarafından hedef ve gelişmelere yönelik mevcut durum hakkında değerlendirmeler yapılacak ve hedefe giden yolda yapılması gereken eylem maddeleri raporlanmaya devam edilecektir.

ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ PLATFORMU ANA ORTAKLIĞI (BOĞAZIÇI ZİRVESİ)

2009 yılında kurulan Uluslararası İşbirliği Platformu (UIP), küresel ekonomide ve eğilimlerde başlayan değişimler sonucu ekonominin yönünün bulunduğu bölge ve coğrafyaya kayması ve bu bölgenin etkinliğinin artacağı ön görüşü ve Türkiye'nin bölgenin ekonomi ve ticaret diplomasisini tam anlamıyla yürütebilecek en uygun aday ülke olmasından hareketle, konusunda önemli çalışmalara imza atmış uzmanlar tarafından Türkiye'nin bölgedeki ekonomi ve ticaret diplomasisini yürütmesine katkı sağlamak, bölgenin yatırımcı ve gi-

rişimcilerini bir araya getirmek ve ekonomik anlamdaki ikili ilişkilerin geliştirilmesi misyonu taşımaktadır.

Meclisimizce 2011 yılından beri Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı himayelerinde UIP tarafından düzenlenen "Boğaziçi Zirvesi" etkinliğine destek verilmektedir. 2018 yılı teması "Barışın Sürdürülmesi ve Herkes için Kalkınma" olan 9.Boğaziçi Zirvesi'nin 2019 yılı çalışmalarına da katkı verilmeye devam edilecektir.

EK: Dünyada En Fazla İthalatı Yapılan 200 Ürün ve Türkiye için RCA (X) Değeri En Yüksek Olan 47 Ürün (Mavi Zemin)

Ürün Kodu	Ürün Açıklaması	2017 Dünya İthalat (1000 \$)	2017 Dünya İhracat (1000 \$)	2017 Türkiye İthalat (1000 \$)	2017 Türkiye İhracat (1000 \$)	RCA (İhracat)
870210	Minibüs, midibüs ve otobüs; dizel veya yarı dizel, kapasitesi >=10 kişi	14.012.829,00	14.085.317,00	116.048,00	1.605.893,00	12,7421
870340	Hem benzinli hem de tahrik gücü veren elektrik motorlu diğer taşıtlar; harici güç kaynağından şarj edilenler HARIÇ	19.936.165,00	22.838.091,00	26.018,00	1.983.960,00	9,7088
870421	Dizel/yarı dizel motorlu taşıtlar (taşıma kapasitesi<5ton)	55.577.699,00	52.975.510,00	907.492,00	4.368.126,00	9,2153
870331	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (silindir hacmi=<1500cm3)	24.075.360,00	24.067.930,00	1.522.853,00	1.787.428,00	8,3000
841810	Birden fazla dış kapılı kombine soğutucu-dondurucular	13.877.002,00	13.059.007,00	97.777,00	916.703,00	7,8453
620462	Kadın/kız çocuk için pantolon, şort vs. pamuktan	19.201.503,00	21.540.162,00	134.098,00	1.355.993,00	7,0356
610910	Tişört, fanila, atlet, kaşkorse vb. giyim eşyası; pamuktan (örme veya kroşe)	24.885.660,00	28.295.451,00	91.064,00	1.652.997,00	6,5290
870321	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (silindir hacmi <= 1000cm3)	28.418.646,00	27.729.012,00	280.265,00	1.385.846,00	5,5856
611020	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler vb. eşya; pamuktan (örme veya kroşe)	21.873.067,00	20.362.434,00	67.230,00	975.349,00	5,3533
854449	Diğer elektrik iletkenleri (gerilimi=<80 V. için)	25.810.866,00	27.876.501,00	232.094,00	1.292.426,00	5,1815
961900	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	15.037.761,00	15.762.627,00	104.563,00	694.653,00	4,9253
711319	Diğer kıymetli metal-kaplamalarından mücevherci eşyası	64.005.297,00	93.905.315,00	513.735,00	4.035.162,00	4,8024
720839	Sıcak mamul demir, çelik rulo (kalınlık<3mm. diğer)	14.745.052,00	13.403.323,00	1.205.530,00	541.117,00	4,5120
620342	Erkek/erkek çocuk için kısa pantolon, şort vs. pamuktan	23.877.391,00	26.151.914,00	167.910,00	984.886,00	4,2089
870870	Kara taşıtları için tekerlekleri vb aksam, parça/aksesuarı	19.283.698,00	19.476.440,00	261.097,00	636.225,00	3,6508
840999	Dizel motorlar için aksam; parçalar	32.108.743,00	33.966.768,00	609.833,00	1.094.508,00	3,6013
870322	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1000cm3<silindir=<1500 cm3)	101.403.868,00	99.641.454,00	1.466.682,00	3.116.784,00	3,4959
611030	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler vb. eşya; sentetik veya suni liflerden (örme veya kroşe)	22.836.300,00	23.196.612,00	94.438,00	692.053,00	3,3343
852872	Televizyon; diğerleri, renkli olanlar	45.208.783,00	49.262.118,00	310.070,00	1.422.280,00	3,2267
710812	Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan)	283.208.081,00	249.799.253,00	16.576.283,00	6.606.348,00	2,9557
721049	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişlik=>600mm, oluklu hariç, başka usulle çinko ile kaplanmış)	24.834.936,00	24.516.197,00	549.693,00	517.153,00	2,3575
392190	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül, varak ve lamalar	14.672.506,00	14.643.471,00	149.484,00	305.523,00	2,3318
401120	Otobüs-kamyon dış lastiği; yeni	22.457.293,00	22.855.191,00	347.559,00	470.638,00	2,3014
392010	Etilen polimerlerden-levha, pelikül, lamalar-takviyesiz	15.320.108,00	15.734.620,00	161.273,00	310.722,00	2,2070
240220	Tütün içeren sigaralar	25.094.523,00	25.331.415,00	134,00	479.343,00	2,1148
730890	Demir/çelikten diğer inşaat-aksamı	32.957.567,00	35.765.514,00	227.778,00	652.052,00	2,0376
840991	Benzinli motorlar için aksam; parçalar	32.319.390,00	32.018.565,00	421.062,00	569.372,00	1,9874
732690	Demir/çelikten diğer eşya	44.209.991,00	39.178.056,00	509.702,00	696.625,00	1,9872
190590	Diğer ekmekçi mamulleri	20.311.174,00	19.996.969,00	36.782,00	329.111,00	1,8394
870899	Kara taşıtları için diğer aksam, parçaları	83.301.426,00	88.373.766,00	616.840,00	1.321.334,00	1,6710
390690	Diğer akrilik polimerler (ilk şekilde)	14.197.189,00	13.997.095,00	328.893,00	207.605,00	1,6576
870120	Çekiciler; yarı römorklar için	27.823.768,00	29.880.011,00	245.582,00	440.664,00	1,6482

870880	Kara taşıtları için suspansiyon sistemleri vb. aksam ve parçaları	18.271.055,00	18.328.634,00	225.762,00	255.457,00	1,5577
940360	Diğer ahşap mobilyalar	23.977.365,00	24.657.355,00	63.898,00	320.228,00	1,4515
401110	Otomobil dış lastiği; yeni	41.284.243,00	40.641.779,00	506.781,00	509.567,00	1,4013
940161	Ahşap iskeletli oturmaya mahsus içleri doldurulmuş, kaplanmış diğer mobilyalar	17.312.121,00	17.165.935,00	28.769,00	208.297,00	1,3561
870829	Kara taşıtlarının diğer aksam-parçaları	73.422.314,00	66.659.454,00	693.362,00	797.703,00	1,3374
870431	Kıvılcım ateşlemeli motorlu taşıtlar (taşıma kapasitesi<5 ton)	34.112.677,00	31.508.597,00	5.958,00	360.844,00	1,2799
890120	Sarıncılı gemiler (tankerler)	17.194.955,00	26.621.244,00	295.672,00	301.890,00	1,2674
870332	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ <silindir hacmi=<2500cm ³)	138.433.314,00	137.940.095,00	3.912.747,00	1.548.989,00	1,2550
841391	Pompaların aksam-parçaları	16.173.964,00	14.332.950,00	114.519,00	149.497,00	1,1657
731815	Demir/çelikten diğer vida-cıvatalar-somun, rondela olabilir	18.000.570,00	18.093.721,00	307.586,00	187.789,00	1,1599
870830	Kara taşıtları için fren ve servo-frenler vb. aksam, parçaları	30.416.022,00	31.801.880,00	786.823,00	327.964,00	1,1526
940320	Diğer metal mobilyalar	15.279.889,00	14.441.966,00	46.085,00	143.692,00	1,1120
210690	Diğer gıda müstahzarları	37.208.640,00	36.891.424,00	454.467,00	347.623,00	1,0531
843149	Ağır iş makinelerinin aksam-parçaları	23.594.871,00	23.046.365,00	145.711,00	213.716,00	1,0364
851220	Diğer aydınlatma/göze görülebilen işaret cihazları	19.966.751,00	20.549.862,00	218.088,00	189.738,00	1,0319
230990	Hazır diğer hayvan yemleri (perakende)	15.438.330,00	15.308.398,00	98.594,00	128.669,00	0,9394
880240	Uçak ve diğer hava taşıtları (boş ağırlık >15000 kg)	126.768.541,00	97.282.455,00	2.000.885,00	816.942,00	0,9385
520100	Pamuk (kardesiz, taranmamış)	13.969.950,00	13.816.498,00	1.676.281,00	115.659,00	0,9356
271012	Petrol ve bitümenli yağlardan elde edilen hafif yağlar ve müstahzarları (petrol veya bitümenli yağ oranı >=%70)	210.297.554,00	252.789.835,00	904.059,00	2.064.722,00	0,9128
880330	Uçak ve helikopterlerin diğer aksam ve parçaları	78.836.423,00	77.671.735,00	391.277,00	623.822,00	0,8976
890190	Yük ve hem insan hem de yük taşımaya mahsus diğer su taşıtları	19.323.844,00	41.124.970,00	240.609,00	295.677,00	0,8035
870323	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1500cm ³ <silindir=<3000 cm ³)	285.170.684,00	280.253.577,00	1.231.462,00	1.974.877,00	0,7876
841490	Hava, gaz pompası, kompresörü, vantilatör vb. aksam, parçaları	15.775.428,00	15.560.000,00	88.310,00	103.746,00	0,7452
870850	Kara taşıtları için diferansiyelli aksları vb. aksam, parçaları	23.817.922,00	25.485.114,00	584.821,00	166.764,00	0,7313
841191	Turbojetler/turbopropellerin aksam-parçaları	66.541.883,00	45.888.605,00	607.076,00	300.101,00	0,7309
848180	Diğer muslukçu eşyası	49.614.049,00	49.463.535,00	755.492,00	317.171,00	0,7166
840734	Kara taşıtları için motorlar-silindir hacmi>1000cm ³	32.780.007,00	34.190.591,00	874.064,00	211.650,00	0,6918
840820	Kara taşıtları için motorlar-dizel, yan dizel	32.172.344,00	31.922.206,00	2.108.254,00	196.719,00	0,6887
940510	Avizeler; duvar, tavan için aydınlatma cihazları	16.048.433,00	15.908.823,00	87.884,00	97.633,00	0,6859
640299	Ayakkabı; dış taban yüzü kauçuk, diğer	19.348.958,00	25.938.519,00	87.628,00	156.187,00	0,6730
640399	Ayakkabı; yüzü deriden, diğer	26.957.987,00	26.252.668,00	141.129,00	155.199,00	0,6607
850300	Elektrik motor, jeneratör, elektrojen grupları aksam, parçaları	17.989.178,00	17.247.228,00	82.371,00	98.677,00	0,6394
760612	Alüminyum alaşımından plaka, levha; dikdörtgen, kalınlık>0, 2mm	23.645.077,00	25.238.437,00	356.573,00	142.067,00	0,6291
853669	Soketler ve fişler	17.980.634,00	18.046.417,00	186.784,00	101.566,00	0,6290
392690	Plastikten diğer eşya	60.178.963,00	58.286.866,00	568.028,00	327.604,00	0,6282
940190	Oturmaya mahsus mobilyaların aksam, parçaları	33.696.984,00	29.954.312,00	178.492,00	161.006,00	0,6007
640419	Tabanı kauçuk/plastik, yüzü dokuma maddesi diğer ayakkabı	20.336.831,00	23.311.879,00	207.145,00	120.529,00	0,5778

870894	Kara taşıtları için direksiyon simitleri, kolonları, kutuları; aksam, parçaları	21.808.144,00	22.204.306,00	515.084,00	113.041,00	0,5690
848190	Musluklar, valfler vb. cihazların aksam, parçaları	17.509.904,00	15.858.537,00	118.500,00	77.403,00	0,5455
854430	Taşıtlarda kullanılan kablo bağlantı takımları	38.942.146,00	36.353.315,00	380.223,00	173.387,00	0,5330
841480	Diğer amaçlar için kullanılan kompresör, vantilatör, aspiratör	19.464.117,00	19.470.171,00	240.286,00	91.393,00	0,5246
841590	Klima cihazlarının aksam-parçaları	17.709.179,00	17.434.500,00	417.468,00	77.723,00	0,4982
382499	Kimya sanayii veya kimya sanayiine bağlı sanayilerde kullanılan diğer kimyasal ürünler ve müstahzarlar	29.389.508,00	29.800.667,00	566.457,00	132.444,00	0,4967
853710	Kontrol-dağıtım tabloları (gerilim=<1000 v.)	53.909.815,00	55.339.712,00	876.087,00	240.568,00	0,4858
271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar	376.844.596,00	377.703.606,00	8.915.295,00	1.604.019,00	0,4746
300420	Antibiyotikleri içeren ilaçlar (dozlandırılmış veya perakende satış için ambalajlanmış)	15.304.851,00	14.202.613,00	98.419,00	60.190,00	0,4736
848340	Dişliler, dişli sistemleri, bilyeli vidalar, dişli kutuları	17.309.382,00	18.974.215,00	220.141,00	79.952,00	0,4709
853650	Diğer anahtarlar	20.933.691,00	19.605.659,00	304.709,00	82.349,00	0,4694
847989	Kendine özgü fonksiyonlu diğer makine-cihazlar	41.686.933,00	41.195.803,00	591.602,00	170.306,00	0,4620
260300	Bakır cevherleri ve konsantreleri	57.923.706,00	58.327.334,00	98,00	234.846,00	0,4500
999999	Başka yerde belirtmeyen emtialar	421.047.616,00	584.824.947,00	22.592.897,00	2.343.732,00	0,4479
330210	Yiyecek/içecek sanayinde kullanılan koku veren karışımlar	15.665.159,00	15.475.425,00	222.886,00	61.254,00	0,4424
391990	Plastiklerden kendinden yapışkan diğer levhalar, plakalar, bantlar, şeritler, filmler, folyolar, vb	14.786.247,00	15.148.487,00	266.424,00	52.655,00	0,3885
854442	Bağlantı parçaları takılmış olan (gerilimi:<1000 V.) diğer elektrik iletkenleri	29.384.631,00	30.201.032,00	192.823,00	104.443,00	0,3865
420221	El çantaları; dış yüzleri tabii/terkip yoluyla elde edilen deri, kösele/rugandan	13.821.956,00	13.867.194,00	51.592,00	47.672,00	0,3842
903289	Diğer alet ve cihazlar	24.881.894,00	23.184.840,00	466.698,00	76.649,00	0,3695
870423	Dizel/yan dizel motorlu taşıtlar (taşıma kapasitesi>20 ton)	15.544.237,00	16.610.558,00	213.269,00	54.566,00	0,3671
940540	Diğer elektrik lambaları, aydınlatma cihazları	17.982.886,00	22.951.747,00	138.813,00	73.432,00	0,3576
330300	Parfümler ve tuvalet suları	18.330.268,00	19.011.801,00	95.209,00	58.686,00	0,3450
853690	Diğer elektrik devresi teçhizatı	40.322.622,00	38.048.850,00	225.838,00	116.020,00	0,3408
841510	Klima cihazları (self-contained veya split sistem); pencere, duvar, tavan veya zemine sabitlenecek tipler	13.865.218,00	15.666.438,00	147.567,00	47.477,00	0,3387
710691	Gümüş (ham)	14.293.313,00	14.880.517,00	138.055,00	44.251,00	0,3323
853890	Elektrik devresi teçhizatı aksam-parçaları	30.914.889,00	32.068.739,00	210.058,00	92.899,00	0,3238
040690	Diğer peynirler	18.541.622,00	18.087.094,00	33.788,00	52.226,00	0,3227
760120	İşlenmemiş alüminyum alaşımları	29.068.202,00	27.962.590,00	744.133,00	77.652,00	0,3104
841330	İçten yanmalı pistonlu motorlar yakıt, yağ/soğutma pompaları	13.782.579,00	13.711.837,00	262.216,00	37.865,00	0,3086
842952	Kulesi 360 derece dönebilen yükleyiciler	19.981.695,00	21.083.056,00	497.916,00	57.732,00	0,3060
271600	Elektrik enerjisi	28.517.302,00	30.026.707,00	85.501,00	81.877,00	0,3048
842139	Diğer motorlar için hava filtreleri	20.421.105,00	20.377.611,00	586.406,00	54.832,00	0,3007
760200	Alüminyum döküntü ve hurdaları	14.027.768,00	11.927.422,00	124.087,00	31.259,00	0,2929
220300	Biralar (malttan)	15.031.810,00	14.469.506,00	10.121,00	34.759,00	0,2685
847990	Kendine özgü fonksiyonlu diğer makinelerin aksam, parçaları	17.109.526,00	19.795.582,00	92.950,00	46.877,00	0,2647
300490	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan diğer ilaçlar	284.549.354,00	255.798.754,00	2.143.672,00	545.056,00	0,2381
901890	Tabakete ilgili diğer alet ve cihazlar	51.648.818,00	50.054.954,00	380.006,00	103.985,00	0,2322

901839	Kanüller, idrar sondaları, kateterler ve benzeri diğer aletler	26.101.743,00	28.885.020,00	185.990,00	60.000,00	0,2322
740400	Bakır hurda ve döküntüler	23.389.778,00	17.998.889,00	116.500,00	34.794,00	0,2160
490199	Diğer kitaplar, broşürler, risaleler vb matbuat	13.918.474,00	13.922.021,00	56.300,00	26.210,00	0,2104
100630	Pirinç (yarı/tam olarak değirmenden geçirilmiş pirinç)	17.411.813,00	19.525.778,00	77.687,00	36.488,00	0,2088
330499	Diğer makyaj, güzellik bakım müstahzarları	35.184.692,00	36.295.962,00	194.410,00	62.242,00	0,1917
854370	Kendine has fonksiyonlu elektrikli diğer makine ve cihazlar	32.239.323,00	28.314.755,00	210.325,00	46.115,00	0,1820
850440	Statik konvertörler	54.131.703,00	53.017.301,00	843.636,00	83.053,00	0,1751
870422	Dizel/yan dizel motorlu taşıtlar (5ton<taşıma kapasitesi<20 ton)	20.633.450,00	21.628.408,00	138.896,00	32.185,00	0,1663
903180	Diğer alet, cihaz ve makineler	23.172.280,00	22.098.030,00	269.479,00	31.555,00	0,1596
420292	Diğer mahfazalar; dış yüzleri plastikten mamül madde yapraklarından / dokumaya elverişli maddelerden	16.947.816,00	11.661.012,00	53.675,00	16.352,00	0,1567
852852	84.71 pozisyonundaki otomatik bilgi işlem makinaları ile kullanılan ve doğrudan bu makinalara bağlanabilen monitörler	18.534.435,00	14.184.386,00	133.081,00	19.262,00	0,1518
382200	Laboratuvarlarda, teşhiste kullanılan karma reaktifler	27.209.347,00	25.008.361,00	249.677,00	29.184,00	0,1304
100590	Mısır (diğer)	29.904.689,00	26.982.879,00	411.673,00	29.569,00	0,1225
390210	Polipropilen (ilk şekilde)	25.380.549,00	23.800.181,00	2.117.619,00	22.835,00	0,1072
841199	Diğer gaz türbinlerinin aksam-parçaları	22.327.918,00	21.594.728,00	183.702,00	19.906,00	0,1030
470321	İğne yapraklı ağaçtan yan beyaz, beyaz kimyasal odun hamuru	14.992.369,00	14.526.313,00	421.965,00	12.726,00	0,0979
950300	Diğer oyuncaklar, küçültülmüş modeller, bulmacalar	49.023.550,00	43.874.161,00	392.089,00	34.944,00	0,0890
230400	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	25.123.590,00	22.948.333,00	281.252,00	18.273,00	0,0890
850110	Elektrik motorları; güç<=37, 5 w	14.490.446,00	12.898.839,00	188.655,00	9.857,00	0,0854
120190	Soya fasulyesi (kırlmış olsun olmasın); tohumluk olmayan	61.156.494,00	57.778.619,00	947.918,00	43.641,00	0,0844
300212	Antiserumlar ve diğer kan fraksiyonları	27.015.411,00	26.446.505,00	431.261,00	18.515,00	0,0782
640411	Ayakkabı; spor, tenis, basketbol, jimnastik vb. (dış taban kauçuk/plastik)	17.601.536,00	13.982.374,00	46.759,00	9.718,00	0,0777
300439	Antibiyotik içermeyip, diğer hormonları / 29.37 pozisyonundaki diğer ürünleri içeren ilaçlar (dozlandırılmış, perakende)	25.352.441,00	21.674.939,00	157.374,00	13.731,00	0,0708
390230	Propilen kopolimerleri (ilk şekilde)	13.800.123,00	14.118.730,00	574.952,00	8.595,00	0,0680
852990	Hava taşıtı, radar, telsiz-uzaktan kumanda cihazı aksam, parçaları	62.524.857,00	52.990.463,00	1.312.221,00	30.947,00	0,0653
760110	İşlenmemiş alaşimsız alüminyum	28.431.621,00	24.294.828,00	1.528.829,00	13.449,00	0,0619
390110	Özgül kütlesi < 0,94 olan polietilen	28.196.183,00	26.452.327,00	1.075.620,00	14.590,00	0,0616
260111	Demir cevherleri ve konsantreleri (ağlomere edilmemiş)	100.684.798,00	76.845.117,00	443.843,00	42.180,00	0,0613
844399	Baskı makinalarının diğer maddelerden aksam, parçası	54.628.488,00	48.954.884,00	206.643,00	24.863,00	0,0568
870840	Kara taşıtları için vites kutuları ve aksam, parçaları	69.639.628,00	67.081.384,00	1.564.243,00	31.776,00	0,0529
271112	Propan (sıvılaştırılmış)	31.216.932,00	30.112.486,00	62.486,00	13.976,00	0,0519
851762	Ses, görüntü/diğer bilgileri almaya, çevirmeye, vermeye/yeniden oluşturmak için makina	161.125.490,00	138.280.562,00	1.090.714,00	63.955,00	0,0517
852580	Televizyon kameraları, dijital kameralar, görüntü kaydedici kaydedici kameralar	36.556.045,00	33.311.208,00	265.151,00	13.788,00	0,0463
841112	Turbojetler (itici gücü > 25 kN) (türboreaktörler)	51.429.667,00	33.492.073,00	385.441,00	13.737,00	0,0458
390120	Özgül kütlesi >=0,94 olan polietilen	29.294.698,00	29.254.007,00	1.042.696,00	11.205,00	0,0428

852349	Sesleri ve diğer fenomenleri kaydetmeye mahsus optik mesnetler; kayıt yapılmış	14.944.390,00	12.991.954,00	62.142,00	4.898,00	0,0421
220421	Üzümünden diğer şaraplar (köpüklü hariç) ve fermantasyonu alkol ile önlenmiş/durdurulmuş üzüm şırası; muhtevası ≤2 litre	25.434.397,00	25.025.738,00	6.223,00	9.258,00	0,0413
847160	Giriş/çıkış birimleri	13.791.498,00	12.819.089,00	77.992,00	4.627,00	0,0403
970110	Tamamen elle yapılmış tablo ve resim	14.663.746,00	17.991.353,00	19.759,00	6.345,00	0,0394
030617	Diğer karidesler; dondurulmuş	15.491.759,00	18.274.379,00	4.464,00	5.918,00	0,0362
850760	Lityum iyonlu elektrik akümülatörleri	19.400.339,00	22.266.533,00	75.892,00	6.330,00	0,0318
293499	Diğer nükleik asitler vb. tuzları; diğer heterosiklik bileşikler	16.091.493,00	13.490.085,00	103.275,00	3.719,00	0,0308
901380	Diğer alet, cihaz-tertibatlar	50.121.555,00	61.151.730,00	226.071,00	15.225,00	0,0278
851770	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar için aksam ve parçalar	143.133.226,00	134.930.982,00	261.094,00	32.607,00	0,0270
847180	Otomatik bilgi işlem makinelerinin diğer birimleri	20.023.908,00	22.298.729,00	91.110,00	5.224,00	0,0262
847330	Otomatik bilgi işlem makine ve ünitelerinin aksam, parçası	114.853.466,00	116.017.308,00	126.417,00	25.091,00	0,0242
847150	Diğer nümerik bilgi işlem birimleri	64.824.097,00	59.176.457,00	481.137,00	12.534,00	0,0237
847170	Bellek birimleri	76.142.046,00	74.616.454,00	335.019,00	13.587,00	0,0204
100199	Buğday (makarmalık durum buğdayı hariç) ve mahlut; tohumluk olmayan	32.460.580,00	35.670.597,00	939.019,00	6.365,00	0,0199
847130	Portatif nümerik otomatik bilgi işlem makineleri; ağırlık<10 kg.	137.688.194,00	129.082.054,00	877.670,00	20.810,00	0,0180
851712	Hücresel ağırlar için veya diğer kablosuz ağırlar için telefonlar	288.092.407,00	252.084.367,00	2.833.942,00	37.949,00	0,0168
151190	Palm yağı ve fraksiyonları; diğer	23.103.842,00	25.297.778,00	426.060,00	3.540,00	0,0156
853400	Baskı devreler	49.084.795,00	49.210.312,00	125.744,00	6.503,00	0,0148
710239	Diğer elmaslar (sanayide kullanılmayan)	79.918.339,00	85.591.879,00	77.276,00	10.795,00	0,0141
854140	Işığa duyarlı yarı iletken tertibat ve ışık yayan diyodlar (LED)	55.973.416,00	52.336.637,00	3.566.202,00	6.597,00	0,0141
852351	Yarı iletken mesnetler, katı hal kalıcı depolama aygıtlar	31.004.802,00	23.829.163,00	89.035,00	2.927,00	0,0137
720449	Diğer döküntü ve hurdalar	22.876.788,00	20.369.302,00	6.056.670,00	2.312,00	0,0127
844331	Baskı, kopya veya faks geçiş fonksiyonlarının iki veya daha fazlasını yapan makineler; bilgi işlem/networke bağlanabilen	19.962.819,00	19.485.127,00	105.641,00	2.005,00	0,0115
270112	Bitümenli taşkömürü	92.311.754,00	91.705.423,00	3.794.068,00	9.435,00	0,0115
870324	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (3000cm ³ -silindir hacmi)	103.097.416,00	98.720.073,00	44.873,00	9.663,00	0,0109
260112	Demir cevherleri ve konsantreleri (ağlomere edilmiş)	14.651.625,00	16.073.407,00	566.629,00	1.434,00	0,0100
293399	Sadece azotlu heterosiklik diğer bileşikler	15.497.040,00	13.032.664,00	87.226,00	918,00	0,0079
870333	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (silindir hacmi>2500cm ³)	35.541.878,00	36.468.024,00	104.645,00	2.505,00	0,0077
854231	Elektronik entegre devreler; işlemci ve kontrolör	277.855.857,00	206.187.527,00	199.443,00	11.979,00	0,0065
854239	Diğer entegre devreleri	243.199.520,00	216.522.382,00	254.056,00	5.973,00	0,0031
854129	Diğer transistörler	18.217.634,00	16.917.911,00	28.808,00	446,00	0,0029

890520	Yüzer/dalabilen sondaj ve üretim platformları	14.298.304,00	18.668.278,00	-	450,00	0,0027
950450	Eğlence merkezleri için video oyun konsolları ve makineleri (9504.30 alt pozisyonundakiler hariç)	20.904.726,00	21.372.022,00	36.174,00	512,00	0,0027
853224	Seramik dielektrikli kondansatörler (çok katlı)	14.567.921,00	12.719.015,00	23.156,00	248,00	0,0022
293359	Yapısında bir piridin/piperizin halkası olan diğer bileşikler	17.555.447,00	16.462.180,00	102.783,00	309,00	0,0021
381800	Elektronikte kullanılmak üzere depo edilmiş kimyasal element ve bileşikler	14.313.840,00	12.917.086,00	2.144,00	179,00	0,0015
854233	Yükselteçler	17.238.697,00	12.314.828,00	15.412,00	169,00	0,0015
854290	Elektronik entegre devrelerin aksam ve parçaları	26.634.017,00	11.920.537,00	1.394,00	149,00	0,0014
090111	Kahve (kafeini alınmamış, kavrulmamış)	20.901.845,00	20.112.215,00	151.942,00	227,00	0,0013
300220	İnsanlar için kullanılan aşılarda	24.687.621,00	24.332.746,00	237.414,00	245,00	0,0011
270119	Diğer taşkömürleri	35.075.815,00	12.625.971,00	5,00	122,00	0,0011
470329	Geniş yapraklı ağaçlardan yarı beyaz, beyaz kimyasal odun hamuru	17.227.961,00	13.665.030,00	344.693,00	132,00	0,0011
854232	Bellekler	180.888.493,00	167.319.611,00	84.472,00	1.298,00	0,0009
848690	Yarı iletken disk, elektronik entegre devresi, düz panel göstergesi imal eden makinalara ait aksam, parça ve aksesuar	21.683.739,00	20.267.990,00	1.980,00	138,00	0,0008
740311	Rafine bakır-katotlar ve katot parçaları	56.818.735,00	53.183.441,00	2.408.619,00	120,00	0,0003
020130	Büyükbaş hayvanların etleri; kemiksiz (taze/soğutulmuş)	15.490.070,00	16.421.772,00	2.241,00	32,00	0,0002
300215	Dozlandırılmış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmış/hazırlanmış bağışıklık ürünleri	69.024.208,00	80.669.150,00	454.143,00	130,00	0,0002
848620	Yarı iletken tertibatın veya elektronik entegre devrelerin imaline mahsus makine ve cihazlar	39.409.000,00	36.847.052,00	11.782,00	47,00	0,0001
020230	Sığır eti; kemiksiz (dondurulmuş)	17.822.383,00	20.468.754,00	-	22,00	0,0001
080390	Muz (plantain hariç); taze veya kurutulmuş	14.377.562,00	11.071.968,00	101.834,00	8,00	0,0001
710231	Elmaslar (sanayide kullanılmayanlar); işlenmemiş veya basit bir şekilde kesilmiş, yarılmış veya yontulmuş	46.439.956,00	44.630.018,00	-	4,00	0,0000
710813	Altın (diğer yarı işlenmiş şekilde)	67.676.003,00	71.093.095,00	921,00	2,00	0,0000
300214	Karışım halinde bağışıklık ürünleri; dozlandırılmamış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmamış/hazırlanmamış	14.382.126,00	4.356.088,00	242,00	-	0,0000
170114	Diğer kamış şekeri	14.870.216,00	13.684.574,00	-	-	0,0000
271113	Bütan (sıvılaştırılmış)	16.227.010,00	14.452.900,00	14,00	-	0,0000
290243	p; ksilen	17.305.310,00	15.953.380,00	120.956,00	-	0,0000
271111	Doğal gaz (sıvılaştırılmış)	102.943.760,00	103.138.600,00	-	-	0,0000
271121	Doğal gaz (gaz halinde)	127.371.458,00	118.589.819,00	-	-	0,0000
270900	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	885.000.795,00	843.654.945,00	-	-	0,0000

KISALTMALAR

AB	AVRUPA BİRLİĞİ
ABD	AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
ECB	AVRUPA MERKEZ BANKASI
ARGE	ARAŞTIRMA GELİŞTİRME
BGH	BASITLEŞTİRİLMİŞ GÜMRÜK HATTI
BM	BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
DTÖ	DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ
FED	ABD MERKEZ BANKASI
GTIP	GÜMRÜK TARİFE İSTATİSTİK POZİSYONU
HİB	HİZMET İHRACATÇILARI BİRLİĞİ
IOT	NESNELERİN İNTERNETİ
IMF	ULUSLARARASI PARA FONU
ITC	ULUSLARARASI TİCARET MERKEZİ
KKTC	KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
OECD	EKONOMİK İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA ÖRGÜTÜ
RCA	AÇIKLANMIŞ KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK
TİM	TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ
TTG	TÜRKİYE TANITIM GRUBU
TTM	TÜRKİYE TİCARET MERKEZİ
TTIP	TRANS-ATLANTİK TİCARET VE YATIRIM ORTAKLIĞI
TÜİK	TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU
UNCTAD	BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TİCARET VE KALKINMA KONFERANSI
YEP	YENİ EKONOMİ PROGRAMI
ESDH	EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ